

SLUŽBENI VJESNIK

SLUŽBENO GLASILO GRADA VUKOVARA

GODINA XXI

Vukovar, 19. siječnja 2021.

Broj 2

AKTI GRADONAČELNIKA

Grad Vukovar

PROGRAM ZAŠTITE DIVLJAČI GRADA VUKOVARA

ZA RAZDOBLJE

1. travnja 2020. – 31. ožujka 2030.

Izrađivač:

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

**Fakultet agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Naručitelj: **GRAD VUKOVAR**
Dr. Franje Tuđmana 1
32000 Vukovar
OIB: 50041264710

Projekt: **PROGRAM ZAŠTITE DIVLJAČI GRADA VUKOVARA**
za razdoblje od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2030.

Izvođač: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Vladimira Preloga 1
31000 Osijek
OIB: 98816779821

Ovlašteni izrađivač:

Dekan: _____
prof. dr. sc. Krunoslav Zmaić

Stručna osoba: _____
izv. prof. dr. sc. Ivica Bošković

Suradnici: prof. dr. sc. Tihomir Florijančić
izv. prof. dr. sc. Siniša Ozimec
Ras Lužaić, dipl. ing.
Dragan Prlić, mag. biol.
Karolina Tucak

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PODACI O POVRŠINAMA IZVAN LOVIŠTA	5
2.1. Akt o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta	5
2.1.1. Osnovni podaci o Gradu Vukovaru	5
2.1.2. Podaci iz akta o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta	6
2.2. Osnovni podaci o položaju i granicama površine izvan lovišta te njenoj površini razrađenoj po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom	7
2.2.1. Osnovni podaci o položaju i granicama površine izvan lovišta	7
2.2.2. Površina po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom	7
2.3. Opis prirodnih značajki površina izvan lovišta	9
2.3.1. Orografske prilike	9
2.3.2. Hidrografske prilike	9
2.3.3. Klimatske prilike	9
2.3.4. Edafski čimbenici	10
2.3.4.1. Geomorfologija	10
2.3.4.2. Tlo	10
2.3.5. Biljne zajednice	11
2.3.6. Infrastruktura i antropogeni utjecaj	14

3. PROCJENA BROJNOG STANJA DIVLJAČI KOJA STALNO, SEZONSKI ILI POVREMENO OBITAVA NA POVRŠINAMA IZVAN LOVIŠTA ILI PREKO ISTIH PRELAZI	15
3.1. Procjena brojnog stanja divljači	16
3.1.1. Procjena brojnog stanja za krupnu divljač	16
3.1.2. Procjena brojnog stanja za sitnu divljač	17
3.1.3. Ostale životinjske vrste	18
3.2. Procjena brojnog stanja krupnih vrsta divljači	19
3.2.1. Procjena brojnog stanja JELENA OBIČNOG (<i>Cervus elaphus</i> L.)	19
3.2.2. Procjena brojnog stanja SRNE OBIČNE (<i>Capreolus capreolus</i> L.)	21
3.2.3. Procjena brojnog stanja SVINJE DIVLJE (<i>Sus scrofa</i> L.)	23
3.3. Procjena brojnog stanja sitnih vrsta divljači	25
3.3.1. Procjena brojnog stanja JAZAVCA (<i>Meles meles</i> L.)	25
3.3.2. Procjena brojnog stanja MAČKE DIVLJE (<i>Felis silvestris</i> Schr.)	27
3.3.3. Procjena brojnog stanja KUNE BJELICE (<i>Martes foina</i> EHR.)	29
3.3.4. Procjena brojnog stanja KUNE ZLATICE (<i>Martes martes</i> L.)	31
3.3.5. Procjena brojnog stanja LASICE MALE (<i>Mustela nivalis</i> L.)	33
3.3.6. Procjena brojnog stanja ZECA OBIČNOG (<i>Lepus europaeus</i> Pall.)	35
3.3.7. Procjena brojnog stanja LISICE (<i>Vulpes vulpes</i> L.)	37
3.3.8. Procjena brojnog stanja ČAGLJA (<i>Canis aureus</i> L.)	39
3.3.9. Procjena brojnog stanja TVORA (<i>Mustela putorius</i> L.)	41
3.3.10. Procjena brojnog stanja FAZANA – GNJETLOVA (<i>Phasianus</i> sp. L.)	43
3.3.11. Procjena brojnog stanja TRČKE SKVRŽULJE (<i>Perdix perdix</i> L.)	45
3.3.12. Procjena brojnog stanja PREPELICE PUĆPURE (<i>Coturnix coturnix</i> L.)	47

3.3.13. Procjena brojnog stanja GOLUBA DIVLJEG GRIVNJAŠA (<i>Columba palumbus</i> L.)	49
3.3.14. Procjena brojnog stanja PATKE DIVLJE GLUHARE (<i>Anas platyrhynchos</i> L.)	51
3.3.15. Procjena brojnog stanja PATKE DIVLJE KRŽULJE (<i>Anas crecca</i> L.)	53
3.3.16. Procjena brojnog stanja LISKE CRNE (<i>Fulica atra</i> L.)	55
3.3.17. Procjena brojnog stanja VRANE SIVE (<i>Corvus corone cornix</i> L.)	57
3.3.18. Procjena brojnog stanja VRANE GAČAC (<i>Corvus frugilegus</i> L.)	59
3.3.19. Procjena brojnog stanja ČAVKE ZLOGODNJAČE (<i>Coloeus monedula</i> L.)	61
3.3.20. Procjena brojnog stanja SVRAKE (<i>Pica pica</i> L.)	63
3.3.21. Procjena brojnog stanja ŠOJKE KREŠTALICE (<i>Garrulus glandarius</i> L.)	65
4. OCJENA PRIHVALJIVOSTI PROGRAMA ZA EKOLOŠKU MREŽU	67
4.1. Zaštićena područja	67
4.2. Strogo zaštićene vrste	68
4.3. Ugroženi i rijetki stanišni tipovi	72
4.4. Ekološka mreža	76
4.5. Analiza utjecaja aktivnosti planiranih programom na ekološku mrežu	78
4.6. Mjere očuvanja i zaštite bioraznolikosti	79
5. MJERE ZAŠTITE DIVLJAČI	81
5.1. Zabrana lova divljači osim izuzetaka	81
5.2. Provedba preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko – zdravstvenih mjera radi zdravstvene zaštite divljači, ljudi i stoke	83
5.3. Spašavanje divljači od elementarnih nepogoda	92

5.4. Poduzimanje preventivnih mjera kod izvođenja poljoprivrednih i drugih radova	92
5.5. Pravilan izbor i primjena zaštitnih sredstava u poljoprivrednoj proizvodnji	93
5.6. Suzbijanje nezakonitog lova	93
6. MJERE ZA SPRJEČAVANJE ŠTETA OD DIVLJAČI	94
6.1. Edukacija i suradnja s vlasnicima i korisnicima površina izvan lovišta	94
6.2. Nabavka kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava	95
6.3. Izgon divljači te upotreba zaštitnih sredstava i plašila	96
6.4. Uklanjanje poljoprivrednih usjeva do agrotehničkog roka	96
6.5. Smanjivanje brojnog stanja divljači (lov)	97
7. BRIGA O DRUGIM ŽIVOTINJSKIM VRSTAMA	106
8. PRIKAZ POTREBNIH FINACIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI ZA RAZDOBLJE OD 2020./21. DO 2029./30. GODINE	112
9. KRONIKA ZAŠTITE DIVLJAČI	114
PRILOZI	127
Topografska karta površina izvan lovišta Grada Vukovara	127
Kartografski prikaz zaštićenih područja na području obuhvata Programa u odgovarajućem mjerilu	128
Kartografski prikaz područja ekološke mreže na području obuhvata Programa u odgovarajućem mjerilu	129
Rješenje o prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu s uvjetima zaštite prirode	130
Zapisnik povjerenstva za pregled Programa zaštite divljači	133
Suglasnost na Program zaštite divljači	135

1. UVOD

Na temelju Zakona o lovstvu („Narodne novine broj 99/18., 32/19., 32/20.), lovište se ne može ustanoviti na površinama na kojima je aktom o proglašenju njihove namjene zabranjen lov. Na površinama na kojima se ne ustanovljava lovište (dalje u tekstu: površine izvan lovišta) divljač je dužan zaštititi vlasnik zemljišta, odnosno pravna ili fizička osoba koja koristi to zemljište. Divljač se na površinama izvan lovišta štiti i lovi u skladu s planskim aktom pod nazivom Program zaštite divljači, kojega za razdoblje od deset godina donosi pravna ili fizička osoba koja koristi ili upravlja površinama izvan lovišta, uz suglasnost nadležnog Ministarstva. Sanitarni i redukcijski odstrjel na površinama izvan lovišta obavlja pravna ili fizička osoba koja provodi Program zaštite divljači, a ukoliko nije registrirana za obavljanje lova, isti će povjeriti registriranoj pravnoj ili fizičkoj osobi.

Površine izvan lovišta Grada Vukovara, za koji se donosi Program zaštite divljači, nalaze se u sjevernom dijelu Vukovarsko-srijemske županije. Na području izvan lovišta nalaze se naselja Vukovar, Lipovača, Sotin i dio naselja Grabovo, koja predstavljaju naseljeno područje na kojem se ne ustanovljuje lovište, ali zbog povoljnih stanišnih čimbenika na njegovom području stalno ili povremeno obitava određeni broj divljači te ostalih životinjskih vrsta. Površine izvan lovišta prostiru se unutar granica zajedničkog otvorenog lovišta broj XVI/129 – Vučedol.

Program zaštite divljači izrađen je za razdoblje:

1. travnja 2020. godine – 31. ožujka 2030. godine,

a izradio ga je **Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**, Vladimira Preloga 1, Osijek, registriran za izradu lovnogospodarskih planova, koji posjeduje licenciju (odobrenje) upisanu u Upisnik licenciranih osoba Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvne tehnologije pod brojem: 0860.

Program zaštite divljači namijenjen je definiranju stanja na području površina izvan lovišta Grada Vukovara, vrsta i broja divljači i ostalih životinjskih vrsta koje obitavaju stalno ili se, povremeno ili privremeno, zadržavaju na području površina izvan lovišta, a u skladu sa zakonskim propisima.

Program zaštite divljači izrađen je na temelju dostupne stručne literature i sukladno propisima iz područja lovstva, poljoprivrede, šumarstva te zaštite prirode i okoliša.

Propisi i planski dokumenti:

1. Zakon o lovstvu („Narodne novine“ broj 99/18., 32/19., 32/20.)
2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ broj 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13. – pročišćeni tekst, 137/15. – ispravak, 127/17.)
3. Zakon o šumama (“Narodne novine”, broj 68/18., 115/18., 32/20.)
4. Zakon o zaštiti prirode (“Narodne novine”, broj 80/13., 15/18., 14/19., 127/19.)
5. Zakon o prekograničnom prometu i trgovini divljim vrstama („Narodne novine“, broj 94/13., 14/19.)
6. Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima („Narodne novine“, broj 15/18., 14/19.)
7. Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana (“Narodne novine”, broj 94/18.)
8. Pravilnik o lovostaju (“Narodne novine”, broj 94/19.)
9. Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači (“Narodne novine”, broj 40/06., 92/08., 39/11. i 41/13.)
10. Pravilnik o potvrdi o podrijetlu divljači i njezinih dijelova i načinu označavanja divljači evidencijskim markicama („ Narodne novine“, broj 15/19.)
11. Pravilnik o uvjetima i načinu lova, nošenju lovačkog oružja, obrascu i načinu izdavanju lovačke iskaznice, dopuštenju za lov i evidenciji o obavljenom lovu (“Narodne novine”, broj 70/10.)
12. Pravilnik o pasminama, broju i načinu korištenja lovačkih pasa za lov („Narodne novine“ broj 143/10.)
13. Pravilnik o načinu ocjenjivanja trofeja divljači, obrascu trofejnog lista, vođenju evidencije o trofejima divljači i izvješću o ocijenjenim trofejima (“Narodne novine”, broj 92/08.)
14. Pravilnik o sokolarstvu (“Narodne novine”, broj 47/19.)
15. Pravilnik o lovočuvarskoj službi (“Narodne novine”, broj 16/19.)
16. Pravilnik o stručnoj službi za provedbu lovnogospodarske osnove (“Narodne novine”, broj 63/06., 101/10., 44/17.)
17. Pravilnik o osposobljavanju kadrova u lovstvu („Narodne novine“, broj 78/06., 92/08.)
18. Pravilnik o lovniku („Narodne novine“, broj 108/19.)
19. Pravilnik o načinu lova u graničnom pojasu (“Narodne novine”, broj 67/06.)
20. Pravilnik o načinu uporabe lovačkog oružja i naboja (“Narodne novine”, broj 37/19.)
21. Pravilnik o sadržaju i načina vođenja središnje lovne evidencije („Narodne novine“, broj 67/06., 73/10.)
22. Pravilnik o cjeniku divljači (“Narodne novine”, broj 20/19.)
23. Pravilnik o odštetnom cjeniku (“Narodne novine”, broj 31/19.)
24. Naredba o smanjenju brojnog stanja pojedine vrste divljači („Narodne novine“, broj 115/18., 98/20.).
25. Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (“Narodne novine”, broj 72/17.)
26. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (“Narodne novine”, broj 80/19.)
27. Pravilnik o visini naknade štete prouzročene nedopuštenom radnjom na zaštićenim životinjskim vrstama („Narodne novine“, broj 84/96. i 79/02.)

28. Pravilnik o sakupljanju zavičajnih divljih vrsta („Narodne novine“, broj 114/17.)
29. Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj 144/13., 73/16.)
30. Pravilnik o prijelazima za divlje životinje („Narodne novine“, broj 5/07.)
31. Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima („Narodne novine“, broj 88/14.)
32. Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 25/20., 38/20.)
33. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972.). Nostrifikacija o sukcesiji („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 12/93.)
34. Konvencija o močvarama koje su od međunarodnog značaja naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsar, 1971.). Nostrifikacija o sukcesiji („Narodne novine“- Međunarodni ugovori, broj 12/93.)
35. Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992.). Zakon o potvrđivanju („Narodne novine -Međunarodni ugovori, broj 6/96.)
36. Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) uz Konvenciju o biološkoj raznolikosti (Montreal, 2000.). Zakon o potvrđivanju (Narodne novine-Međunarodni ugovori, broj 7/02.)
37. Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonn, 1979.). Zakon o potvrđivanju („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 6/00.)
38. Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bern, 1979.) Zakon o potvrđivanju („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 11/00.)
39. Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka (CITES), (Washington, 1973.). Zakon o potvrđivanju („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 12/99.)
40. Konvencija o europskim krajobrazima (Firenza, 2000.). Zakon o potvrđivanju („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 12/02.)
41. Sporazum o zaštiti afričko-euroazijskih migratornih ptica močvarica (AEWA), (Bonn, 1996.) Zakon o potvrđivanju („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 6/00.)
42. Sporazum o zaštiti šišmiša u Europi (EUROBATS) (London, 1991.). Zakon o potvrđivanju („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 6/00.)
43. Sporazum o razumjevanju u vezi s mjerama zaštite tankokljunog pozviždaća (*Numenius tenuirostris*). Republika Hrvatska potpisala 1994. godine.
44. Sporazum o razumijevanju o zaštiti i gospodarenju srednjoeuropskom populacijom velike droplje (*Otis tarda*). Republika Hrvatska potpisala 2002. godine
45. Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije (“Službeni glasnik Vukovarsko-srijemske županije”, 7/02).
46. Prostorni plan uređenja Grada Vukovara (“Službeni list Grada Vukovara”, 1/06., 4/12., 11/15., 12/18.)
47. <https://www.vukovar.hr/>

Stručna i znanstvena literatura:

1. Andrašić, D.: Zoologija divljači i lovna tehnologija. Zagreb, 1979.
2. Anonimus: Enciklopedija lovstva. Beograd, 1987.
3. Anonimus: Nacionalna klasifikacija staništa (IV. verzija). Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 2014.
4. Anonimus: Poljoprivredna enciklopedija. Zagreb, 1970.
5. Anonimus: Šumarska enciklopedija. Zagreb, 1980.-1987.
6. Bilić, K. Prlić, D., Nikolić, T.: Inventarizacija i kartiranje vaskularne flore i staništa park-šume Adica (Vukovar, Hrvatska). Glasnik Hrvatskog botaničkog društva 30(3): 4-18, 2015.
7. Cvetnić, S.: Bakterijske i gljivične bolesti životinja. Zagreb, 2002.
8. Cvetnić, S.: Virusne bolesti životinja. Zagreb, 2005.
9. Čeović, I.: Lovstvo. Zagreb, 1953.
10. Čeović, I.: Uređenje lovišta. Zagreb, 1950.
11. Darabuš, S., Jakelić, I.Z., Kovač, D.: Osnove lovstva (VI izdanje). Zagreb, 2012.
12. Grubešić, M.: Utjecaj prirodnih i gospodarskih čimbenika na kvalitetu stajbine divljači. Zagreb, 1996.
13. Karaman I., Vukovar-vjekovni hrvatski grad na Dunavu. Koprivnica, 1994.
14. Kraljić, B.: Istraživanje ekonomskih elemenata lovstva i lovnoga gospodarenja. Zagreb, 1991.
15. Martinović, J.: Tla u Hrvatskoj. Zagreb, 2000.
16. Meštović, Š., Fabijanić, G.: Priručnik za uređivanje šuma. Zagreb, 1995.
17. Mustapić, Z. (ur.): Lovstvo. Zagreb, 2004.
18. Pintur, K.: Uzgoj sitne divljači. Karlovac, 2010.
19. Sertić, D.: Uzgoj krupne divljači i uređivanje lovišta. Karlovac, 2008.
20. Tucak, Z. (ur.): Lovstvo. Osijek, 2001.
21. Tucak, Z. (ur.): Zaštita divljači. Osijek, 2006.
22. Tutiš, V., Kralj, J., Radović, D., Ćiković, D., Barišić, S. (ur.): Crvena knjiga ptica Hrvatske, Zagreb, 2013.
23. Tvrtković, N. (ur.): Crvena knjiga sisavaca Hrvatske. Zagreb, 2006.
24. Vukelić, J.: Šumska vegetacija Hrvatske. Zagreb, 2012.
25. Zaninović, K., Gajić-Čapka, M., Perčec Tadić, M. et al.: Klimatski atlas Hrvatske / Climate atlas of Croatia 1961.-1990., 1971.-2000. Zagreb, 2008.

2. PODACI O POVRŠINAMA IZVAN LOVIŠTA

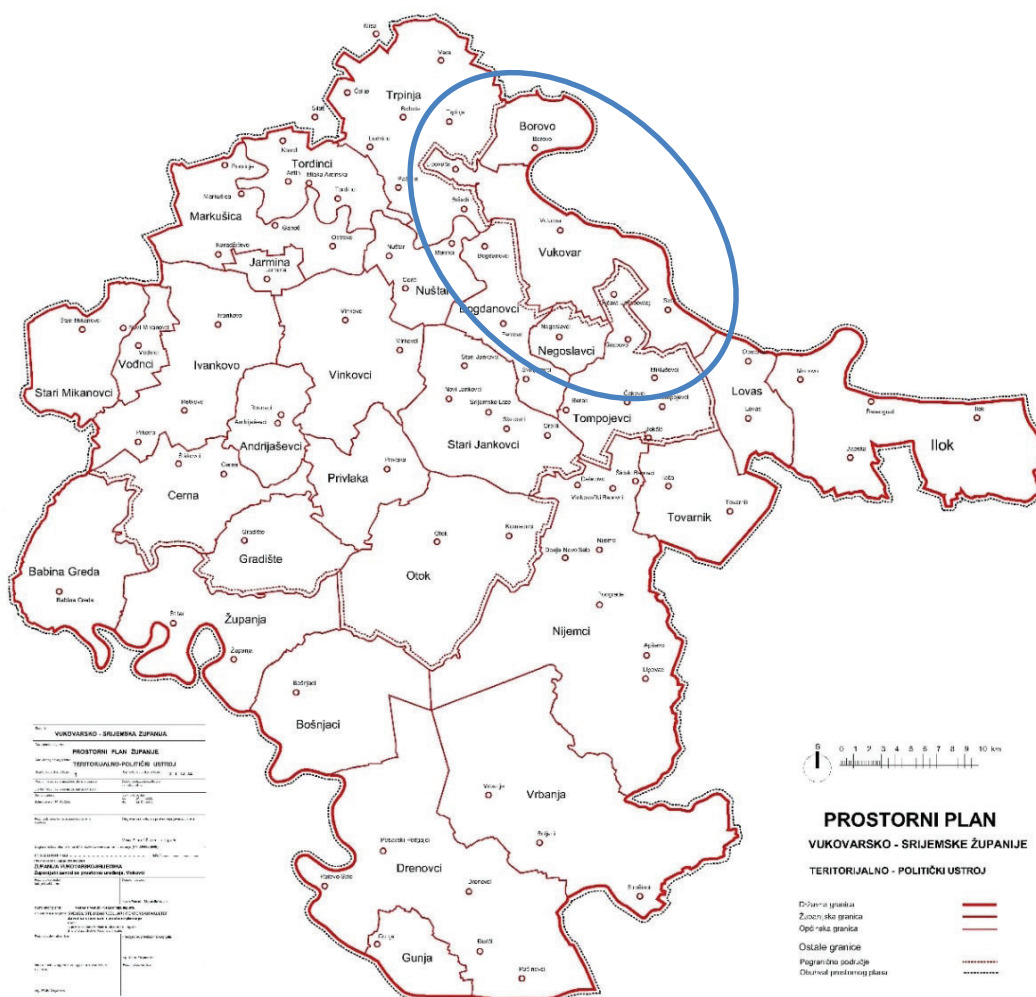
2.1. Akt o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta

2.1.1. Osnovni podaci o Gradu Vukovaru

Grad Vukovar smješten je na sjevernom dijelu Vukovarsko-srijemske županije, a graniči s Općinama: Borovo, Trpinja, Bogdanovci, Negoslavci, Tompojevci i Lovas, dok sjeveroistočnu granicu čini tok rijeke Dunav i državna granica sa Srbijom.

Prema podacima iz Prostornog plana, površina Grada Vukovara iznosi 9.880 ha, što čini udio od 4,04 % površine Vukovarsko-srijemske županije.

Naselja obuhvaćena administrativnim područjem Grada Vukovara su: Vukovar, Lipovača, Sotin i dio naselja Grabovo.

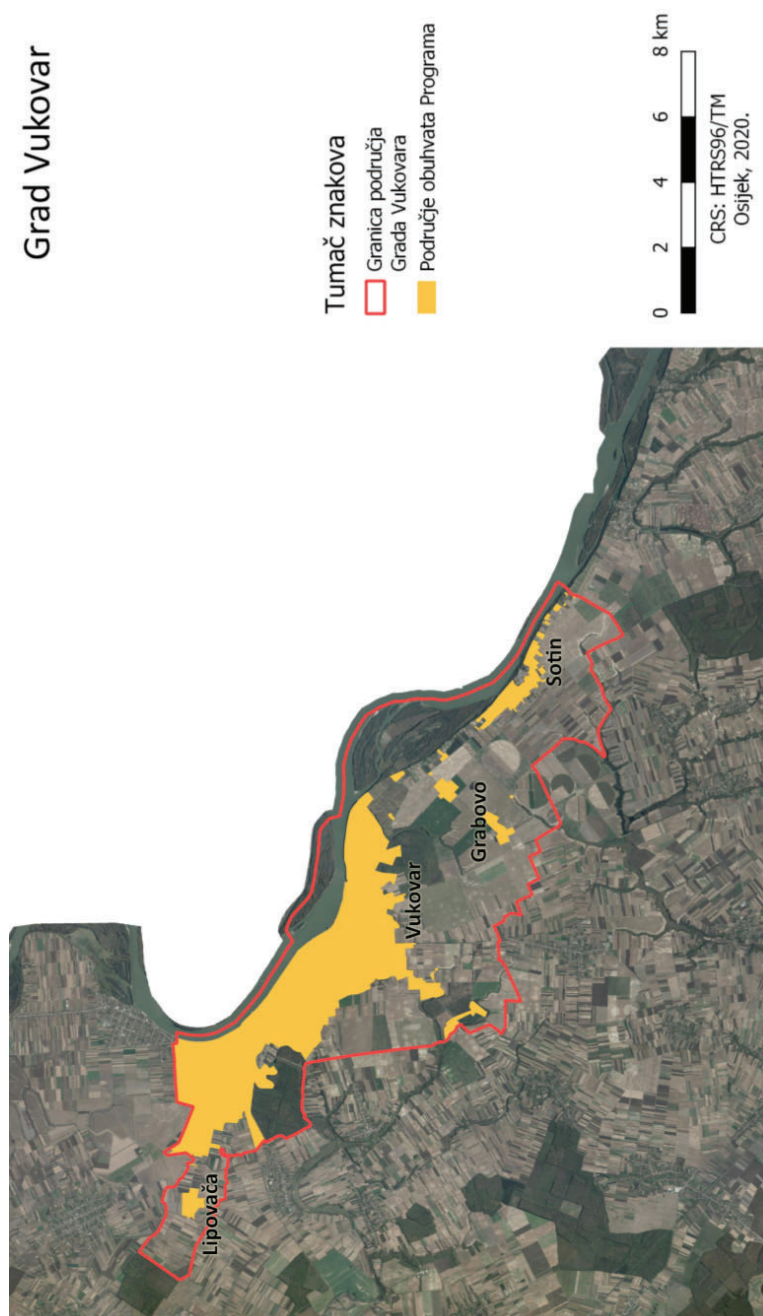

Položaj Grada Vukovara u prostoru Vukovarsko-srijemske županije
(Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Vukovara)

2.1.2. Podaci iz akta o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta

Prostorni plan uređenja Grada Vukovara donijelo je Gradsko vijeće Grada Vukovara i objavljen je u Službenom listu Grada Vukovara (broj 1/06., 4/12., 11/15. i 12/18.).

Planom su u pravilu utvrđene površine osnovne ili dominantne namjene i uvjeta korištenja i zaštite. Detaljnim razgraničenjem se unutar područja osnovne namjene, a temeljem ovog Plana i posebnih propisa, mogu utvrditi i površine druge namjene i uvjeta korištenja i zaštite, ali pod režimom osnovne, osim ukoliko odredbama ovog Plana i posebnim propisima nije drugačije utvrđeno.

Prikaz područja Grada Vukovara s označenim područjem površina izvan lovišta (područje obuhvata Programa)

2.2. Osnovni podaci o položaju i granicama površine izvan lovišta te njenoj površini razrađenoj po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom

2.2.1. Osnovni podaci o položaju i granicama površine izvan lovišta

Površine izvan lovišta Grada Vukovara predstavljaju naseljeno područje na kojem se ne ustanovljuje lovište, ali zbog povoljnih stanišnih čimbenika na njegovom području stalno ili povremeno obitava određeni broj divljači te ostalih životinjskih vrsta.

Prema podacima iz Prostornog plana uređenja Grada Vukovara, građevinska područja, odnosno površine izvan lovišta koje obuhvaćaju izgrađene, neizgrađene, ali dijelom i poljoprivredne površine unutar naselja: Vukovar, Lipovača, Sotin i dio naselja Grabovo, zauzimaju 2.874 ha površine Grada Vukovara.

Izračunom u GIS-u utvrđeno je da površina područja obuhvata za koje je izrađen Program zaštite divljači iznosi **2.710,91 ha ili 27,4 %** površine Grada Vukovara.

Naselje / građevinsko područje	Površina prema Prostornom planu (ha)	Površina izračunata u GIS-u (ha)
Vukovar	2.657	2.416,93
Lipovača	63	46,49
Sotin	154	170,25
Grabovo (dio naselja)		72,24
Ukupno	2.874	2.710.91

Površina izvan lovišta prostire se unutar granica jednog lovišta: zajedničko otvoreno lovište broj XVI/129 – Vučedol.

2.2.2. Površina po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom

Ukupna površina zemljišta na kojima prema odredbi čl. 11. st. 2. Zakona o lovstvu nije ustanovljeno lovište tzv. površina izvan lovišta Grada Vukovara iznosi **2.711 ha**.

Razmjer površina utvrđen je na temelju podataka Državne geodetske uprave Područnoga ureda za katastar Vukovara, ARKOD preglednika i izračuna u GIS-u, a iskazan je u obrascu PZD-1.

PZD-1

STRUKTURA POVRŠINA						
NAZIV POVRŠINE	VRSTA POVRŠINE	KULTURA	ZEMLJOVLASNIČKO RAZMJERJE	ha		
1	2	3	4	5		
KULTURE	ŠUMSKO	OBRASLO	Državno	19		
			Privatno			
			Σ	19		
		NEOBRASLO	Državno			
			Privatno			
			Σ			
	UKUPNO ŠUMSKO			DRŽAVNO	19	
				PRIVATNO		
	POLJOPRIVREDNO	ORANICE		Državno	30	
				Privatno	95	
				Σ	125	
			LIVADE		Državno	15
					Privatno	10
					Σ	25
		PAŠNJACI		Državno		
				Privatno	4	
				Σ	4	
		VIŠEGODIŠNJI NASADI (neograđeni)		Državno		
				Privatno	8	
				Σ	8	
		OSTALO		Državno		
				Privatno		
				Σ		
		UKUPNO POLJOPRIVREDNO			DRŽAVNO	45
					PRIVATNO	117
		SVEUKUPNO ŠUMSKO I POLJOPRIVREDNO			DRŽAVNO	64
				PRIVATNO	117	
JAVNE POVRŠINE	PROMETNICE			14		
	DRUGE JAVNE POVRŠINE					
	Σ			14		
OGRADENI VIŠEGODIŠNJI NASADI	VOĆNJACI			12		
	VINOGRADI			11		
	RASADNICI					
	OSTALO					
	Σ			23		
PRIVREDNI RIBNJACI	RIBNJACI					
	OSTALO					
	Σ					
DRUGE POVRŠINE	IZGRAĐENO I NEIZGRAĐENO GRAĐEVINSKO ZEMLJIŠTE			2478		
	VODE			15		
	Σ			2463		
			ΣΣ	2711		

2.3. Opis prirodnih značajki površina izvan lovišta

2.3.1. Orografske prilike

Područje Grada Vukovar nalazi se u hrvatskom Podunavlju. To je ravničarski prostor, iznad kojeg se uzdižu reljefno viši dijelovi Vukovarske lesne zaravni. Naplavne ravni u prošlosti su oblikovane tokovima rijeka Dunava i Vuke. Nadmorska visina je oko 100 m.

2.3.2. Hidrografske prilike

Vodotoci na prostoru Grada Vukovara pripadaju dvama slivnim i vodnim područjima. Područjem Grada prolazi vododjelnica (granica) između dravskog i savskog sliva. Područje južno od vododjelnice pripada savskom slivu. Dio vodotoka u dijelu naselja Sotin pripada slivnom području "Biđ-Bosut" odnosno rijeke Save. Prema hidrološkim karakteristikama slivno područje "Vuka" dijeli se na dva dijela: zapadni, sliv rijeke Vuke u granicama Grada, i istočni, neposredni sliv rijeke Dunav. Tok rijeke Vuke na prostoru Grada u cijelosti je reguliran. Zahvatima izvršenim između ušća u Dunav i cestovne prometnice Đakovo – Osijek stvoreni su uvjeti za poboljšanje odvodnje suvišnih voda na svim pritokama Vuke u lijevom i desnom zaobalju. U skladu s činjenicom da je stupanj reguliranosti vodotoka zadovoljavajući, može se konstatirati da izgrađeni sustav za obranu od poplava štiti područje Grada Vukovara od velikih voda Dunava i Vuke. Najviši zabilježeni vodostaj Dunava kod Vukovara iznosio je +768 cm, dok je najniži iznosio – 110 cm.

2.3.3. Klimatske prilike

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime, područje Grada Vukovara ima tip klime oznake Cfb, što označava umjereno toplu vlažnu klimu s toplim ljetima, u kojoj je srednja temperatura najtoplijeg mjeseca niža od 22 oC. Za prikaz klimatskih prilika korišteni su podaci meteorološke postaje Osijek za razdoblje od 1993. do 2013., prikazani u tablici.

Klimatski element ili faktor	Mjesečne vrijednosti												Srednja godišnja vrijednost
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Temperatura zraka (°C)	0,4	1,9	6,6	12,2	17,4	20,7	22,3	21,8	16,6	11,7	6,2	1,2	10,4
Količina oborine (mm)	45	39	41	52	69	83	60	69	74	53	60	60	703
Broj dana s kišom ≥ 0,1 mm	9	7	9	11	13	12	10	9	12	10	10	10	122
Broj dana sa snijegom ≥ 0,1 mm	9	9	2	-	-	-	-	-	-	-	2	7	29
Broj dana s mrazom	11	9	9	2	-	-	-	-	-	4	6	10	52
Broj dana s maglom	8	4	2	1	-	1	-	1	3	6	8	9	43

U razdoblju motrenja srednja godišnja temperatura zraka iznosi 10,4 °C; najhladniji je mjesec siječanj, a najtopliji srpanj. Temperatura zraka osjetno raste između ožujka i travnja, dok osjetno pada između rujna i listopada. Apsolutni maksimum temperature zraka iznosi 40,3 °C dok je apsolutni minimum –25,1 °C. Srednje temperature po godišnjim dobima su: proljeće 12,1 °C; ljeto 21,6 °C; jesen 11,5 °C i zima 1,2 °C.

Godišnje količine oborine iznose 703 mm. U vegetacijskom razdoblju padne 407 mm ili 58 % ukupne količine oborine. Broj dana s kišom iznosi 122 dana u godini. Tijekom zimskih mjeseci pada snijeg, prosječno 29 dana u godini. Nepovoljna okolnost su česte fluktuacije oborinskog režima i činjenica da je najveći broj dana s tučom koncentriran u vegetacijskom razdoblju. Srednji godišnji broj dana s mrazom iznosi 41 dan. Rani mraz pojavljuje se početkom listopada, izuzetno krajem rujna dok je pojava kasnog mraza moguća sve do kraja travnja. Tijekom cijele godine na prevladava strujanje zraka iz zapadnog i istočnog smjera.

Karakter klime nekog područja može se iskazati izračunom godišnjeg i mjesečnih kišnih faktora, te toplinskih oznaka klime. Analizom podataka utvrđeno je da je klima u godišnjem prosjeku semihumidna i umjereno topla. Zimski mjeseci su perhumidni i hladni, dok su ljetni mjeseci aridni i vrući.

2.3.4. Edafski čimbenici

Tlo je abiotički čimbenik čija fizikalna i kemijska svojstva (mehanički sastav čestica tla, struktura, toplinski kapacitet, propusnost za vodu, pH vrijednost) značajno utječu na sastav i obilježja vegetacije, strukturu i pogodnost staništa te kvalitetu života divljači.

2.3.4.1. Geomorfologija

Područje Grada Vukovara u geotektonskom smislu nalazi se na prijelazu između dravske i slavonsko-srijemske potoline, složene tektonske strukture. Geomorfološki se jasno izdvaja viša lesna zaravan s pretežito denudacijsko-akumulacijskim reljefom i riječne nizine rijeka Dunava i Vuke. Podlogu neogenskih naslaga morskih i jezerskih sedimenata u prostoru nizine Vuke čine uglavnom klastične stijene s udjelom pijeska, pješčenjaka, lapora, laporatstih vapnenaca, gline i biogenih vapnenaca. U površinskom sastavu lesne zaravni prevladavaju tipske ili eolske naslage lesa i lesolikih sedimenata, debljine od 26 do 43 m. U samoj naplavnoj ravni Vuke i Dunava lesne naslage su pretaložene te se izmjenjuju s fino-znatim pjeskovitim i glinovitim naslagama fluvijalnog i fluvio-močvarnog podrijetla. Lesne naslage su zbog znatnog udjela karbonata dobro porozne i vodopropusne. Posjeduju vertikalnu stabilnost pa su razvijene vrlo strme ili čak vertikalne padine (lesni strmci), nagiba 320 – 550 i visine 20-40 m.

2.3.4.2. Tlo

Prema pedološkoj karti Republike Hrvatske (Martinović, 2000) zastupljeni su sljedeći tipovi tla:

Černozem na praporu (semiglejni i tipični) je zonalni tip zemljišta koji je razvijen na lesnoj podlozi (prapor) u umjerenim širinama, gdje nastaje pod utjecajem stepske i kontinentalne klime.

Tijekom jeseni i oštre zime, kad je razgradnja organskih tvari na minimumu, dolazi do nakupljanja humusa. Stoga je stepska crnica vrlo plodno tlo. Tijekom vlažnijeg proljeća na černozemu buja travnata vegetacija i u poljodjelstvu je vrlo prikladan za uzgoj raznih žitarica. Debljina černozema je 50-60 cm, rjeđe do 3 m. Boja mu je tamno crna, zbog čega je i dobio takvo ime. Struktura je mrvičasto-oraškasta.

Močvarno glejno tlo (euglej) nalazimo na najnižim reljefnim položajima. Karakterizirano je prekomjernim vlaženjem unutar 1 m dubine tla, prije svega podzemnim i stagnirajućim površinskim vodama te poplavnim i slivenim vodama koje pothranjuju podzemne vode.

Lesivirano tlo pripada skupini automorfni tala za čiji je vodni režim karakteristično vlaženje samo atmosferskim talozima bez izraženog stagniranja vode i vlaženja koje bi prouzrokovalo proces redukcije (glejizacije). Ovo je tlo vezano za humidna (vlažna) područja, a karakteristično je ispiranje (lesivaža) čestica gline iz E horizonta i njihovo akumuliranje u B horizontu, pri umjerenj kiselosti (pH 5-6).

2.3.5. Biljne zajednice

Život divljih životinjskih vrsta u slobodnoj prirodi neraskidivo je povezan s biljnim svijetom. Biljne zajednice (fitocenoze) određuju tip, izgled i ekološke funkcije pojedinih staništa divljih životinjskih vrsta. Prije svega biljke su izvor hrane, sastavni su dio staništa u kojem pojedina vrsta obitava, pružaju zaklon, prostirku, mjesto za odmor ili brigu o pomlatku. Prema postanku razlikujemo primarnu (prirodnu) i sekundarnu (antropogenu) vegetaciju. Prirodna se vegetacija razvija bez utjecaja čovjeka, npr. prirodne šume, vodna vegetacija, stijene. Antropogena vegetacija nastaje i održava se pod izravnim ili neizravnim utjecajem čovjeka (korovne i ruderalne zajednice, livade, pašnjaci, razni nasadi i kulture). Prema biljno-geografskom položaju i razdiobi vegetacije Hrvatske, područje površina izvan lovišta nalazi se u Eurosibirsko-sjevernoameričkoj regiji, kojoj pripadaju kopneni nizinski i gorski krajevi Hrvatske.

Intenzivno obrađivane oranice namijenjene su proizvodnji jednogodišnjih i višegodišnjih kultura (kukuruz, pšenica, ječam, soja, zob, suncokret, šećerna repa, uljana repica, lucerna i djetelina). Pri obradi tla, sjetvi i žetvi koristi se laka i teška mehanizacija. Poljoprivredne kulture redovito se dohranjuju umjetnim, a vrlo malo stajskim gnojem. Upotreba pesticida je u granicama agrotehničkih propisa. Korištenje kemijskih sredstava (herbicida) u intenzivnim kulturama (kukuruz, žitarice, šećerna repa i uljana repa, suncokret), uzrokuje gubitak specifične korovne i ruderalne vegetacije koja pruža izvor hrane i zaklon autohtonoj sitnoj divljači, kao što su: zec, trčka, jarebica i prepelica.

Ruderalna zajednica običnog vratića i običnoga pelina (asocijacija *Tanaceto-Artemisietum vulgaris*) je nitrofilna biljna zajednica dvogodišnjih i višegodišnjih zeleni koja se optimalno razvija na tlu s povećanim sadržajem dušika. Dolazi na zapuštenim oranicama, uz rubove kanala, živica i poljskih putova. Optimum razvitka postižu u srpnju i kolovozu, kada vegetacija dosegne visinu 80-130 cm. Prevladavaju visoke zeljaste biljke: obični vratić (*Tanacetum vulgare*), obični pelin (*Artemisia vulgaris*), pjegava kukuta (*Conium maculatum*),

čičak (*Arctium lappa*), ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*) i druge. Pruža dobar izvor hrane divljači u lovištu.

Higrofilne i mezofilne livade obuhvaćaju skup staništa koja se kao spontano razvijeni antropogeni trajni stadiji održavaju redovitom kosidbom. Njihove ekološke funkcije primarno određuju ekološki čimbenici: razina podzemne vode i količina hranjivih tvari.

Srednjoeuropske livade rane pahovke (asocijacija *Arrhenatheretum elatioris*) pripadaju kvalitetnim livadama košanicama. Razvijaju se izvan dohvata poplavnih voda. U flornom sastavu ističu se: rana pahovka (*Arrhenatherum elatius*), žučkasta zobika (*Trisetum flavescens*), divlja mrkva (*Daucus carota*), velika kiselica (*Rumex acetosa*), livadna kadulja (*Salvia pratensis*), livadni zečjak (*Ononis arvensis*) i druge.

Pašnjaci sitova i dugolisne metvice (asocijacija *Juncus-Menthetum longifoliae*) je poluruderalna zajednica koja se razvija na povremeno kratkotrajno poplavljivanim mjestima uz obale potoka, rijeka i kanala uz ceste. U florističkom sastavu dominiraju: busenasto razvijeni sitovi (*Juncus* spp.); dugolisna metvica, *Mentha longifolia*; veliki businjak, *Pulicaria dysenterica*, vrbolika, *Lythrum salicaria*, mirisna metvica, *Mentha pulegium*, rosulja, *Agrostis stolonifera*.

Zajednica dvornika i dvozuba (*Polygono-Bidentetum*), razvijena je na mjestima intenzivnog kretanja vozila i ljudi, ali i zadržavanja životinja radi ispaše, najčešće uz rubove stajaćih voda (bare, močvare, jezera, mrtvaje, ribnjaci, kanali, dno jaraka uz putove). U kasno ljeto sastojine poput uskog šarenog pojasa obrubljuju obale stajaćih voda ili ispunjavaju dna presušanih kanala i jaraka uz putove. Tijekom ljeta i jeseni na neobraslim, suncu izloženim, trajno vlažnim površinama, čije tlo obiluje dušikovim spojevima razvija se **zajednica žabnjaka** (*Ranunculetum scelerati*). Ona se pojavljuje već krajem mjeseca lipnja, uz pojilišta, rubove bara i močvara, plitke jarke duž putova, u plitkoj vodi dubine 10-30 cm. Na isušanim dnima močvara, bara i ribnjaka razvijena je **zajednica crvenožitog repka** (*Alopecuretum aequalis*).

Vegetacijski razred ARTEMISIETEA obuhvaća zajednice staništa koja obiluju nitratima, a mogu biti prirodna ili ruderalna. Vrste koje grade zajednice najčešće su dvogodišnje ili višegodišnje. Najpogodnija su im staništa rubovi cesta, puteva, živica i šikara te blizina deponija smeća i građevinskog materijala. Prisutne su zajednica goleme i gustocvjetne zlatice (*Solidaginetum serotinae-canadensis*) i sastojine kanadske hudoljetnice (*Conyza canadensis*), razvijene razvijaju na mineralno-organskim tlima koja obiluju vodom i dušikovim spojevima. Sastojine su vrlo guste, visoke do 2 m i obraštaju šumske čistine, nasipe i rubove nasada drveća, s optimalnim razvitkom u kolovozu. Dobri su pašnjaci za divlje svinje i ostalu divljač.

Uz tok rijeke Vuke, barama i depresijama u plavnom području Dunava, te mreži mreža kanala za hidromelioraciju i odvodnju zabilježene su biljne zajednice močvarne i vodene vegetacije. Na površinama s izraženom visokom razinom podzemne vode i periodičkim plavljenjem postoje uvjeti za naseljavanje i razvoj močvarne vegetacije iz razreda *Phragmito-Magnocaricetea*. U flornom sastavu prevladavaju visoke zeljaste biljke, koje nazivamo močvarne biljke ili helofiti. Na površini vode karakterističan je mozaički raspored **zajednica vodenih leća** iz asocijacija: *Lemno-Spirodeletum polyrrhizae*, *Lemnetum trisulcae* i *Spirodelo-Salviniatum*, te povremeno prisutne **zajednice vodene mahovine** (*Riccietum fluitantis*). **Zajednice mrijesnjacka** (*Potamogetonetum lucentis*, *Potamogetonetum graminei*) pojavljuju se fragmentarno ili među drugim zajednicama vodenjača. Prvi pojas prave močvarne vegetacije prepoznaje se po zajednici lopoča i lokvanja (*Nymphaeetum albo-luteae*), Veliki

listovi i bijeli, odnosno žuti cvjetovi lopoča i lokvanja plutaju na površini stajaćih voda. Zajednica se odlikuje velikom organskom produkcijom i pridonosi zarašćivanju vodenih i močvarnih staništa. Žuti, gusti pokrivač cvjetova okruglolisnog plavuna (asocijacija *Nymphoidetum peltatae*), razvija se ljeti u plitkim stajaćim vodama i ribnjacima, dubine 0.5-1 m. Biljka ne obrasta samo površinu već stabljikama prepleće i vodu ispod nje.

Tršćaci obične trske (asocijacija *Phragmitetum australis*) razvijeni su kao rubni pojas uz plice dijelove vodotoka, kanala te u vlažnim depresijama. Broj vrsta iznosi 11-20 i većinom su higrofilne vrste vlažnih, močvarnih i vodenih staništa: močvarna perunika (*Iris pseudacorus*), vodena metvica (*Mentha aquatica*), vrbolika (*Lythrum salicaria*), žabočun (*Alisma plantago-aquatica*), vodeni štavelj (*Rumex hydrolapathum*), močvarni čistac (*Stachys palustris*), obična strelica (*Sagittaria sagittifolia*), ljekoviti gavez (*Symphytum officinale*) i dr.

Rogozik širokolisnog rogoza (asocijacija *Typhetum latifoliae*) vrlo je rasprostranjena zajednica plitkih dijelova vodenih bazena s mirnom eutrofnom vodom; prepoznatljiv po manjim ili vrlo gustim skupinama širokolisnog rogoza (*Typha latifolia*) i prisutnosti močvarnih biljaka, primjerice: ježinac (*Sparganium erectum*), močvarna perunika (*Iris pseudacorus*), vrbolika (*Lythrum salicaria*), vodena metvica (*Mentha aquatica*), žabočun (*Alisma-plantago aquatica*), vučika (*Lycopus europaeus*) i vodoljub (*Butomus umbellatus*).

Kontinentalne šikare i živice pripadaju **zajednici kaline i svibovine** (asocijacija *Corno-Ligustretum*). Razvijaju se kao rubni, zaštitni pojas uz šume, rubove cesta, poljskih i šumskih putova, kanale i sl., a prepoznaju se po grmovima visine 2-3 m. U flornom sastavu prevladavaju grmovi: trnina (*Prunus spinosa*), glog (*Crataegus oxyacantha*), svibovina (*Cornus sanguinea*), kalina (*Ligustrum vulgare*) lijeska (*Corylus avellana*), obična kurika (*Euonymus europaea*), kupina (*Rubus fruticosus*), bazga (*Sambucus nigra*), divlja ruža (*Rosa canina*), pavitina (*Clematis vitalba*), hudika (*Viburnum opulus*) i druge. Zeljastih biljaka je malo jer grmolike biljke svojim habitusom drastično reduciraju intenzitet svjetlosti koja dopire do tla.

Na vlažnijim staništima pojavljuju se vrbe (*Salix caprea*, *Salix alba*). Mjestimice su fragmentarno zastupljene i **šikare invazivne strane vrste, amorfe** (*Amorpha fruticosa*).

Poplavna šuma bijele vrbe s močvarnom broćikom (asocijacija *Galio palustri-Salicetum albae*) je rubna šumska fitocenoza prema pravoj močvarnoj vegetaciji. Razvija se na goloj riječnoj naplavini, mulju ili pijesku, uvijek na niskim obalama. Izložena je čestim i dugotrajnim poplavama koje traju 3-5 mjeseci, a visina vode je 2-4 m. Vrbe su kao prilagodbu razvile adventivno korijenje koje poput brada visi na stablima. Sloj drveća tvori bijela vrba, *Salix alba*, uz pratilice: bademastu vrbu, *Salix triandra*, poljski jasen, *Fraxinus angustifolia* i topole, *Populus alba*, *Populus nigra*, dok je sloj grmlja vrlo slabo razvijen. Prizemni sloj čine: močvarna broćika, *Galium palustre*, močvarna perunika, *Iris psuedacorus*, paskvica, *Solanum dulcamara* i močvarna potočnica, *Myosotis scorpioides*. Starije sastojine prepoznatljive su kao skupine starih, niskih, granatih i kvrgavih vrba. Kada stara stabla odumru, prepustaju prostor močvarnoj vegetaciji.

Poplavna šuma crne i bijele topole (asocijacija *Populetum nigro-albae*) razvija se na višim, ocjeditijim terenima u kojem poplave traju samo kraće vrijeme. Tla su bogata hranjivima, povoljnih su svojstava i visoke plodnosti. U sloju drveća dominiraju crna topola, *Populus nigra*, bijela topola, *Populus alba*; uz pratilice: bijelu vrbu, *Salix alba* i poljski jasen, *Fraxinus angustifolia*. Najčešće biljke u sloju grmlja su: glog, *Crataegus monogyna* i plava kupina, *Rubus ceasius*. Zajednica ima veliko značenje u šumskogospodarskom pogledu, sa velikom drvnom zalihom, a stabla bijele topole mogu doseći značajnu visinu.

2.3.6. Infrastruktura i antropogeni utjecaj

Prometnu prohodnost prostora Grada Vukovara osigurava mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta. Područjem grada prolaze dionice četiriju državnih cesta, to su: **D2** GP Dubrava Križovljanska (granica Republike Slovenije)-Varaždin-Virovitica-Našice-Osijek-Vukovar-GP Ilok (granica Srbije i Crne Gore); **D 55** Borovo (D 2)-Vinkovci-GP Županja (granica Republike Bosne i Hercegovine); **D 57** Vukovar (D2)-Orolik-Nijemci-Lipovac (D4) i **D 519** Dalj (D 213)-Borovo (D2). Značajna je i mreža županijskih i lokalnih cesta.

Dionice županijskih cesta su: **Ž-4137** Vukovar D2-Bogdanovci-Marinci-Nuštar (D55); **Ž 4138** Vukovar (D2)- Ž 4137; **Ž 4150** D 57-Petrovci-St. Jankovci (D 46); **Ž 4152** D2-Ovčara; **Ž 4173** A.G. Grada Vukovara -Tovarnik (D46).

Područjem prolazi dionica željezničke pruge za međunarodni promet: **M601** Vinkovci – Vukovar-Borovo naselje – Vukovar i dionica željezničke pruge od značaja za regionalni promet **R104** Vukovar-Borovo Naselje-Dalj-Erdut-Državna granica-(*Bogojevo*).

Negativni učinak cestovne i pružne infrastrukture je povećani rizik stradavanja divljači i ostalih divljih i domaćih životinjskih vrsta pri naletu vozila.

Površina izvan lovišta Grada Vukovara je gusto naseljeno područje. Većina naselja okružena je većim dijelom poljoprivrednim, a manjim dijelom šumskim površinama, stoga je i prisutnost divljači na površinama izvan lovišta svakodnevna pojava. To se posebice odnosi na rubne dijelove naselja, gdje zalazi prvenstveno sitna (lisica, čagalj, i dr.), a povremeno i krupna divljač (divlja svinja, srna obična i jelen obični). Isto tako, parkovi su mjesta na kojima svakodnevno obitava i u proljeće se gnijezdi veliki broj sitne pernate divljači (siva vrana, vrana gaćac, svraka, golub grivnjaš i dr.), a u napuštenim objektima nerijetko obitavaju neke vrste sitne dlakave divljači (kuna bjelica). Na obradivom poljoprivrednom zemljištu prisutna je i poljoprivredna proizvodnja, kao dodatni čimbenik koji uznemiruje divljač. Uz sve navedeno zbog ostalih povoljnih stanišnih uvjeta prisutnost divljači na ovom području je česta.

3. PROCJENA BROJNOG STANJA DIVLJAČI KOJA STALNO, SEZONSKI ILI POVREMENO OBITAVA NA POVRŠINAMA IZVAN LOVIŠTA ILI PREKO ISTIH PRELAZI

Na površinama izvan lovišta tijekom cijele ili dijelova godine, povremeno ili u prolazu, vrlo rijetko i stalno, obitava i dolazi niz životinjskih vrsta, a među njima i pojedine vrste krupne i sitne divljači. Na temelju Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači prema načinu migracije, divljač i životinjske vrste razvrstavaju se na sljedeći način:

1. Stalne vrste, obitavaju u lovištu tijekom cijele godine, nalaze hranu i zaklon te se razmnožavaju;
2. Sezonske vrste:
 - selice prolaznice, prelaze iz lovišta u lovište tijekom jedne lovne godine, a zavisno o godišnjem dobu (zimski i ljetni staništa, okomita i vodoravna migracija i slično);
 - selice stanarice (gnjezdarice), dolaze u lovište tijekom proljeća te se u istom hrane, sklanjaju i razmnožavaju, a u jesen odlaze;
 - selice zimovalice, dolaze u lovište tijekom jeseni i zime te se u istom hrane i sklanjaju, a u proljeće odlaze;
3. Povremene vrste, dolaze u lovište samo poneke godine te se u njima hrane, sklanjaju ili razmnožavaju;
4. Prolazne vrste, tijekom svoje migracije prolaze kroz lovište. Dnevno kretanje divljači i životinjskih vrsta ne smatra se migracijom.

Na temelju članka 11. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači broj divljači i životinjskih vrsta, utvrđuje se:

1. Krupna divljač – opažanjem, praćenjem i brojanjem tijekom cijele lovne godine u lovištu, a iskazuje se brojem grla po spolnoj i dobnoj strukturi;
2. Sitna divljač:
 - zečevi, fazani, jarebice i trčke – metodom uzoraka prebrojavanjem na plohama najmanje površine 50 ha čija međusobna udaljenost ne može biti manja od 1.000 m, a u slučajevima kada nema mogućnosti postavljanja ploha broj divljači se utvrđuje praćenjem i brojanjem tijekom cijele lovne godine;
 - prepelice – prebrojavanjem glasanja u zoru od najmanje tri slušanja na jednom stajalištu najduže tri tjedna po njihovom dolasku u proljeće;
 - divlje patke i crne liske – stalnim opažanjem, opažanjem izlazaka na vodenu površinu, na jutarnjem i večernjem preletu ili na hranilištima;
 - ostala sitna divljač i životinjske vrste – opažanjem, praćenjem i brojenjem tijekom cijele lovne godine.

Broj divljači može se utvrditi i na drugi lovnoj struci priznati način i to:

- tehničkim sredstvima – snimanjem iz zraka, radarima, radioodašiljačima, markiranjem i slično;
- Lincoln metodom – djelomičnim markiranjem;
- metodom utvrđivanja tragova;
- metodom utvrđivanja izmeta;
- metodom osluškivanja;
- metodom povratnoga računanja – na temelju višegodišnjih odstrjela pojedine vrste divljači pri čemu se kontrolira i prirast.

3.1. Procjena brojnog stanja divljači

Brojno stanje divljači i drugih životinjskih vrsta utvrđuje se brojanjem, opažanjem, praćenjem, procjenom i brojenjem tragova. Na području površine izvan lovišta Grada Vukovara pojedine vrste divljači niti pojedine druge životinjske vrste nisu poželjne zbog velike opasnosti od ugrožavanja prometa, a time i ljudskih života i imovine, materijalnih šteta, a s druge strane i šteta na divljači i ostalim životinjskim vrstama. Iako divljač, kao i ostale životinjske vrste, nisu poželjne na ovim površinama izvan lovišta, određeni broj divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta obitava ili se povremeno pojavljuje na površinama izvan lovišta Grada Vukovara.

Brojno stanje divljači koja obitava na površinama izvan lovišta Grada Vukovara svedeno je na dan **1. travnja 2020.**, a isto tako navode se i vrste divljači te ostale životinjske vrste koje su se i koje se mogu pojaviti na području površine izvan lovišta.

Pravna ili fizička osoba koja je zadužena za provedbu Programa zaštite divljači dužna je svake lovne godine utvrditi brojno stanje divljači na površinama izvan lovišta te njihovo brojno stanje upisati u obrazac PZD – 2 za svaku pojedinu lovnu godinu.

3.1.1. Procjena brojnog stanja za krupnu divljač

Vrsta divljači	Muško	Žensko	Ukupno
	g r l a		
jelen obični (<i>Cervus elaphus</i> L.)	-	-	-
srna obična (<i>Capreolus capreolus</i> L.)	10	10	20
svinja divlja (<i>Sus scrofa</i> L.)	5	5	10

3.1.2. Procjena brojnog stanja za sitnu divljač

Vrsta divljači	Muško	Žensko	Ukupno
	grla / kljunova		
jazavac (<i>Meles meles</i> L.)	6	6	12
mačka divlja (<i>Felis silvestris</i> Schr.)	5	5	10
kuna bjelica (<i>Martes foina</i> Erx.)	30	30	60
kuna zlatica (<i>Martes martes</i> L.)	15	15	30
lasica mala (<i>Mustela nivalis</i> L.)	20	20	40
dabar (<i>Castor fiber</i> L.)	3	3	6
zec obični (<i>Lepus europaeus</i> Pall.)	20	20	40
lisica (<i>Vulpes vulpes</i> L.)	20	20	40
čagalj (<i>Canis aureus</i> L.)	3	3	6
tvor (<i>Mustela putorius</i> L.)	15	15	30
fazan – gnjetlovi (<i>Phasianus</i> sp. L.)	100	100	200
trčka skvržulja (<i>Perdix perdix</i> L.)	10	10	20
prepelica pućpura (<i>Coturnix coturnix</i> L.)	20	20	40
golub divlji grivnjaš (<i>Columba palumbus</i> L.)	50	50	100
patka divlja gluhara (<i>Anas platyrhynchos</i> L.)	30	30	60
patka divlja kržulja (<i>Anas crecca</i> L.)	5	5	10
liska crna (<i>Fulica atra</i> L.)	10	10	20
vrana siva (<i>Corvus corone cornix</i> L.)	50	50	100
vrana gačac (<i>Corvus frugilegus</i> L.)	100	100	200
čavka zlogodnjača (<i>Coloeus monedula</i> L.)	20	20	40
svraka (<i>Pica pica</i> L.)	40	40	80
šojka kreštatica (<i>Garulus glandarius</i> L.)	40	40	80

3.1.3. Ostale životinjske vrste

Od ostalih životinjskih vrsta na području obuhvata Programa zabilježeni su pripadnici sljedećih skupina:

SISAVCI (MAMMALIA)

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv
<i>Sciurus vulgaris</i>	vjeverica
<i>Erinaceus europaeus</i>	jež obični
<i>Talpa europae</i>	krtica
<i>Clethrionomys glareolus</i>	šumska voluharica
<i>Microtus agrestis</i>	livadna voluharica
<i>Microtus arralis</i>	poljska voluharica
<i>Mus musculus domesticus</i>	kućni miš
<i>Apodemus sylvaticus</i>	obični šumski miš
<i>Sorex minutus</i>	mala rovka

PTICE (AVES)

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv
<i>Sturnus vulgaris</i>	čvorak
<i>Cuculus canorus</i>	kukavica
<i>Streptopelia turtur</i>	grlica
<i>Passer domesticus</i>	domaći vrabac
<i>Turdus philomelos</i>	drozd

i druge životinjske vrste.

3.2. Procjena brojnog stanja krupnih vrsta divljači

3.2.1. Procjena brojnog stanja JELENA OBIČNOG (*Cervus elaphus* L.)

JELEN OBIČNI (*Cervus elaphus* L.) u Hrvatskoj obitava u šumskim kompleksima uzduž Dunava, Drave i Save, u Gorskom kotaru, Velikoj i Maloj Kapeli, dijelu Hrvatskog primorja, a znatno manje na Velebitu i Ličkoj Plješivici. Nalazimo ih i na području Istre, osobito na Učki i Čićariji. Građom tijela odaje dojam skladne, plemenite i snažne životinja. U usporedbi s tijelom, glava mu je uska i vitka, a što je stariji, to je punija i šira. Oči su kestenjaste, a ispod njih ima suzne žljezde što izlučuju masnu ljepljivu masu. Uške su dosta velike, nešto manje od polovice glave. Između uški na glavi su rožišta, koja su deblja i niža što je jelen stariji. Stariji jelen na vratu ima grivu, a košuta je nema. Griva se proteže po cijelome vratu do prsa. Noge su mu visoke i snažne. Noge mu završavaju papcima po kojima je i red dobio ime (papkari). Visina tijela u grebenu je 120 – 150 cm, a dužina od vrha njuške do korijena repa 225 – 275 cm, dok mu je rep 30 cm. Jelen je mase od 125 do 250 kg, a košuta od 70 do 150 kg, ovisno o biotopu i soju. Boja dlake je različita na pojedinim dijelovima tijela, ovisno o izloženosti svjetlu, pa je na leđima i sa strane nešto tamnija nego na truhu. Boja dlake ovisi i o spolu i o godišnjem dobu. Osim suzne žlijezde odnosno udubine ispod oko iz koje se luči miris, košuta i jelen imaju mirisne žlijezde s vanjske strane skočnog zgloba (podkoljenska mirisna žlijezda). Osjetila u jelena običnog su vrlo dobro razvijena. Životni vijek jelena običnog je 15 – 20 godina. Kostur jelena građen je za trčanje i preskakanje. Mišići su vrlo snažni pa mu omogućuju brz bijeg i skokove koji mogu biti dugi i do 12 m, a u visinu može bez zaleta skočiti do 2,5 m.

Jelen obični je divljač sumraka jer su ga prilike natjerale da se štiti mrakom. Tijekom vegetacije mužjaci žive odvojeno od ženki i obično ne stvaraju krda. Zimi je pak obrnuto pa i mužjaci i ženke žive u krdima. Jelen se glasa najviše tijekom parenja, kad izaziva protivnika na bitku radi osvajanja ili očuvanja već postojećeg krda košuta. Jelen je poligam i za vrijeme parenja okuplja više košuta u „harem“, oplođujući sve. Parenje u nizini počinje koncem mjeseca kolovoza i završava koncem mjeseca rujna. Jelen riče najviše u sumrak, tijekom noći i zorom, ali i danju u vrijeme najjače rike, odnosno kad je ona na vrhuncu. Za to vrijeme vrlo malo jede pa izgubi 20 – 30 kg tjelesne mase. Košuta nosi 34 tjedana i u mjesecu svibnju oteli najčešće jedno, vrlo rijetko dva teleta. Zreli i stari jeleni odbacuju rogovlje već u mjesecu veljači ili mjesecu ožujku. Nešto kasnije odbacuju rogove srednjodobni jeleni, a mlađi ih odbacuju u mjesecu travnju pa čak i mjesecu svibnju. Jelen se kreće na tri načina – korakom, kasom i trkom. Jelen je odličan plivač.

Dob se procijenjuje se određuje na osnovu fenološkog osmatranja. Mladunčadi se smatraju telad oba spola od trenutka telenja do završetka prve lovne godine. Pomladak je divljač u drugoj lovnoj godini, mladi su divljač u trećoj i četvrtoj i petoj, srednji u šestoj, sedmoj i osmoj, a zreli u devetoj lovnoj godini i na više.

3.2.2. Procjena brojnog stanja SRNE OBIČNE (*Capreolus capreolus* L.)

SRNA OBIČNA (*Capreolus capreolus* L.) obitava na cijelom području Hrvatske, osim većine otoka i nekih priobalnih dijelova Dalmacije. Broj srna u različitim je područjima Hrvatske promjenjiv i ovisi o prilikama u njihovim staništima.

Tijelo srne skladno je i vitko, a građom je predodređena za život u gustom šikari, gustom visokoj travi i korovu. Iako ima duge i vitke noge, nije ustrajan trkač. Na nogama ima po dva crna sjajna papka, a iznad njih smješteni su, na stražnjoj strani, zapapci. Tijelo je od vrha do korijena repa dugo 130 – 140 cm, a u grebenu je visoko oko 75 cm. Visina, dužina i masa ovise o spolu, dobi, a osobito o biotopu. Ljetna je dlaka srne hrđastocrvene boje, a zimska kestenjastosiva, nalik boji suhog otpalog lišća. Na stražnjici ima žuto – bijelo područje dlaka koja je zimi potpuno bijelo i znatno veće, a naziva se ogledalo. Lanad ima smeđu dlaku s bijelim pjegama, koje se tijekom ljeta polako gube, a jesenskim linjanjem sasvim nestaju. Srne se linjaju dva puta godišnje, u proljeće i jesen. Srna i srnjak imaju između papaka stražnjih nogu imaju međuprstne mirisne žlijezde, koje izlučuju mirisnu tvar za označavanje traga. Na stražnjim nogama ispod skočnog zgloba oba spola imaju potkoljensku mirisnu žlijezdu, koja također luči miris.

Srnjak ima između rogova, prema čelu, čeonu mirisnu žlijezdu, kojom, trljajući rogovima o stabalca i grmlje, ostavlja svoje mirisne tragove i označava svoj teritorij. Srna pak ima na stražnjici mirisnu žlijezdu, koja jako miriše u vrijeme paranje kako bi privukla mužjaka. Osjetila su u srna dobro razvijena, osobito sluh i njuh. Vid im je dobar, ali zbog astigmatične građe očiju teže uočavaju stvari koje nisu u pokretu. Životni vijek srna je oko 15 godina. Tijekom života zubi se hranjenjem troše, a budući da je to trošenje dosta pravilno, po njemu se procjenjuje dob grla.

Dob se procjenjuje na osnovi fenološkog osmatranja. Mladunčadi se smatraju lanad oba spola od trenutka lanjenja do završetka prve lovne godine. Pomladak je divljač u drugoj lovnoj godini, mladi su divljač u trećoj i četvrtoj, srednji u petoj i šestoj, a zreli u sedmoj lovnoj godini i na više.

3.2.3. Procjena brojnog stanja SVINJE DIVLJE (*Sus scrofa* L.)

SVINJA DIVLJA (*Sus scrofa* L.) je naša autohtona divljač rasprostranjena na gotovo cijeloj površini Hrvatske, osim nekih dalmatinskih otoka. Zastupljena je više u šumskim područjima bogatim hranom (žir, bukva, kesten), dok ih u crnogoričnim šumama, gdje je ponuda hrane lošija, ima manje. Voli močvarna područja u blizini rijeka i jezera, pogotovo ako se u okolini uzgajaju poljoprivredne kulture. Prednost joj je pred ostalom krupnom divljači njena velika moć reprodukcije. Svinja divlja nije vjerna staništu, pokretna je tražeći hranu i mir.

Tijelo i noge svinje divlje su snažni, trup je zbijen, plosnat, glava je klinasta s dugačkim rilom na čijem su kraju nosnice. Rilo je veoma mišićavo, a donja vilica pokretljiva i ojačana, što svinji divljoj daje veliku snagu kada ruje. Uši su srednje velike, najčešće stoje uspravno. Očni su otvori koso položeni i razmjerno mali. Rep je primjereno dug i tanak. Masa je različita, do 300 kg, ali nije u korelaciji s trofejnom vrijednošću. Tijelo je pokriveno oštrim tvrdim čekinjama, koje su na krajevima svjetlije i rascijepane. Čekinje s hrpta, gdje su najdulje, lovci nakon odstrjela uzimaju kao trofej. Zimi se ispod čekinja nalazi sloj guste vunaste dlake. Prasad je žućkasta ili siva, a sa svake strane ima tamne pruge. Svinja divlja ima zube očnjake, u vepra su razvijeniji mnogo jače nego u krmača i nazivaju se kljovama. U donjoj su vilici sjekači, u gornjoj brusači. Očnjaci krmače nazivaju se klicama. Ženka ima najčešće 10 sisa, od kojih je osam aktivnih. Osjetila su im odlično razvijena, ponajprije njuh i sluh, vid je nešto slabiji. Vrlo su oprezne. Svinja divlja se kreće korakom, kasom i trkom.

Dob se procijenjuje na osnovu fenološkog osmatranja. Mladunčad se smatraju prasad oba spola od trenutka prašenja do završetka prve lovne godine. Pomladak je divljač u drugoj lovnoj godini, mladi su divljač u trećoj, srednji u četvrtoj i petoj, a zreli u šestoj, sedmoj lovnoj godini i na više.

3.3. Procjena brojnog stanja sitnih vrsta divljači

3.3.1. Procjena brojnog stanja JAZAVCA (*Meles meles* L.)

JAZAVAC (*Meles meles* L.) je naša autohtona divljač i nalazimo ga u svim staništima, i u nizinama i u brdsko – planinskim područjima. Iznimka su samo jadranski otoci. Dug je 60 do 70 cm, a visok 30 cm. Rep mu doseže 20 cm. Prosječne je mase desetak, a izrazito krupni primjerci mogu biti do 30 kg mase. Dlaka mu je po leđima sivocrna, a glava mu je bijela s dvije crne pruge što se pružaju od usta preko očiju i čela sve do iza tjemena. Prsa, noge i trbuh su crni. Prednje su mu noge bolje razvijene i snažnije od stražnjih i imaju jake i duge nokte. Raspored i građa mišića prednjih nogu prilagođeni su kopanju. Tijelo mu je zbijeno i snažno, prilagođeno životu pod zemljom. Stoga ima malene uši i oči, noge su mu kratke i snažne. Pod repom ima veliku mirisnu perianalnu žlijezdu, koja obilno luči sekret tipična i prodorna mirisa. Svežder je i hranu traži uglavnom njuhom u sumrak i noću. Hrani se šumskim plodovima, gomoljima, kukuruzom, voćem, jajima, kukcima, puževima te sitnom divljači koju može svladati. Čini štete u poljodjelstvu i u lovnom gospodarenju.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA JAZAVCA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Jazavac					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Jazavac					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Jazavac					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Jazavac					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Jazavac					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Jazavac					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Jazavac					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Jazavac					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Jazavac					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Jazavac					

3.3.2. Procjena brojnog stanja MAČKE DIVLJE (*Felis silvestris* Schr.)

MAČKA DIVLJA (*Felis silvestris* Schr.) je strogo zaštićena vrsta Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama, ali je ujedno i divljač temeljem Zakona o lovstvu te će se njome gospodariti sukladno Planu gospodarenja divljom mačkom u RH.

Mačka divlja naizgled je vrlo slična običnoj domaćoj mački i građom tijela i obojenošću dlačnog pokrivača. No divlja je mačka krupnije i snažnije građe od domaće. Križa se s domaćom mačkom tako da u većini naših staništa ima križanaca. Krzno joj je neujednačene tamnosive boje prošarano tamnom linijom uzduž hrpta te poprečnim prugama po leđima i trbuhu. Na podbratku pa i vratu dlaka je svjetlija, odnosno žućkastobljeda, dok je na trbuhu zagasito sivo – žut. Tijelo joj je zbijenije i dugačko 80 – 90 cm, i visoko 35 – 45 cm. Mase je do 10 kg, a iznimno i više. Ima veću i zaobljeniju glavu sa snažnim vratom te jake noge. Na šapama ima pet prstiju s ostrim pandžama, koje pri hodu uvlači među jastučice na prstima. Rep je kitnjast, dugačak 40, pa i nešto više centimetara. Jednakomjerno je obrastao dlakom cijelom svojom duljinom, a na kraju završava tupo. Uzduž repa je 6 do 8 tamnih kolotova, koji su tamniji što su bliži vrhu repa, a on je sam crn. Sva su joj osjetila dobro razvijena, posebice vid. Zbog toga se dobro snalazi i u gotovo potpunu mraku.

Mačka divlja je strogo zaštićena vrsta u Republici Hrvatskoj temeljem Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13., 15/18., 14/19., 127/19.) i Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj 144/13., 73/16.). Temeljem Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj 99/18., 32/19., 32/20.) uvrštena je u sitnu, dlakavu divljač. Odredbom čl. 60. st. 3. navedenog Zakona, mačkom divljom gospodari se u skladu s Planom gospodarenja mačkom divljom u Republici Hrvatskoj i akcijskim planom gospodarenja mačkom divljom za pojedinu godinu.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA MAČKE DIVLJE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Mačka divlja					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Mačka divlja					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Mačka divlja					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Mačka divlja					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Mačka divlja					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Mačka divlja					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Mačka divlja					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Mačka divlja					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Mačka divlja					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Mačka divlja					

3.3.3. Procjena brojnog stanja KUNE BJELICE (*Martes foina* EHR.)

KUNA BJELICA (*Martes foina* EHR.) je naša autohtona divljač, obitava u većini hrvatskih staništa i vidno je brojnija od kune zlatice. Osim što naseljava kontinentalni i središnji dio, izraziti je stanovnik juga te ju nalazimo u priobalju i na otocima. Štoviše, u krškim staništima je brojnija. U brdskim i brdsko – gorskim područjima obitava tijekom ljeta, a početkom zime migrira u niže predjele. To znači da je i u našim predjelima areal kune bjelice i kune zlatice uvelike zajednički. Kuna bjelica tjelesno je nešto manja od srodne joj zlatice, ali je zato robusnije građena. Sukladno tome ima kraće noge. Na grlištu, vratu i prsima ima mrlju bijele dlake po kojoj je i dobila naziv i po čemu ju razlikujemo od zlatice. Ta je mrlja uzdužno podijeljena na dva kraka čiji se vršci protežu do prednjih nogu pa i prelaze na njih. Dlaka kune bjelice je sivkastosmeđa, jer ima bjelkastu podlaku. To daje dojam svjetlije boje dlačnog pokrivača. Dlaka je nešto grublja i rjeđa nego u zlatice te se čini kao da ne pokriva dostatno njezino tijelo. Obraslost šapa dlakom nije izrazita te se u tragu uočavaju jastučići prstiju. Njuška u bjelice nije pigmentirana pa ima mesnatoružica-stu boju. Ostali detalji vanjštine podjednaki su opisu kune zlatice. Kuna bjelica, premda je spretna i okretna divljač, ipak nije dobar penjač poput kune zlatice pa su njena skrovišta pretežno na tlu, u različitim pukotinama, oborenim stablima, rupama, stijenama i napuštenim zdanjima. Zato je često viđamo u naseljima, parkovima, predgrađu, pa i gradskoj četvrti. Gustoća populacije u staništu kune bjelice bitno je veća nego u zlatice. I premda su obje kune asocijalna ponašanja, čini se da bjelica lakše podnosi pripadnike iste vrste na svom staništu. Svoj teritorij također obilježava izmetom i sekretom analnih žlijezda.

Lovina su joj sitni glodavci, ptice i njihova jaja, puhovi, vjeverice, mladi zečevi te kukci i njihove ličinke. Od biljne hrane uzima šumsko voće. Često se, kad nema lovine u staništu, uvlači u peradarnike i kokošinjce, gdje napravi veliku štetu koljući perad. Lovi noću na većoj udaljenosti od nastambe, kako bi u proganjanju smanjila rizik od pronalaženja legla i nastambe. Način lova podjednak je kao u zlatice. Po načinu života i ponašanju vrlo je slična kuni zlatici, podjednako je okretna i krvoločna. Vješto skače, pliva i provlači se kroz uske pukotine. Zbog blizine naselja zalazi u voćnjake i vrtove praveći štetu na plodovima. Razmnožavanje je podjednako kao u zlatice, ima jedno leglo godišnje. Sezona parenja počinje u mjesecu srpnju i traje do konca mjeseca rujna. Gravidnost s embriotenijom nešto je kraća no u zlatice i traje 250 do 280 dana. Mladi dolaze na svijet u mjesecu travnju i mjesecu svibnju i rijetko ih je više od pet. Nakon tri mjeseca mladi se osamostaljuju i porodica se razilazi. Neprijatelju su joj kao i zlatici, orlovi, sove ušare i lisice. Bolesti su također zajedničke, ali je razlika u tome što bjelica puno češće završi pod kotačima automobila, jer je stanište blizu ljudskih naselja.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA KUNE BJELICE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Kuna bjelica					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Kuna bjelica					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Kuna bjelica					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Kuna bjelica					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Kuna bjelica					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Kuna bjelica					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Kuna bjelica					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Kuna bjelica					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Kuna bjelica					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Kuna bjelica					

3.3.4. Procjena brojnog stanja KUNE ZLATICE (*Martes martes* L.)

KUNA ZLATICA (*Martes martes* L.) je također naša autohtona divljač i obitava pretežno u brdskim i brdsko – gorskim staništima te većim šumskim kompleksima na nižoj nadmorskoj visini. Preferira starije šumske komplekse, bez gustog podrasta grmlja. Kuna zlatica duga je 70 – 80 cm, a od toga na rep otpada 20 – 25 cm. Visoka je oko 25 cm, a mase 1,5 do 2,0 kg. Tijelo joj je izduženo i gipko. Lubanja joj je građena tako da glavu može uvući u male otvore, rupe u tlu i otvore na deblima. Kamo uspije uvući glavu, uspijeva provući cijelo tijelo. Na glavi su uočljive kratke trokutaste i na vrhu zaobljene uši, krupne oči i crna njuška. Na glavi ima raspoređene taktilne dlake, iznad očiju, najviše na gornjoj usni te nešto ispod brade. Donja strana vrata i djelomice prsa zlatnožute su boje pa je po tome dobila ime. Ta malja svjetlije dlake uglavnom je zaokružena oblika i rijetko kada zahvaća prednje noge. Ima snažne i relativno kratke noge te se zahvaljujući tome vrlo spretno penje po drveću i kreće po krošnjama. Osnovna je boja dlačnog pokrivača kune zlatice kestenjasta do tamnosmeđa, a poddlaka je gusta i ima žućkaste vrhove. Rep joj je kitnjast, a dlaka je na njemu tamnija nego na tijelu. Osjasta je dlaka mekana i svilenkasta, što njezino krzno čini atraktivnim. Na nogama ima duge i oštre nokte koji joj pomažu u penjanju i hvatanju plijena. Na šapama imaju pet prstiju, a prostor između njih i sami jastučići prstiju obrasli su dlakom. Kuna zlatica je noćno aktivna životinja, odnosno u lov polazi u sumrak. Dan provodi u skrovištu, koje ne gradi i ne uređuje, nego preuzima od svoga plijena. Najbolja skloništa nalazi upravo u brojnim dupljama stabala u bjelogoričnim i mješovitim šumama. Tijekom zime s puno snijega i mraza dan provodi i u nadzemnim skloništima koja pronalazi u dnu debala, ispod sloja grmlja, u šupljinama oborenih debala te šupljinama u snijegu. Zbog svoje građe i spretnosti kuna zlatica se kroz šumu, u traženju plijena i u bijegu, kreće s krošnje na krošnju. Teritorijalna je životinja i svoj areal čuva od ostalih kuna, ne dajući im da love na njemu. Kuna zlatica je grabežljivac i hrani se loveći plijen. Osnovna su joj lovina sitni glodavci, miševi i voluharice, jaja ili ptići u gnijezdu, poneka (šumska) koka, vjeverica, a katkad napada i krupniju dlakavu divljač, poput zeca, laneta i slično. Osim toga povremeno se hrani i šumskim voćem, odnosno jagodama, malinama, kupinama i slično. Osnovna su joj hrana voluharice pa u godinama kada ih ima u izobilju jede gotovo samo njih. Parenje se odvija za najtoplijeg dijela godine odnosno već od mjeseca lipnja do mjeseca kolovoza, po monogamnom načelu. Mužjak se mora sa suparnicima izboriti za ženku i pravo parenja. U kuna postoji embriotenija pa zametak miruje sve do mjeseca veljače. Ženke koje se nisu parile tijekom ljeta ponovno se pare u mjesecu veljači, tako da mlade donose na svijet kada i ostale ženke. U mjesecu ožujku ili mjesecu travnju ženka u meko nastrtom skloništu okoti tri do pet slijepih mladunaca. Roditelje počinju napuštati već s 45 dana. Kuna zlatica doživi 10 do 12 godina. Prirodni su neprijatelji kune zlatice lisica, i ris od dlakavih predatora te orao, sova ušara i jastreb od pernatih. Od nametničkih bolesti najčešći su šuga, krpeljivost i crijevni nametnici. Od zaraznih bolesti izložena je silvatičnoj bjesnoći.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA KUNE ZLATICE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Kuna zlatica					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Kuna zlatica					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Kuna zlatica					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Kuna zlatica					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Kuna zlatica					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Kuna zlatica					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Kuna zlatica					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Kuna zlatica					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Kuna zlatica					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Kuna zlatica					

3.3.5. Procjena brojnog stanja LASICE MALE (*Mustela nivalis* L.)

LASICA MALA (*Mustela nivalis* L.) je naša najmanja zvijer i obitava po cijeloj Hrvatskoj. Vrlo je prilagodljiva raznovrsnu staništu te ju nalazimo u šumarcima, uz hrpe kamenja, plastove sijena, živice i ograde, uz okućnice i gospodarske zgrade, odnosno svuda gdje se zadržavaju štakori, voluharice i miševi. Lasica mala je vrlo okretna i spretna životinja. Ima usko vretenasto tijelo dugačko oko 20 do 25 cm. Od ukupne duljine tijela na rep otpada posljednjih 3 – 5 cm. Teži desetak dekagrama. Ženka je manja od mužjaka. Krzno je većinom zagasitocrvene do tamnosmeđe boje, ali se mogu naći i primjerci s ponešto sivkaste dlake. Po trbuhu, donjoj strani vrata i šapama dlaka joj je bijela. Ima dva para jakih očnjaka. Na svim šapama ima po pet prstiju s oštrim noktima, koji se ocrtavaju i u tragu. Kreće se u skokovima, a ima izvrsno razvijena sva osjetila. Osim odlično razvijenih osjetila, ima iznimnu brzinu te tjelesnu izdržljivost i snagu. Krase je i znatiželja i neustrašivost.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA LASICE MALE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Lasica mala					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Lasica mala					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Lasica mala					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Lasica mala					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Lasica mala					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Lasica mala					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Lasica mala					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Lasica mala					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Lasica mala					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Lasica mala					

3.3.6. Procjena brojnog stanja ZECA OBIČNOG (*Lepus europaeus* Pall.)

ZEC OBIČNI (*Lepus europaeus* Pall.) u Hrvatskoj obitava na gotovo svim nizinskim staništima, u dolinama velikih rijeka i na nadmorskim visinama od 50 m do 250 m i većim otocima, ali i na planinama.

Boja je po leđima sivkasto – hrđasta, žućkastosmeđa, prilagodljiva godišnjem dobu, starosti i staništu, a po trbuhu bijela. Linjanje odnosno izmjena dlake, događa se dva puta godišnje. Prema gore zavrnuti rep odozgo je crn, a odozdo bijel. Uške koje su duže od glave imaju crnkaste vrhove. Na gornjoj usni imaju osjetilne dlake (brkovi). Sluh je izvanredno razvijen, kao i njuh. Iako su oči velike i samo djelomično pokrivena kapcima, vid je slab. Tijelo zeca čvrsto je građeno. Stražnje noge, sa samo četiri prsta, mnogu su duže, šire i jače od prednjih. Tabani su mu cijeli pokriveni gustom, žilavom dlakom različite vrste i finoće. Prosječna je dužina tijela odraslog zeca 58 cm, a njegova repa 9 cm. Visina do grebena ne prelazi 30 cm. Masa je 3,5 - 6 kg.

Parenje i koćenje (okot) mogući su više puta (3 do 5) tijekom godine. Parenje počinje već u mjesecu siječnju ili veljači. Period skotnosti zečice traje 41 do 42 dana. Unatoč relativno velikom biološkom (idealnom) prirastu, vrlo je malen tzv. realni prirast. Zečići se rađaju u jednostavnom ležaju, logi, odnosno na posve ravnom tlu, u jednostavnoj udubini ili u dubokoj brazdi. Ako ih je više (4 do 5), zečica ih iz sigurnosnih razloga razmjesti odvojeno u dva ili više ležaja. Zečići su spolno zreli i spremni za reprodukciju već nakon 6 do 8 mjeseci.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA ZECA OBIČNOG						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Zec obični					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Zec obični					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Zec obični					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Zec obični					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Zec obični					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Zec obični					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Zec obični					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Zec obični					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Zec obični					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Zec obični					

3.3.7. Procjena brojnog stanja LISICE (*Vulpes vulpes* L.)

LISICA (*Vulpes vulpes* L.) je naš najrašireniji i najpoznatiji predstavnik porodice pasa. U Hrvatskoj je rasprostranjena po cijelom njezinu području i na nekim otocima (Krk, Rab).

Veličine je osrednjeg psa, visoka 45 – 50 cm i dugačka oko 120 cm. Od ukupne duljine tijela oko 40 cm otpada na kitnjasti rep. Tjelesna joj je masa 6 do 8 kg, premda može težiti i 10 – tak kg. U europske lisice razlikuju se dvije osnovne obojanosti tijela, s nekoliko nijansa. To je crvena boja dlake, koja je po cijeloj gornjoj strani sa svojevrsnim prijelazima u žuto-crvene ili žutohrđaste nijanse. Dlaka, odrasle lisice u području čela, ramena i stražnjeg dijela leđa ima bijele vrhove pa se stoga doimaju srebrnim. Donji dio obraza i vrata odnosno grlište, te prsa su bijeli. Uši i šape su crni. Lisica hoda tako da stražnjim nogama staje u trag prednjih nogu. Na nogama ima po 4 prsta s pandžama koje ne može uvući. Od osjetila lisica ima vrlo dobro razvijen njuh i sluh, a vid joj je slabije razvijen. Takva kombinacija osjetila i nepogrešiv sluh omogućuju i slijepoj lisici da preživi. Mirisne žlijezde ima na šapama odnosno mekušima (tabanima) koji ostavljaju miris u tragu kojim prođe. Također ima analne žlijezde koje su zajednička osobina pripadnika porodice pasa. Njima se služi u obilježavanju teritorija. S gornje strane repa, uz sam korijen, oba spola imaju žlijezdu zvanu viola (*viola odorata*), koja je izrazito aktivna u vrijeme parenja. Najčešća i najvažnija parazitarna bolest je šugavost, a od zaraznih bolesti najopasniji je silvatični oblik bjesnoće (lisica je prirodni rezervoar virusa bjesnoće).

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA LISICE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Lisica					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Lisica					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Lisica					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Lisica					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Lisica					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Lisica					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Lisica					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Lisica					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Lisica					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Lisica					

3.3.8. Procjena brojnog stanja ČAGLJA (*Canis aureus* L.)

ČAGALJ (*Canis aureus* L.) obitava u Dalmaciji, otocima južnog Jadrana, Panonskoj Hrvatskoj, Kvarnerskom primorju, Istri i dijelu Gorskog kotara. U opisu izgleda i vanjštine čaglja prevladavaju tjelesne karakteristike svojstvene lisici i vuku. Duljina je njegova trupa 90 do 100 centimetara, a repa 24 centimetra. Visina u grebenu mu je od 45 do 50 centimetara. Tjelesna masa većinom mu je od 10 do 15 kilograma, iako kapitalni primjerci mužjaka mogu znatno premašiti tu težinu. Glava je slična lisičjoj te ima uspravne i nešto veće uši zaobljena vrha, krupne okrugle oči i dugu zašiljenu njušku, što zajedno glavi daje lisičji profil. Noge su mu duge i građom prilagođene trčanju. Trag mu je vrlo sličan lisičjem, premda je veći. U tragu osim otisaka šape ostavlja i tragove noktiju četiri prsta. Tijelo mu je relativno zbijeno, podjednako razvijeno u plećima i u slabinama i nije odviše snažno građeno. Rep mu je kitnjast i doseže do skočnog zgloba. Boja dlake na leđima mu je svijetla odnosno zlatnožuta do hrđasta, te je po hrptu, gornjoj strani vrata, vanjskoj strani nogu i repu protkana crnim dlakama. Prema trbuhu postaje svjetlija te je na samom trbuhu, donjoj strani vrata i unutarnoj strani nogu gotovo bijela. Karakterističan oblik glavi čaglja daju duge dlake na obrazima. Glasa se zavijanjem poput psa, koje je neugodno jer podsjeća na ljudski jauk. Sva su osjetila vrlo dobro razvijena. Osobito se ističu njuh i sluh.

Obzirom da je prema smjernicama stručne podloge o gospodarenju čagljem RH ova županija proglašena pogodnom za uzgoj čaglja u lovištima se dopušta odstrjel svih jedinki iznad zakonom propisanog biološkog minimuma.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA ČAGLJA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Čagalj					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Čagalj					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Čagalj					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Čagalj					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Čagalj					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Čagalj					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Čagalj					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Čagalj					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Čagalj					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Čagalj					

3.3.9. Procjena brojnog stanja TVORA (*Mustela putorius* L.)

TVOR (*Mustela putorius* L.) je rasprostranjen je u većem dijelu Hrvatske. Pogoduju mu staništa koja obiluju hranom, bez obzira na to jesu li to ravnica, planina, šuma ili polje. Uglavnom češće nastanjuje područja uz ljudska naselja, osobito sela i seoska gospodarstva. Zapravo ljeti obitava u poljima, šumarcima i šumama, a zimi dolazi bliže naseljima, odnosno selima, pa i gradovima, jer na njihovu području lakše nalazi hranu.

Odrasli tvor dug je oko 40 cm, a rep oko 15 cm. Masa mu je do jednog kilograma. Tijelo je pokriveno tamnokestenjastom, gotovo crnom dlakom. Na leđima i bokovima dlaka je kestenjasta pa ta područja izgledaju svjetlije. Ispod tamne osjaste dlake vidi se finija žuta vunasta podlaka. Iza očiju i preko čela ima područje žuto – bijele dlake, koja se pruža obostrano malo ispod i iza ušiju. Jednako svijetla dlaka u obliku mrlje nalazi se oko njuške. Ima kratke noge, a uz anus perianalne žlijezde koje izlučuju sekret izrazito neugodna i prodorna smrada. Stiskanjem analnih žlijezda prska njihov sadržaj, čime se služi za obranu. Noćno je aktivna životinja. Dan provodi pretežno u skrovištu.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA TVORA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Tvor					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Tvor					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Tvor					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Tvor					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Tvor					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Tvor					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Tvor					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Tvor					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Tvor					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Tvor					

3.3.10. Procjena brojnog stanja FAZANA - GNJETLOVA (*Phasianus sp. L.*)

FAZAN – GNJETLOVI (*Phasianus sp. L.*) obitava u gotovo svim našim krajevima, posebice u Podravini i Posavini. Nema ih ili ih ima malo u Lici, Gorskom kotaru i južnoj Dalmaciji.

Fazan je dug oko 60 cm, a toliko mu je dug i rep. Raspon krila je oko 75 cm, a masa 1,2 – 1,6 kg. Koka je manja, duga je oko 50 cm (rep 30 cm), a mase oko 1 kg. Pijevac je po glavi i vratu metalnozeleno boje, prsa i trbuh su tamnocrveni, s tamnim pjegama, na pokrildu su bijele pjege. Rep je crvenosmeđ s tamnosmeđim poprečnim prugama. Ima ostruge. Ženka je mnogo jednostavnije i neuglednije obojena. Osnovna boja njezina perja prilagođena je boji zemlje i suhoga lišća, što joj je odlična zaštita.

Fazan je poligamna vrsta, ali i ženka se može pariti s više mužjaka. U prirodi je najpogodniji omjer spolova 1 : 4–5 u korist fazanki. Negdje potkraj mjeseca ožujka, dolaskom dužeg dana i toplijeg vremena, probudi se spolni nagon. Pri gniježdenju ženka se udalji od pijevčevog teritorija. Gnijezdo, promjera 22 cm i duboko 6 cm, pravi u tlu na rubu kultura (ne u sredini, po mogućnosti u blizini šumaraka), ispod malo otpalog granja obraslog travom; prostor mora biti obasjan suncem nekoliko sati na dan. Fazanka snese prvo jaje 8 do 10 dana poslije parenja (negdje oko 20. travnja). U 16–26 dana snese 8–18 sivomaslinastih jaja. Gnijezdo prekiva lišćem. Ženka sjedi na jajima 24 dana. Fazanka vodi piliće do starosti od 12 do 15 tjedana.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA FAZANA - GNJETLOVA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Fazan - gnjetlovi					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Fazan - gnjetlovi					

3.3.11. Procjena brojnog stanja TRČKE SKVRŽULJE (*Perdix perdix* L.)

TRČKA SKVRŽULJA (*Perdix perdix* L.) ili poljska jarebica ili krža. U Hrvatskoj je rasprostranjena svuda gdje ima polja do 600 metara nadmorske visine.

Mase je 350 - 400 grama, duga 31 cm (od vrha kljuna do kraja repa). Rep je dug 8-10 cm, a raspon krila je 45 – 59 cm. Temeljna je boja perja boja zemlje s uzdužnim i poprečnim bjelkastim prugama. Kljun je prilično jak, sive je boje. Pisak i prsti pokriveni su rožnatim ljuskama. Mužjaci nemaju ostrugu. Vid i sluh razvili su se kao dva glavna osjetila za uočavanje opasnosti, jer trčke skvržulje dobro vide i čuju na veliku udaljenost. Njuh i okus slabo su razvijeni. U veličini i masi mužjaka i ženke nema razlike. Trčka skvržulja živi oko pet godina, ali ih vrlo malo dožive više od tri godine. Trčke skvržulje su jednoženci i idealan je omjer spolova 1: 1. Parenje počinje koncem mjeseca veljače, što ovisi o vremenskim prilikama. Mužjak bira ženku iz drugog jata, glasno ju doziva, obično u sumrak. Čim se mužjak i ženka spare, napuštaju jato i traže svoj životni prostor. Trčka skvržulja pravi gnijezdo u mjesecu travnju ili svibnju. Gnijezdo je udubina u tlu promjera 12 – 15 cm pokrivena suhom travom i vlastitim perjem. Najčešće ga napravi na nekošenoj travnatoj površini ili drugom neobrađenom zemljištu, na međi, u djetelini, živici i žitu. Trčka skvržulja snese 15 – 22 jaja po gnijezdu. Najbolja nesivost je u drugoj i trećoj godini života, a u četvrtoj i dalje naglo opada. Ženka sjedi na jajima 23 dana, a mužjak u blizini drži „stražu“. Osušeni pilići odmah napuštaju gnijezdo (potrkušci).

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA TRČKE SKVRŽULJE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Trčka skvržulja					

3.3.12. Procjena brojnog stanja PREPELICE PUĆPURE (*Coturnix coturnix* L.)

PREPELICA PUĆPURA (*Coturnix coturnix* L.) ime je dobila po javljanju „puć-puć, puć-puruć“. To je naša najmanja koka. Nastanjuje gotovo cijelu Europu izuzev sjeverne Skandinavije i Rusije. S obale sjeverne Afrike dolazi krajem travnja ili početkom svibnja gdje se gnijezdi. Krajem kolovoza i početkom rujna, skuplja se u jata i lete preko mora u pravcu Afrike gdje provode zimu. Hrani se sjemenkama korova i kukcima. Parenje prepelica je u svibnju, lipnju i srpnju kada ženka snese u gnijezdu 7-14 bjelkastih i smeđe-žutih jaja s crnim pjegicama i točkama, te sjedi na njima oko 23 dana. Pilići su potrkusci i ostaju u jatu do selidbe. To uvjetuje i specifičan način bonitiranja lovišta.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA PREPELICE PUĆPURE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Prepelica pućpura					

3.3.13. Procjena brojnog stanja GOLUBA DIVLJEG GRIVNJAŠA (*Columba palumbus* L.)

GOLUB DIVLJI GRIVNJAŠ (*Columba palumbus* L.) je ptica selica i naša gnjezdarica. Ima je u svim dijelovima svijeta. Dolazi u naše šume u proljeća, gdje se gnijezdi na drveću. Odlazi u jesen u velikim jatima. Ženka snese dva puta godišnje (travanj, lipanj) po dva jaja na kojima sjedi 17 dana. Gnijezda pravi u šumi, na visokim stablima. U nekoliko posljednjih desetljeća nastanjuje urbane sredine. Kao i većina drugih ptica, hrani se biljnom i animalnom hranom. Neprijatelji su joj ptice grabljivice, lasice i dr.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA GOLUBA DIVLJEG GRIVNJAŠA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Golub divlji grivnjaš					

3.3.14. Procjena brojnog stanja PATKE DIVLJE GLUHARE (*Anas platyrhynchos* L.)

PATKA DIVLJA GLUHARA (*Anas platyrhynchos* L.) je najbrojnija i najrasprostranjenija patka divlja. Optimalna su staništa patke divlje gluhare prostrana, plitka močvarna područja, ali obitavaju i po riječnim rukavcima i mirnijim dijelovima rijeka i potoka, jezerima, barama i umjetnim kanalima, uključujući one u naseljima, na poljoprivrednim površinama i u vlažnim šumama. Na priobalnom moru zadržavaju se veoma rijetko. Gluhara je naša najveća patka plivarica, teži od 0,8 do 1,4 kg, a mužjak je nešto teži. Ženka je jednolično smeđeg tamno ispjegana ruha (uključujući trbuh) s tamnijom prugom preko oka i svijetlom iznad oka. Mužjaci su jedinstveno obojani: glava i vrat su blistavo zeleni, od tamnoljubičastosmeđih prsa odvojeni su bijelom ogrlicom. Tijelo je sivo, podrepak, nadrepak i donji dio leđa su crni, a rubovi repa bijeli. U oba spola tijekom cijele godine zrcalo je plavo i omeđeno s dvije tanke bijele pruge. Gluhare su svejedi s vrlo širokim i raznolikim jelovnikom i načinima prikupljanja hrane. Od biljne hrane uzimaju alge i zelene dijelove vodenog bilja, ali i gomolje, podanke i plodove, katkad izlaze i na obale i okolna područja, gdje pasu poput gusaka i skupljaju sjemenke, uključujući žitarice i razne druge kulture na poljodjelskim površinama. Od životinjske hrane uzimaju različite vodene beskralježnjake, ponajviše kukce. Znatno manje jedu sitne ribe i vodozemce, uglavnom kad ih nađu uginule ili zarobljene u lokvicama. Najveći dio gluhara gnijezdi se od mjeseca travnja do mjeseca srpnja. Mužjaci ne sudjeluju u brizi oko potomstva. Gnijezda grade najčešće na tlu među gustom obalnom vegetacijom, ali i u širokim dupljama u stablima te vrbama sječanim u „glavu“. Gnijezda grade ženke, uglavnom od trave i lišća, iznutra ga oblažu paperjem koje čupaju s trbuha. Polažu najčešće 9 do 13 rjeđe 4 do čak 18) sivkasto-zelenikastih, katkad plavkastih jaja. Inkubacija traje 27 do 28 dana (najmanje 23, najviše 32 dana). Od predatora gluhare uništavaju zvijeri (vidra, lisica, divlja mačka, kune) i krupne grabljivice (orao štekavac, jastreb, sivi sokol), dok pačiče hvataju crne lunje i eje močvarice, a jaja uništavaju i vrane te sitne zvijeri (jazavac, lisica, tvor, jež, kune).

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA PATKE DIVLJE GLUHARE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Patka divlja gluhara					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Patka divlja gluhara					

3.3.15. Procjena brojnog stanja PATKE DIVLJE KRŽULJE (*Anas crecca* L.)

PATKA DIVLJA KRŽULJA (*Anas crecca* L.) nije hrvatska gnjezdarica, ali je na cijelom području Republike Hrvatske relativno brojna preletnica i malobrojna zimovalica. Obitavaju po većim močvarnim područjima, ali i barama, poplavljenim poljima te lagunama i obalnim muljevima uz rub guste obalne vegetacije (trska, rogoz, šaš i slično).

Naša je najmanja vrsta patke, teži od 200 do 450 grama. Glava mužjaka jedinstveno je obojena: kestenjasto sa širokom zelenom, žuto obrubljenom prugom preko lica. Ima vodoravnu bijelu prugu ispod krila i žute plohe na podrepku. Bokovi su mu sivi, prsa svijetlosmeđa tamno ispjegana. Ženske su jednolično smeđe tamno ispjegane, slične ženka gluhara, ali su mnogo manje. Trbuh im je bijel, zrcalo crno–zeleno, kljun i noge sivi. Patke divlje kržulje se drže u jatima, često i većim, po nekoliko stotina ptica. Lete žustro, s brzim zamasima krila, jata su u letu gusta i živahna.

Svejedi su, hrane se pretežno tijekom noći. Najčešće hranu skupljaju dok lagano plivaju glave uronjene u vodu ili dok polako hodaju po nekoliko centimetara dubokoj vodi i kljunom pretražuju i filtriraju mulj. Patke divlje kržulje uništavaju ptice grabljivice a prvenstveno jastreb, sivi i stepski sokol.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA PATKE DIVLJE KRŽULJE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Patka divlja kržulja					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Patka divlja kržulja					

3.3.16. Procjena brojnog stanja LISKE CRNE (*Fulica atra* L.)

LISKA CRNA (*Fulica atra* L.) pripada porodici vodenih kokoški (rallidae) i njihovo tijelo je prilagođeno životu uz vodu. Crna liska je duljine oko 40 cm, a živi na vodenim površinama (prvenstveno močvarama). Ponekad se mogu vidjeti i na rijeci Dravi. Boja perja joj je potpuno crna. Ima karakterističnu bijelu lisu na čelu iznad kljuna. Rep joj je vrlo kratak, od 5 - 6 cm, prema vrhu šiljast, crne boje. Raspon krila joj je do 75 cm. Težina joj se kreće od 750 - 900 grama. Kljun je ravan i dug oko 3 cm. Oči su crvene s crnom zjenicom. One rone brže od pataka, zadržavaju se pod vodom i po 15 sekundi, a hranu nalaze na dubini od 75 cm. Crne liske nemaju plivaće kožice na nogama. Crne liske su uglavnom monogame, ali neke imaju po nekoliko bračnih partnera. Počinje se pariti početkom proljeća sve do ljeta. Neke vrste grade posebna gnijezda u kojim spavaju. Na obali između trske i drugog raslinja prave gnijezdo od trave i raznog raslinja, gdje dvaput godišnje, jednom u proljeće, drugi put početkom ljeta, snese od 8 - 15 žuto - zelenih jaja, s tamnim pjegama. Oba roditelja leže na jajima od 22 - 24 dana. Mladi ptići, napuštaju gnijezdo tri do četiri dana nakon izlijeganja, potrkusci su, roditelji ih nose na svojim leđima uz koje ostaju do dva mjeseca, a nakon toga se osamostaljuju.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA LISKE CRNE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Liska crna					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Liska crna					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Liska crna					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Liska crna					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Liska crna					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Liska crna					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Liska crna					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Liska crna					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Liska crna					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Liska crna					

3.3.17. Procjena brojnog stanja VRANE SIVE (*Corvus corone cornix* L.)

VRANA SIVA (*Corvus corone cornix* L.) je naša najčešća i najrasprostranjenija vrana, obitava u cijeloj Hrvatskoj. Obitava na svim tipovima otvorenih i mješovitih staništa (uključujući naselja i poljodjelske površine) širom Hrvatske, a izbjegava jedino gusta i velika šumska područja i najviše planine.

Siva je vrana među krupnijim vranama, teže 0,4 do 0,7 kg. Sive je boje s crnom glavom, krilima i repom. Najdulji zabilježeni životni vijek u prirodi je 19 godina. Drže se pojedinačno, u parovima ili manjim skupinama, na bogatijim staništima okupljaju se u većem broju (smetlišta, žitna polja nakon žetve i slično), a povremeno stvaraju i prava jata. Gnijezde se u samotnim parovima. Let je prilično trom i spor, hoda često poskakujući. Agresivne su, često napadaju druge ptice, otimaju im hranu, okupljaju se oko sova i grabljivica i uznemiruju ih i slično. Svejedi su, hrane se vrlo raznoliko, raznim beskralježnjacima, sjemenjem (osobito žitaricama), plodovima, sitnim kralježnjacima (uključujući jaja i mlade ptice u gnijezdu), lešinama, raznim otpacima koje skuplja po smetlištima, poljodjelskim površinama i oko naselja, ali i naplavinama na obalama rijeka, jezera i mora. Često otimaju hranu od drugih ptica, pa i grabljivica.

Sive vrane grade gnijezda u krošnjama osamljenih stabala, u šumarcima ili uz rubove šuma, katkad i na stupovima dalekovoda. Polog se sastoji od 3 do 6 jaja, inkubacija traje 18 do 19 dana, a ptići se osamostaljuju nakon 30 do 38 dana.

Vrane sive imaju predatore srednje velike i krupne grabljivice (jastrebovi, sokolovi, orlovi), krupne sove (ušara) i zvijeri (kune, mačka divlja).

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA VRANE SIVE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Vrana siva					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Vrana siva					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Vrana siva					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Vrana siva					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Vrana siva					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Vrana siva					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Vrana siva					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Vrana siva					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Vrana siva					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Vrana siva					

3.3.18. Procjena brojnog stanja VRANE GAČAC (*Corvus frugilegus* L.)

VRANA GAČAC (*Corvus frugilegus* L.) je rasprostranjena samo u nizinskom dijelu Republike Hrvatske, u gorsku i priobalnu Hrvatsku ne zalazi. Naši su gačci stanarice, ali zimi pristižu gačci iz sjeveroistočne Europe koji su selice, tako da su u to vrijeme brojniji, katkad i u jatima od više tisuća ptica. Obitavaju po nizinskim poljodjelskim područjima i gradovima.

Veličine je sive vrane, ali je nešto lakše građen, teže od 0,34 do 0,6 kg. Potpuno je crna ruha s ljubičastim sjajem, u odraslih je koža oko kljuna gola. Kljun je nešto tanji, ravniji i šiljatiji nego u sive vrane, krila su mu nešto uža, zamasi krila brži, a let nešto lakši. Oko nogu ima znatno više perja, koje čini uočljive „gaće“, po čemu je i dobio ime. Najduži je zabilježeni vijek u prirodi 20 godina. Tijekom cijele godine, uključujući i gnijezdeću sezonu, gačci su društveni. Hrane se slično sivim vranama, no najviše se od svih vrana hrane kukcima i gujavicama koje iskapaju iz tla. Gačci se gnijezde kolonijalno, gnijezda grade u krošnjama visokog drveća, najčešće u šumarcima, drvoredima ili parkovima. Inkubacija i odgoj mladih traju nešto kraće nego u vrane sive. Vrana gačac ima iste predatore kao i vrana siva.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA VRANE GAČAC						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Vrana gačac					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Vrana gačac					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Vrana gačac					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Vrana gačac					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Vrana gačac					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Vrana gačac					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Vrana gačac					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Vrana gačac					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Vrana gačac					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Vrana gačac					

3.3.19. Procjena brojnog stanja ČAVKE ZLOGODNJAČE (*Coloeus monedula* L.)

ČAVKA ZLOGODNJAČA (*Coloeus monedula* L.) rasprostranjena je širom Hrvatske, ali je najbrojnija uz gradove nizinske Hrvatske. Obitavaju na raznim tipovima otvorenih staništa.

Čavka zlogodnjača je znatno manja od sive vrane, teže od 180 do 280 g. Lako se razlikuje znatno tamnijom sivom bojom tijela s uočljivo svjetlijim zatiljkom, manjim i slabijim kljunom i biserno bijelim očima. Najduži je zabilježeni životni vijek u prirodi 14 godina.

Društvena je cijele godine, često se drži u jatu s gaćcima (u nizinskim predjelima gdje gaćci obitavaju). Glasanje joj je manje hrapavo i zvonkije nego u drugih vrana, a let je uočljivo brži, lepršaviji i spretniji nego u sive vrane i gaćca. Hrani se slično sivoj vrani, ali se za gniježdenja hrani pretežno beskralježnjacima, a rjeđe i manje od ostalih vrana sprema hranu za zimu. Gniježda gradi po pukotinama litica, otvorima u zgradama i raznim drugim objektima, u parkovima i po dupljama u drveću. Čavka zlogodnjača imaju iste predatore kao i sive vrane.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA ČAVKE ZLOGODNJAČE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Čavka zlogodnjača					

3.3.20. Procjena brojnog stanja SVRAKE (*Pica pica* L.)

SVRAKA (*Pica pica* L.) je rasprostranjena u cijeloj Hrvatskoj, ali je u priobalju ograničena na plodne doline s prostranim poljodjelskim površinama. Obitavaju na svim tipovima otvorenih staništa, pogotovo onima s dovoljno raštrkanog drveća, grmlja i živica.

Lako je prepoznatljiva crno – bijela ptica s dugim ljestvičastim repom, izbliza se uočavaju ljubičasto – plav odsjaj leđa i krila i zeleni odsjaj repa. Teže 160 do 280 grama. Gnijezde se u osamljenim parovima, ali se često drže u manjim jatima, na zajedničkim noćilištima. Let joj je još slabiji i sporiji od leta drugih vrana. Hrani se slično vrani sivoj. Poput ostalih vrana, i svraka često skriva hranu, ali ne za zimu, nego ju jede već nakon tjedan do dva. Ako je ne iskoristi u tom roku, hrana propada. Takav način skrivanja hrane svrake primjenjuju gotovo cijelu godinu, ne samo u jesen poput ostalih vrana. Svrake grade velika, nadsvođena gnijezda u grmlju i krošnjama drveća. Polog se sastoji najčešće od 5 do 7 jaja, inkubacija traje 21 do 22 dana. Svraka ima iste predatore kao i vrana siva.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA SVRAKE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Svraka					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Svraka					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Svraka					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Svraka					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Svraka					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Svraka					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Svraka					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Svraka					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Svraka					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Svraka					

3.3.21. Procjena brojnog stanja ŠOJKE KREŠTALICE (*Garrulus glandarius* L.)

ŠOJKA KREŠTALICA (*Garrulus glandarius* L.) obitava u raznim tipovima šumskih područja širom Republike Hrvatske. Najbrojnija je u raznovrsnim hrastovim šumama, uključujući niske hrastove šikare u priobalnom dijelu. Ponegdje ulazi i u veće parkove, naselja i voćnjake.

Šarena je i živih boja, a osobito je uočljiva bijela trtica, smečkasto tijelo i plave plohe po krilima. Teže od 130 do 200 grama. Šojka kreštalica je pretežito samotna, rijetko se okuplja u manja jata. Glasa se raznoliko, a često oponaša druge ptice. Hrani se raznoliko, poput ostalih vrana, ali se u gnijezdećoj sezoni ponajviše hrani gusjenicama koje skuplja po lišću (posebice hrastovom), a više od ostalih jede voće i žirove. U jesen skriva uglavnom žirove (rjeđe lješnjake i bukvicu), koje troši tijekom zime i proljeća. Skriva ih u tlu da ih gurne kljunom, a otvor zatrpa i pokrije listom, štapićem ili kamenčićem. Kada nakon nekoliko mjeseci tijekom zime ili proljeća, dolazi po skriveni žir, slijeće točno na skrovište i bez traženja ga uzima. Gnijezda šojki kreštalici su, nasuprot vranama, mala i obično dobro skrivena u krošnjama drveća ili grmlja. Polog je kao u svrake, ali inkubacija traje 16 do 17 dana. Šojka kreštalica ima iste predatore kao i vrana siva.

PZD-3

PROCJENA BROJNOG STANJA ŠOJKE KREŠTALICE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2020. / 31. 3. 2021.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2021. / 31. 3. 2022.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Šojka kreštalica					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Šojka kreštalica					

4. OCJENA PRIHVALJIVOSTI PROGRAMA ZA EKOLOŠKU MREŽU

Pri analizi predmetnog područja sa stanovišta zaštite prirode odnosno za određivanje vrsta koje su temeljem Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama određene kao strogo zaštićene, stranih vrsta i invazivnih stranih vrsta sukladno Provedbenoj Uredbi Komisije (EU) 2016/1141 d 13. srpnja 2016. o donošenju popisa invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji u skladu s Uredbom (EU) br. 1143/2014. Europskog parlamenta i Vijeća, staništa koja su prema Pravilniku o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima određena kao ugroženi i rijetki stanišni tipovi, područja koja su sukladno važećem Zakonu o zaštiti prirode, odnosno Zakonom o zaštiti prirode u vrijeme proglašenja, određena kao zaštićena, te područja ekološke mreže Republike Hrvatske (ekološke mreže Europske unije Natura 2000) proglašeni Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, korištena je baza podataka dostupna na internetskom portalu informacijskog sustava zaštite prirode (www.biportal.hr), kao i drugi dostupni relevantni izvori s naglaskom na recentnost i potvrđenost nalaza vrsta, preciznost definiranja stanišnih tipova te točnost granica zaštićenih područja i područja ekološke mreže.

4.1. Zaštićena područja

Unutar obuhvata Programa nalazi se jedno zaštićeno područje temeljem Zakona o zaštiti prirode:

- **Spomenik prirode, geološki: GORJANOVIĆEV PRAPORNI PROFIL**

Proglašen je zaštićenim područjem odlukom Županijske skupštine Vukovarsko-srijemske županije, 11. travnja 2017., na površini od 0,70 ha. Predstavlja izdanak prapora uz desnu obalu Dunava u Vukovaru koji predočuje geokronološki zapis klimatskih promjena tijekom pleistocena/diluvija. Posjeduje ekološku, znanstvenu i odgojno-obrazovnu vrijednost i namjenu. Navedeno zaštićeno područje se cijelom površinom nalazi u obuhvatu Programa.

Zaštićenim područjem upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije

U neposrednoj blizini obuhvata Programa nalazi se jedno zaštićeno područje temeljem Zakona o zaštiti prirode

- **Posebni rezervat, šumske vegetacije: VUKOVARSKE DUNAVSKE ADE** (na udaljenosti oko 240 m od obuhvata Programa)

Proglašen je zaštićenim područjem odlukom Skupštine Općine Vukovar, 2. travnja 1989., na površini od 113,68 ha. Obuhvaća dijelove gospodarske jedinice „Vukovarske dunavske ade“ u šumskim predjelima: Orlovnjak, Sotinska ada, Opatovačka ada i Mohovska ada i riječni otočić Daka nasuprot Vukovara. Šumsku vegetaciju čine ritske šume bijele vrbe te crne i bijele topole.

Zaštićenim područjem upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije

4.2. Strogo zaštićene vrste

Sukladno odredbama članka 151. Zakona o zaštiti prirode, strogo zaštićenim vrstama proglašavaju se zavičajne divlje vrste koje su ugrožene ili su usko rasprostranjeni endemi ili divlje vrste za koje je takav način zaštite propisan propisima Europske unije kojima se uređuje očuvanje divljih biljnih i životinjskih vrsta ili međunarodnim ugovorima kojih je stranka Republike Hrvatska.

Popis strogo zaštićenih vrsta u Republici Hrvatskoj nalazi se u Prilogu I. Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama.

U tablici su prikazani najvažniji pripadnici strogo zaštićene faune koji obitavaju na području obuhvata Programa. Zvezdicom su označene strogo zaštićene vrste koje su ujedno i vrste divljači, sukladno čl. 9. Zakona o lovstvu

Znanstveni naziv	Hrvatski naziv
SISAVCI (MAMMALIA)	
<i>Felis sylvestris</i>	divlja mačka*
<i>Lutra lutra</i>	vidra
<i>Miniopterus schreibersi</i>	dugokrili pršnjak
<i>Myotis bechsteini</i>	velikouhi šišmiš
<i>Myotis emarginatus</i>	riđi šišmiš
<i>Plecotus austriacus</i>	sivi dugoušan
PTICE (AVES)	
<i>Accipiter gentilis</i>	jastreb kokošar
<i>Asio otus</i>	mala ušara
<i>Ciconia ciconia</i>	roda bijela
<i>Buteo buteo</i>	škanjac
<i>Circus aeruginosus</i>	eja močvarica
<i>Circus pygargus</i>	eja livadarka
<i>Columba oenas</i>	golub dupljaš
<i>Delichon urbicum</i>	piljak
<i>Picoides minor</i>	mali djetlić
<i>Dendrocopos major</i>	veliki djetlić
<i>Upupa epops</i>	pupavac
<i>Erithacus rubecula</i>	crvendać
<i>Ficedula albicollis</i>	bjelovrata muharica
<i>Hirundo rustica</i>	lastavica
<i>Lymnocryptes minimus</i>	mala šljuka
<i>Milvus migrans</i>	crna lunja
<i>Motacilla alba</i>	bijela pastirica
<i>Parus caeruleus</i>	plavetna sjenica
<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš

<i>Parus major</i>	velika sjenica
<i>Scolopax rusticola</i>	šljuka bena*
GMAZOVI (REPTILIA)	
<i>Emys orbicularis</i>	barska kornjača
<i>Lacerta viridis</i>	zelembać
VODOZEMCI (AMPHIBIA)	
<i>Bufo viridis</i>	zelena krastača

Opis strogo zaštićenih vrsta na koje mogu imati utjecaj radnje i aktivnosti koje se provode Programom

SISAVCI

Divlja mačka (*Felis sylvestris*)

Opis vrste nalazi se u poglavlju 3.3.2.

Vidra (*Lutra lutra*)

Vidra je najveća europska kuna koja živi vodi. Tijelo joj je vitko, izduženo, s kratkim nogama, težine do 11 kg. Krzno joj je na leđima tamnosmeđe, a na vratu, prsima i trbuhu nešto svjetlije boje. Glasa se tihim jasnim zviždukom, dahtanjem, skvičanjem i režanjem. Jazbinu, s izlazom pod vodom, gradi na mirnim riječnim obalama obraslim gustim raslinjem ili podno starih stabala s golim korijenjem uronjenim u vodi. Aktivna je u sumrak i noću. Hrani se ribama, rakovima, školjkašima, žabama, malim sisavcima i drugim vodenim životinjama. Životni vijek vidre je od 12-20 godina. Prirodni neprijatelji vidre su sve veće zvijeri.

PTICE

Jastreb kokošar (*Accipiter gentilis*)

Jastreb kokošar je srednje velika grabljivica, građom tijela prilagođen za spretan i brz let među drvećem. S gornje strane je plavosiv, a s donje siv ili bijel s prugama. Rep je isprugan. Glava im je tamnija, s bijelom prugom iznad očiju. Ima relativno kratka, ali široka krila; dugačkim repom može naglo skretati i mijenjati smjer leta. Ženke su veće od mužjaka, raspon krila im je 110-125 cm, a kod mužjaka 90-105 cm. U svibnju i lipnju ženka nese 2-4 jaja u veliko gnijezdo od granja, kore, iglica i lišća. Sljedećih 30 dana leži na njima dok se mladi ne izlegu i potom se brine o njima idućih malo više od 30 dana. Na gnijezdu je većinom ženka, ali mužjak zato prehranjuje i nju i mlade. Pošto mladi ptići nauče letjeti ostaju u roditeljskom teritoriju još godinu dana. Iako nije brz kao sokol, jastreb kokošar može se kratko obrušiti brzinom od 60 km/h. Aktivan let izmjenjuje s jedrenjem. Pravi je grabežljivac te se hrani ponajviše pticama i sisavcima. Lovi životinje uglavnom manje od sebe (drozdovi, golubovi, vjeverica), ali katkad i veće, poput zeca ili teže patke. Može letjeti nisko da iznenadi nesmotrene životinje. Osim aktivnog lova, zna u granju čekati plijen u zasjedi. Svaki par lovi na svojem teritoriju koji brani od ostalih jastrebova. Jastreb obitava u šumi, ali i rubnom prostoru s travnjacima, poljima, močvarama. Kad god mogu, biraju staru šumu s visokim stablima. Jedino doba kada se ove ptice mogu lakše uočiti početak je sezone parenja u rano proljeće. Tada izvode spektakularne letove udvaranja, uz izraženo glasno kliktanje.

Mala ušara (*Asio otus*)

Ova srednje velika sova je čest gradski stanar. Zimi se okupljaju i borave u skupinama na nekoliko stabala, a njeni mladunci ljeti cijuču po cijelu noć. Tijelo je pokriveno sivkasto-smeđim perjem, a na glavi se ističu velike i jarke narančasto-crvene oči te uzdignute "uške". Gnijezdi na rubovima šuma, u šumarcima i gradskim parkovima. Njena obitavališta prepoznajemo po gvalicama na tlu, ostacima dlake i kostiju plijena koje ne može probaviti. Lovi na otvorenim područjima, za razliku od šumske sove. Obično gnijezdi u napuštenim gnijezdima drugih ptica, najčešće vrana. Polaže 3-5 jaja čija inkubacija traje oko 30 dana. Mladunci naputaju gnijezdo s tri tjedna starosti, no trebaju još desetak dana da počnu letjeti. Mladunci male ušare u proljeće su odgovorni za uporno cjelonoćno cijukanje kojim dozivaju roditelje, no inače je mala ušara vrlo tiha sova.

Škanjac (*Buteo buteo*)

Najčešća je ptica grabljivica u Hrvatskoj, a često ga vidimo na ogradama i stupovima uz cestu. Srednje je veličine s rasponom krila 110-130 cm. Pomoću velikih, širokih krila i širokog kratkog repa jedri na zračnim strujama, a dobar je i u aktivnom letenju. Leđa su mu tamnosmeđa, na trbuhu ima podosta bjeline, ali je vrlo promjenjive obojenosti, od vrlo svijetle do tamne. Glasa se prodornim zvižducima (zvuk je sličan mjaukanju). Živi na različitim staništima, od šuma i šumaraka, polja do vlažnih staništa. Često se vidi kako kruži u zraku. Kad uoči plijen, brzo se baca poluzatvorenih krila i potom se obrušava. Može i lebdjeti, čekajući da se pojavi plijen, a jednako tako lovi hodajući po zemlji, često svježe izoranom polju gdje traži gujavice i kukce. Omiljen su mu plijen mali sisavci poput miševa i voluharica, ali i većih poput mladunaca fazana ili mladih zečeva te gušteri i veći beskralježnjaci. Podiže ih jakim, kratkim nogama s velikim kandžama. Škanjci su vrlo teritorijalni i istjerat će nametljivce. U doba parenja mužjak i ženka izvode svadbeni let – akrobatske manevre i dodavanje grane nogama. Doživotni su partneri. Ženka na početku proljeća snese 2-4 jaja u veliko gnijezdo od granja. Na njima sjede oba roditelja, a iz njih se izlegu ptići koji su slijepi, goli i posve ovisni o roditeljima koji im donose hranu. Tek poslije pedesetak dana počinju letjeti, ali ostaju uz roditelje još do osam tjedana.

Golub dupljaš (*Columba oenas*)

Slični golubu grivnjašu, samo je nešto manji i nema bijeli ukras na vratu i krilima. Glava, vrat, gornji dio krila i donji dio leđa su plave boje. Gornji dio leđa je smeđeplav, a prema guši prelazi u boju crnog vina. Donji dio tijela mu je zagasitoplav. Velika letna pera u krilima su plava, kao i pera repa. Na krilima ima jednu prugu mrke boje. Kljun mu je blijedožute boje sa crvenom nosom. Doseže veličinu do 32 cm a raspon krila mu je oko 70 cm. Teži do 350 grama. Mužjaci i ženke se ne razlikuju, a glasanje podsjeća na glasove "uu ru". Ime je dobio po tome što se leže u dupljama starog drveća. Gnijezdo gradi u dupljama starog drveća u koje nese dva bijela, ovalna jaja dužine 36 mm, a širine 27 mm. Mladi se izlegu poslije 17-18 dana leženja. Par se izmijenjuje na gnijezdu i u podizanju mladih. Znaju prihvatiti i ponuđene kućice za ptice. Obično se legu tri puta godišnje, ali uvijek u novoj duplji, jer u starome gnijezdu ostane dosta izmeta mladunaca. Nastanjuju otvorene šume s mnogo proplanaka i prosjeka, rubove šuma uz poljoprivredne površine i stare prostrane parkove s listopadnim drvećem bogatim dupljama. Izvan gnijezdeće sezone obično su društveni. Gnijezdo grade u dupljama (osobito u starim dupljama crnih žuna), u pukotinama stijena, a povremeno i rupama u tlu ili u napuštenim gnijezdima drugih ptica. Gnijezdo grade, na jajima leže i o ptićima se brinu oba

partnera. Pretežito se hrane biljnom hranom (sjemenkama, lišćem, pupovima, cvjetovima i sl.), a povremeno i beskralježnjacima. Hranu pretežno skupljaju na tlu, rjeđe na drveću ili grmlju. Na tlu se često hrane u jatima, a na drveću obično samotno.

Mala šljuka (*Lymnocryptes minimus*)

Mala šljuka slična je šljuki kokošici, ali je mnogo manja, s vidljivo kraćim kljunom i jednolično tamnim repom (u šljuke kokošice je sa strane bijel). Relativno je kratkog kljuna, krupne glave i ponašanja koje --podsjeća na barske pjetlice. Duga je 17-19 cm (kljun oko 4 cm), a raspon krila 38-42 cm. Dva para uzdužnih svijetlih pruga vidljiva su na leđima. Rep je klinast i tamniji nego kod ostalih močvarnih šljuka. Bezglasna je, osim za vrijeme svadbenog leta. Podignuta leti kratko i kao s oklijevanjem, sporije i manje krivudavo. Drži se vlažnih livada, natopljenih vodom i gustog raslinja, močvara, potopljenih polja i sl.

Crna lunja (*Milvus migrans*)

Crna lunja je najvjerojatnije najbrojnija ptica grabljivica. To nije začuđujuće za vrstu s tolikim brojem podvrsta, kojih je otkriveno čak dvanaest, s tim što se između šest i osam najčešće raspoznaju. Usprkos njihovom zajedničkom imenu, nijedna od podvrsta ustvari nije crna, već imaju perje koje varira od umjereno do tamno smeđe sa nejednakim svijetlo smeđim šarama. Smeđa do sivo bijela glava često je bljeđa od ostatka tijela, dok je kljun žute boje. Pri letu, upadljiv je veliki, plitko razdvojeni rep i perje na kraju krila izgleda kao otvorena šaka. Ženka je najčešće veća od mužjaka ali pored toga spolovi su veoma slični, dok su mladunci samo malo bljeđi i slabije obojeni. Gnijezda grade na granama drveća, liticama, ulazima zgrada, a prave ih od štapića, nekog mekog materijala, često koriste krpe i plastiku. Neki parovi kod lunja se osamljuju, ali se češće formiraju slabe grupe. Često se viđaju u urbanim sredinama gdje su gnijezda udaljena jedna od drugih samo nekoliko metara. Najčešće legu dva do tri jajeta na kojima ženka leži oko mjesec dana dok se ne izlegu. Mladi se pokriju perjem poslije 42 - 56 dana i postanu nezavisni u sljedećih 15 - 50 dana. Gnijezde se po rubovima šuma uz močvare, šaranske ribnjake, rijeke i jezera u nizinskim predjelima, u istočnoj Slavoniji i uz poljodjelske površine. Love redovito po otvorenim područjima.

Škanjac osaš (*Pernis apivorus*)

Pripada pticama grabljivicama iz porodice jastrebova (Accipitridae). Dug je 52-60 cm, s rasponom krila 135-150 cm. Manji je od običnog škanjca (*Buteo buteo*). Ima dugi vrat i malu glavu. Spolovi se mogu razlikovati po perju, što je neuobičajeno za veliku grabljivicu. Mužjak ima plavo-sivu glavu, dok je glava ženke smeđa. Ženka je nešto krupnija i tamnija od mužjaka. Selica je, zimuje u Africi, južno od Sahare. U Hrvatskoj je za gniježdenja najbrojniji u šumskim područjima panonske Hrvatske. Škanjac osaš naseljava šume bogate proplancima u mješovitom, mozaičnom krajoliku. Hrani se saćem, odnosno ličinkama i kukuljicama opnokrilaca, manje drugim kukcima, vodozemcima, gmazovima i sitnim sisavcima. Gnijezdo grade na granama visokog drveća, na jajima leže i o ptićima se brinu oba roditelja. U pologu su obično 2 jaja. Inkubacija traje 30-35 dana, a ptići su sposobni za let nakon 75-100 dana. Živi sam ili u paru. Za selidbe su samotni ili u slabo vezanim jatima. Monogamni su, veze obično traju jednu sezonu.

GMAZOVI

Barska kornjača (*Emys orbicularis*)

Dužina tijela je 20-30 cm. Boja leđnog oklopa u odrasle jedinke je tamnosmeđa do crna, sa žutim mrljama ili žutim zrakastim prugama na pojedinim pločicama. Glava, noge i rep odozgo su crni sa žutim točkama. Živi u mirnim ili sporo tekućim vodama, lokvama, barama i kanalima s dobro razvijenom vodenom vegetacijom. Odlično plivaju i rone, a dosta su brze i spretne na kopnu. Prezimljuju ukopane u mulj. Razmnožavaju se u svibnju pa ljeti ženka polaže 6-10 jaja. Hrane se manjim ribama, žabama, punoglavcima, kukcima i drugim sitnim beskralješnjacima.

U slučaju pronalaska ozlijeđene, osakaćene, ranjene ili uginule strogo zaštićene životinjske vrste obavijestiti Ministarstvo zaštite okoliša i energetike putem obrasca dostupnog na internetskoj poveznici: <http://213.202.106.36/limesurvey/index.php/927612/lang-hr>.

Dodatno, o pronalasku slučajno uhvaćene i/ili usmrćene strogo zaštićene životinjske vrste, odmah obavijestiti nadležnu Inspekciju zaštite prirode.

Nije dopušteno hvatanje i uznemiravanje jedinki pojedinih strogo zaštićenih vrsta.

4.3. Ugroženi i rijetki stanišni tipovi

Prema definiciji u Zakonu o zaštiti prirode: „prirodno stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li prirodno ili doprirodno. Sva istovrsna staništa čine jedan stanišni tip.“

Republika Hrvatska izradila je Nacionalnu klasifikaciju staništa (NKS) koja određuje 11 glavnih klasa, označenih kodnom oznakom, abecednim slovima od A do K. Svaka klasa je dalje podijeljena u četiri podrazine stanišnih tipova. Prvih osam klasa sadržava većinu prirodnih tipova staništa.

Popis svih stanišnih tipova u Republici Hrvatskoj sadrži Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima. Zastupljenost i rasprostranjenost stanišnih tipova dokumentira karta staništa, što omogućuje i praćenje stanje te ugroženosti pojedinog stanišnog tipa.

Za utvrđivanje zastupljenosti i rasprostranjenosti stanišnih tipova na području obuhvata Programa korištena je Karta prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske (Bardi, A., Papini, P., Quaglino, E., Biondi, E., Topić, J., Milović, M., Pandža, M., Kaligarić, M., Oriolo, G., Roland, V., Batina, A., Kirin, T., AGRI-STUDIO s.r.l., TEMI s.r.l., TIMESIS s.r.l., HAOP, 2016.).

Geoinformacijski prikaz karte staništa dostupan je na Internetskom portalu informacijskog sustava zaštite prirode (www.biportal.hr). Također su korišteni podaci prikupljeni terenskim obilaskom.

Pregled i nomenklatura stanišnih tipova urađeni su prema dokumentu: Nacionalna klasifikacija staništa Republike Hrvatske, IV. verzija (Državni zavod za zaštitu prirode, 2014.).

Prilog II. Pravilnika o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima („Narodne novine“, broj 88/2014), sadrži popis svih ugroženih i rijetkih stanišnih tipova od nacionalnog i europskog značaja zastupljenih na području Republike Hrvatske.

Na području obuhvata Programa nalaze se sljedeći stanišni tipovi koji su uvršteni u popis Priloga II. spomenutog Pravilnika:

A.2.7.1.2. Neobrasle pješčane riječne obale

Obuhvaća pješčane obale palearktičkih vodotoka uz rubove toka, u obliku otoka u matici ili uz pritoke s njihovim pripadajućim zoocenozama, bez vaskularne vegetacije. Ta su staništa pod dominantnim utjecajem oscilacija vodnog lica

A.3.2. Slobodno plivajući flotantni i submerzni hidrofiti

Prepoznatljivi su po vegetaciji iz razreda: LEMNETEA. Čine ju flotantni makrofita, biljke koje slobodno plutaju na površini vode i submerzni makrofita, biljke potpuno uronjene u vodeni stupac, npr.: vodena leća, *Lemna* spp., velika vodena leća, *Spirodela polyrrhiza*; vodena paprat *Salvinia natans*. Stanišni tipovi oznake: **A.3.2.1.2. Zajednica male i velike vodene leće** (*Lemno-Spirodeletum polyrrhizae*), **A.3.2.1.3. Zajednica trokrpe vodene leće** (*Lemnetum trisulcae*) i **A.3.2.1.4. Zajednica velike i vodene leće i plivajuće nepačke** (*Spirodela-Salvinietum natantis*), pripadaju skupini stanišnih tipova oznake **A.3.2.1. Zajednice slobodno plutajućih leća** (red: LEMNETALIA), čije je obilježje da poput zelenog plutajućeg saga pokrivaju površinu sporotekućih ili stajaćih voda, u plitkim lokvama, odvodnim i naplavnim kanalima i jarcima. Dominiraju vodene leće (*Lemna minor*, *L. gibba*, *L. trisulca*, *Spirodela polyrrhiza*); a povremeno su prisutne vodena paprat, *Salvinia natans* i kruta roščika, *Ceratophyllum demersum*. Kako su vodene leće nezakorijenjene, pomicanjem vodenog stupca uzrokovanog mehaničkim utjecajem vjetra često dolazi do pomicanja sastojine s rubova, odnosno obala prema sredini vodenog tijela. Prisutnost ove zajednice ukazuje na eutrofizaciju vodenog tijela. **A.3.2.3.2. Zajednica žabogriza** (*Hydrocharidetum morsus-ranae*) fitocenološki pripada svezi *Hydrocharidion*. Prisutna je uz rubove vodenih bazena, sa stajaćom i razmjerno plitkom vodom. U florističkom sastavu prevladava žabogriza, *Hydrocharis morsus-ranae*; vodena paprat, *Salvinia natans*; velika vodena leća, *Spirodela polyrrhiza*; klasasti krocanj, *Myriophyllum spicatum*.

A.3.3. Zakorijenjena vodenjarska vegetacija

Ova skupina stanišnih tipova prepoznatljiva je po vegetaciji iz razreda: POTAMOGETONETEA, red: POTAMOGETONETALIA i uključuje zajednice vodenjara mirnih, razmjerno dubokih vodenih bazena i različito brzih vodotoka, izgrađene od biljaka koje su ukorijenjene za dno bazena ili vodotoka. **A.3.3.1.2. Zajednica krute roščike** (asocijacija *Ceratophyllum demersi*) fitocenološki pripada razredu POTAMOGETONETEA, koji obuhvaća zajednice vodenjara mirnih, razmjerno dubokih vodenih bazena i različito brzih vodotoka, izgrađene od biljaka ukorijenjenih za dno. To je submerzna (podvodna) fitocenoza koja gusto pokriva dna dubljih i plićih vodenih bazena. Značajna je za razmjerno tople i hranjivim tvarima bogate, eutrofne vode. U florističkom sastavu dominira kruta roščika (*Ceratophyllum demersum*).

A.3.3.1.3. Zajednica češljastog mrijesnjacka (*Potamogetonum pectinatum*), razvija se u eutrofnim vodama. U florističkom sastavu ističu se *Potamogeton pectinatus*, *Potamogeton crispus*, *Ceratophyllum demersum*, *Zanichellia palustris* i *Elodea canadensis*. **A.3.3.1.5. Sastojine**

velikih mrijesnjava (*Magnopotamion*) (*Potamogeton lucens*, *P. perfoliatus*, *P. gramineus*) nalaze se u jezerima, šljunčarama, mrtvicama, kanalima i rijekama. Često prevladava samo jedna od navedenih vrsta mrijesnjava. **A.3.3.3.1. Zajednica lopoča i lokvanja** (*Nymphaetum albo-luteae*), prepoznatljiva po velikim listovima i bijelim, odnosno žutim cvjetovima lopoča, *Nymphaea alba* i lokvanja, *Nuphar luteum*.

A.4.1. Tršćaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi

Prepoznatljivi su po makrofitskoj vegetaciji iz razreda: PHRAGMITO-MAGNOCARICETEA. Čine ju močvarne biljke (helofiti) koje rastu uz rubove stajaćih voda (eutrofnih bara, močvara), rijeka i potoka, ali i plitkih poplavnih površina ili površina s visokom razinom donje (podzemne) vode u kojima prevladavaju močvarne, visoke jednosupnice i dvosupnice, uglavnom helofiti.

A.4.1.1.1. Tršćaci obične trske (asocijacija *Phragmitetum australis*) pripadaju vegetaciji močvarnih biljaka (helofiti) koje rastu uz rubove stajaćih voda (eutrofnih bara, močvara), rijeka i potoka, ali i plitkih poplavnih površina ili površina s visokom razinom donje (podzemne) vode. Broj biljnih vrsta iznosi 11-20 i većinom su to higrofilne vrste močvarnih i vodenih staništa, npr. močvarna perunika, *Iris pseudacorus*, vodena metvica, *Mentha aquatica*, vrbolika, *Lythrum salicaria*, žabočun, *Alisma plantago-aquatica*, vodeni štavelj, *Rumex hydrolapathum*, močvarni čistac, *Stachys palustris*, gavez, *Symphytum officinale* i druge.

A.4.1.1.3. Zajednica običnog oblića (*Scirpetum lacustris*) obrašćuje nešto dublju vodu u odnosu na tršćake (0,5-0,7 m), gdje se izmjenjuje s elementima vodenjara. Obično su izrazito siromašnog florističkog sastava u kojem se ističu *Schoenoplectus lacustris*, *Equisetum fluviatile*, *Typha angustifolia*, *Rorippa amphibia* i druge.

A.4.1.1.5. Rogozik širokolisnog rogoza koji je fitocenološki određen u rangu asocijacije *Typhetum latifoliae* obrasta plitke dijelove vodenih bazena s mirnom eutrofnom vodom. Prepoznatljiv je po gustim skupinama širokolisnog rogoza, *Typha latifolia*, te prisutnosti močvarnih biljaka, primjerice: ježinac, *Sparganium erectum*, vodena metvica, *Mentha aquatica*, žabočun, *Alisma-plantago aquatica*, vučika, *Lycopus europaeus* i druge.

A.4.1.1.9. Zajednica velike pirevine (*Glycerietum maximae*), vrlo je rasprostranjena u nizinskom, kontinentalnom dijelu Hrvatske, u plitkim, rubnim dijelovima sporih tekućica, mrtvaja, bara i močvara. To je tipična zajednica bara koja ne podnosi velike amplitude vodostaja u poplavnom području.

A.4.1.2.1. Močvara krutog šaša (asocijacija *Caricetum elatae*) je močvarna fitocenoza prisutna na mjestima s visokom razinom podzemne vode, te u plićim udubljenjima koja su za visokog vodostaja potpuno preplavljena vodom, a osuše se tek za najveće suše. Uz kruti šaš, *Carex elata*, koji zajednici daje karakteristični busenasti izgled, prisutne su još vrste: debeli šaš, *Carex riparia*, močvarna perunika, *Iris pseudacorus*, vodeni grbak, *Rorippa amphibia*, vrbolika, *Lythrum salicaria*, močvarna broćika, *Galium palustre* i druge.

A.4.1.2.6. Močvara mjehurastog šaša (*Caricetum vesicariae*) razvija se u prirodnim i antropogenim depresijama i plitkim rubovima dubljih vodenih bazena. U florističkom sastavu dominira *Carex vesicaria*, često mu se pridružuju *Carex rostrata*, *Carex gracilis*, *Scutellaria galericulata*, *Equisetum fluviatile*. **A.4.1.4.1. Zajednica vodene trbulje i vodozemskog grbka** (*Oenanthe aquaticae-Rorippetum amphibiae*), pripada svezi *Oenanthon aquaticae*. To je močvarna zajednica koja se razvija u plitkim vodenim bazenima, a u Hrvatskoj najveće i

najljepše površine zauzima u Parku prirode „Kopački rit“. U florističkom sastavu dominiraju, vodena trbulja, *Oenanthe aquatica* i vodeni grbak, *Rorippa amphibia*, a pridružuju se *Carex elata*, *Iris pseudacorus*, *Polygonum amphibium*, *Phalaris arundinacea*.

A.4.2.1. Niski šiljevi (sveza *Nanocyperion*) pripadaju skupini staništa oznake **A.4.2. Amfibijske zajednice** (razred: ISOËTO-NANOJUNCETEA). Ova fitocenoza periodički se razvija na pjeskovitim sprudovima, te presušanim obalama voda stajaćica, a obrasta i dna bara, kanala i ribnjaka. Prisutna je tijekom produljenog razdoblja ekstremno sušnih i vrućih ljeta, kada izostaje nagli porast vodostaja i plavljenje. Karakteristične biljne vrste su: klupčasti oštrik, *Cyperus glomeratus*, dvostupka, *Cyperus michelianus*, smeđi šilj, *Cyperus fuscus*, vodena voduška, *Limosella aquatica* i trožilni ljubor, *Lindernia procumbens*.

C.2.3.2.1. Srednjoeuropske livade rane pahovke (asocijacija *Arrhenatheretum elatioris*) je livada košanica koja se razvija izvan dohvata poplavnih voda. To su mezofilne livade Srednje Europe, razvijene na površinama koje su često gnojene i kose se dva do tri puta godišnje. Ograničene su na razmjerno humidna područja od nizinskog do gorskog vegetacijskog pojasa. U flornom sastavu ističu se: rana pahovka, *Arrhenatherum elatius*; kozja brada, *Tragopogon pratensis*; livadna kadulja, *Salvia pratensis*; stolisnik, *Achillea millefolium*; uskolisni trputac, *Plantago lanceolata*; crvena djetelina, *Trifolium pratense*; ivančica, *Leucanthemum vulgare*.

C.2.4.1.2. Travnjaci sitova i dugolisne metvice (asocijacija *Juncus-Menthetum longifoliae*) je polurudrealna zajednica pašnjaka koja se razvija na povremeno kratkotrajno poplavljenim mjestima uz obale potoka, rijeka i kanala uz ceste. U florističkom sastavu dominiraju: busenasto razvijeni sitovi (*Juncus* spp.); dugolisna metvica, *Mentha longifolia*; veliki businjak, *Pulicaria dysenterica*, vrbolika, *Lythrum salicaria*, mirisna metvica, *Mentha pulegium*.

C.3.1. Subkontinentalni suhi travnjaci, pripadaju u razred: FESTUCO-BROMETEA, red: FESTUCETALIA VALESIIACAE). Ovoj skupini stanišnih tipova na području Hrvatske pripadaju malobrojne površine subpanonskih travnjaka, u čijem flornom sastavu su prisutne vrste: *Festuca valesiaca*, *F. rupicola*, *F. pseudovina*, *Stipa capillata*, *S. joanis*, *Danthonia alpina*, *Poa bulbosa*, *Adonis vernalis*, *Pulsatilla montana*, *Kochia prostrata*, *Euphorbia seguieriana*, *Potentilla arenaria*, *Teucrium chamaedrys*, *Medicago minima*, *Chrysopogon gryllus*, *Botriochloa ischameum*, *Filipendula vulgaris*, *Saxifraga bulbifera*, *Muscari comosum*, *Astragalus onobrychis*, *Centaurea stoebe* i druge. Ovaj tip travnjaka vezan je uz suhu kontinentalnu klimu, a u Hrvatskoj je prisutan na njezinu sjeveroistočnom rubu

D.1.1.1.5. Vrbici rakite (*Salicetum purpureae*) čine pionirsku zajednicu koja se održava kao trajni stadij na muljevitim riječnim obalama, gdje je često samo fragmentarno razvijena. Za nju je u prvom redu značajna vrsta *Salix purpurea*, često *Calamagrostis epigeios*, *Agrostis stolonifera*, *Phalaris arundinacea*, te juvenilni primjerci vrste *Populus nigra*.

E.1.1.2 Poplavna šuma bijele vrbe (asocijacija *Salicetum albae*) je rubna šumska fitocenoza prema pravoj močvarnoj vegetaciji. Razvija se na goljoj riječnoj naplavini, mulju ili pijesku, uvijek na niskim obalama. Izložena je čestim i dugotrajnim poplavama koje traju 3-5 mjeseci, a visina vode je 2-4 m. Vrbe su kao prilagodbu razvile adventivno korijenje koje poput brada visi na stablima. Sloj drveća tvori bijela vrba, *Salix alba*, uz pratilice: bademastu vrbu, *Salix triandra*, poljski jasen, *Fraxinus angustifolia* i topole, *Populus alba*, *Populus nigra*, dok je sloj grmlja vrlo slabo razvijen. Prizemni sloj čine: močvarna broćika, *Galium palustre*, močvarna perunika, *Iris psuedacorus*, paskvica, *Solanum dulcamara* i močvarna potočnica,

Myosotis scorpioides. Starije sastojine prepoznatljive su kao skupine starih, niskih, granatih i kvrgavih vrba. Kada stara stabla odumru, prepuštaju prostor močvarnoj vegetaciji.

E.1.1.3 Poplavna šuma vrba i topola (subasocijacija *Salici-Populetum nigrae rubetosum caesii*), poplavna šuma bijele vrbe i crne topole s plavom kupinom. Dolazi na povišenim dijelovima terena, iznad čistih šuma bijele vrbe, a ispod šuma bijele i crne topole, u uvjetima rjeđih i kraćih poplava. Optimalna je fitocenoza podravskih i podunavskih poplavnih šuma. Sloj drveća čine bijela vrba, *Salix alba*; crna topola, *Populus nigra*; brijest, *Ulmus laevis* i negundo-vac, *Acer negundo*. Sloj grmlja čine: bijeli glog, *Crataegus monogyna*; hudika, *Viburnum opulus*; svibovina, *Cornus sanguinea*; te penjačice: hmelj, *Humulus lupulus* i bršljan, *Hedera helix*. U sloju niskog grmlja prevladava plava kupina, *Rubus ceasius*, s malo zeljastih biljaka, npr. obični ladolež, *Calystegia sepium* i paskvica, *Solanum dulcamara*.

E.1.2.2. Poplavna šuma crne i bijele topole (asocijacija *Populetum nigro-albae*), razvija se na višim, ocjeditijim terenima u kojem poplave traju samo kraće vrijeme. Tla su bogata hranjivima, povoljnih su svojstava i visoke plodnosti.

U sloju drveća dominiraju crna i bijela topola, *Populus nigra*, *Populus alba*; uz pratilice bijelu vrbu, *Salix alba* i poljski jasen, *Fraxinus angustifolia*. Najčešće biljke u sloju grmlja su glog, *Crataegus monogyna* i plava kupina, *Rubus ceasius*. Zajednica ima veliko značenje u šumsko-gospodarskom pogledu, sa velikom drvnom zalihom, a stabla bijele topole mogu doseći značajnu visinu.

4.4. Ekološka mreža

Temeljni mehanizam u politici zaštiti prirode Europske unije za postizanje povoljnog stanja očuvanosti divljih vrsta i stanišnih tipova je uspostava ekološke mreže Natura 2000. Pravna stečevina koja uređuje ovo područje obuhvaća dvije direktive:

- Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22. 7. 1992.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.); poznata i kao **Direktiva o staništima**.
- Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26. 1. 2010.) kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.); poznata i kao **Direktiva o pticama**.

Cilj ovih direktiva je održati ili poboljšati stanje očuvanosti divljih vrsta i staništa navedenih u dodacima direktiva. Dodatno, Direktiva o pticama odnosi se na očuvanje svih divljih ptičjih vrsta koje su prirodno rasprostranjene na teritoriju Europske unije. Ekološka mreža Natura 2000 obuhvaća ukupno 27.312 područja i pokriva 18 % kopnenog područja Europske unije što ju čini najvećim sustavom očuvanja prirode u svijetu. Svaka država članica pridonosi mreži Natura 2000 izdvajanjem najvažnijih područja za svaku pojedinu vrstu i stanišni tip naveden u odgovarajućim dodacima direktiva.

Republika Hrvatska je svoju ekološku mrežu proglasila sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/2013., 15/2018., 14/2019.) i Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 80/2019.).

Kategorije područja ekološke mreže su sljedeće: područje očuvanja značajno za ptice (POP); područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS); vjerojatno područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (vPOVS) i posebno područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (PPOVS). Navedena područja sastavni su dio Natura 2000 ekološke mreže Europske unije. Danas ekološku mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj čini ukupno 783 područja; 38 područja očuvanja značajna za ptice (POP) i 745 područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS, POVS i PPOVS). Ukupna površina navedenih područja ekološke mreže iznosi 20.704 km² ili 37 % površine kopnenog teritorija Republike Hrvatske.

Unutar obuhvata Programa nalaze se dva područja ekološke mreže:

Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS):

- HR2000372 Dunav-Vukovar
- HR2001088 Mala Dubrava-Vučedol

Opis područja ekološke mreže

PODRUČJE OČUVANJA ZNAČAJNO ZA VRSTE I STANIŠNE TIPOVE (POVS)				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip	Hrvatski naziv vrste/hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste/Šifra stanišnog tipa
HR2000372	Dunav-Vukovar	1	rogati regoč	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
		1	kiseličin vatreni plavac	<i>Lycaena dispar</i>
		1	dvoprugasti kozak	<i>Graphoderus bilineatus</i>
		1	bolen	<i>Aspius aspius</i>
		1	prugasti balavac	<i>Gymnocephalus schraetser</i>
		1	veliki vretenac	<i>Zingel zingel</i>
		1	vidra	<i>Lutra lutra</i>
		1	ukrajinska paklara	<i>Eudontomyzon mariae</i>
		1	sabljarka	<i>Pelecus cultratus</i>
		1	Balonijev balavac	<i>Gymnocephalus baloni</i>
		1		<i>Cucujus cinnaberinus</i>
		1	Rijeke s muljevitim obalama obraslim s <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.	3270
		1	Panonski stepski travnjaci na praporu	6250*
1	Aluvijalne šume (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	91E0*		

		1	Subpanonski stepski travnjaci (<i>Festucion valesiaca</i>)	6240*
HR2001088	Mala Dubrava-Vučedol	1	Subatlantske i srednjoeuropske hrastove i hrastovo-grabove šume <i>Carpinion betuli</i>	9160

Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

S obzirom na prostornu udaljenost obuhvata Programa, ostala najbliža područja ekološke mreže su sljedeća:

Područje očuvanja značajno za ptice (POP):

- **HR1000016 Podunavlje i donje Podravlje** (na udaljenosti oko 11,2 km od obuhvata Programa)

Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS):

- **HR2001045 Trpinja** (na udaljenosti oko 4 km od obuhvata Programa)
- **HR2001501 Stepska staništa kod Opatovca** (na udaljenosti oko 4,7 km od obuhvata Programa)

4.5. Analiza utjecaja aktivnosti planiranih programom na ekološku mrežu

Zahvati i aktivnosti planirani ovim Programom su sljedeći:

- promatranje i prebrojavanje divljači i pojedinih drugih životinjskih vrsta prema godišnjoj dinamici;
- organizacija i rad lovočuvarske službe;
- provedba preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko-zdravstvenih mjera radi zdravstvene zaštite divljači;
- nabavka kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava i njihova raspodjela korisnicima površina obuhvaćenih Programom;
- edukacija stanovništva i korisnika prostora za pravilan izbor i primjenu zaštitnih sredstava;
- zaštita usjeva i nasada rastjerivanjem divljači te uporabom zaštitnih sredstava i vizualnih i zvučnih plašila radi odvratanja i sprječavanja ulaska divljači u područje obuhvata Programa;
- rastjerivanje divljači i uklanjanje gnijezda problematičnih vrsta ptica koje su prema Zakonu o lovstvu određene kao pernata divljač;
- izlučivanje jedinki divljači i pojedinih drugih životinjskih vrsta hvatanjem pomoću selektivnih živolovki, sokolarenjem i eventualnim odstrjelom, uz pridržavanje odredbi i procedura propisanih u važećim zakonskim i podzakonskim propisima vezanim za tu aktivnost.

Donošenjem Programa bit će moguće poduzimanje određenih mjera kojima će se spriječiti štete počinjene od strane divljači i mjera kojima će se divljači štititi na navedenim površinama, kao i postupanje s ranjenim ili bolesnim jedinkama divljači.

Zahvati i aktivnosti planirani Programom ne uzrokuju gubitak ciljnih stanišnih tipova i ne utječu značajno na ciljne vrste flore i faune (u smislu izravnih utjecaja na brojnost i neizravnih utjecaja kroz smanjivanje količine plijena pojedinih ciljnih vrsta), odnosno na pogodnosti staništa za ciljne vrste u navedenim područjima ekološke mreže.

Zahvati i aktivnosti planirani Programom **neće značajno negativno utjecati** na ciljne vrste u području ekološke mreže POVS HR2000372 Dunav-Vukovar, koje se nalazi u području obuhvata Programa. Od 11 ciljnih vrsta za ovo područje ekološke mreže, 6 (55 %) su pripadnici faune slatkovodnih riba, 4 (36 %) su pripadnici faune kukaca, a samo je jedna vrsta, vidra (*Lutra lutra*) pripadnik faune sisavaca (udio od 9 %). Navedene ciljne vrste ne pripadaju u divljač, pa se njima neće upravljati kroz aktivnosti propisane Programom.

Zahvati i aktivnosti planirani Programom **ne uzrokuju gubitak** ciljnih stanišnih tipova, **niti će značajno negativno utjecati** na cjelovitost i stabilnost ciljnih stanišnih tipova za ciljne vrste i druge pripadnike divlje faune i flore u područjima ekološke mreže: POVS HR2000372 Dunav-Vukovar i POVS HR2001088 Mala Dubrava-Vučedol, koja se nalaze u području obuhvata Programa.

Navedeno se odnosi na sljedeće ciljne stanišne tipove:

- Rijeke s muljevitim obalama obraslim s *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p. (3270);
- Panonski stepski travnjaci na praporu (6250*);
- Aluvijalne šume (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*);
- Subpanonski stepski travnjaci (*Festucion valesiaca*) (6240*);
- Subatlantske i srednjoeuropske hrastove i hrastovo-grabove šume *Carpinion betuli* (9160).

S obzirom na planirane zahvate i aktivnosti, način njihova provođenja, te značajnu udaljenost područja ekološke mreže (od 4 do 11,2 km) od granice obuhvata Programa, može se **isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja** primjene Programa na ciljeve očuvanja (ciljne vrste, ciljni stanišni tipovi) i cjelovitost područja ekološke mreže.

4.6. Mjere očuvanja i zaštite bioraznolikosti

Mjere očuvanja i zaštite bioraznolikosti na području obuhvata Programa su sljedeće:

- zabranjeno je korištenje kemijskih zaštitnih sredstava za uklanjanje nepoželjne vegetacije;
- zabranjeno je odlaganje bilo kakve vrste otpada u okoliš na području obuhvata Programa;
- zabranjeno je unositi strane vrste, sukladno Zakonu o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih vrsta i upravljanju njima („Narodne novine“, broj 15/2018., 14/2019.);
- pri planiranju i provedbi svih mjera, radnji, zahvata i aktivnosti na području obuhvata Programa pridržavati se odredbi važećih zakonskih i podzakonskih propisa iz lovstva i zaštite prirode te ostvariti koordinaciju i suradnju s Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Vukovarsko-srijemske županije.

5. MJERE ZAŠTITE DIVLJAČI

Mjere zaštite divljači podrazumijevaju niz radnji, prvenstveno preventivnih, kojima će se divljači onemogućiti pristup površinama izvan lovišta, s konačnim ciljem osiguravanja nesmetanog života i obitavanja divljači, te ostalih životinjskih vrsta u prirodnom staništu. Ove mjere provode se radi sigurnosti stanovništva u naseljenim mjestima na području Grada Vukovara, ali tako da ih njihova provedba ne smije ugroziti. Stoga, zbog sigurnosti i zaštite ljudskih života, na području površine izvan lovišta Grada Vukovara nije moguće obitavanje pojedinih vrsta divljači i pojedinih ostalih životinjskih vrsta.

5.1. Zabrana lova divljači osim izuzetaka

Na površinama izvan lovišta zabranjeno je loviti divljač, osim izuzetaka koji su propisani člankom 61. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači. Navedenim člankom divljač je dopušteno na površina izvan lovišta loviti:

1. ranjenu ili bolesnu tijekom cijele godine, uz obvezu prijave nadležnom uredu i predočenje uvjerenja nadležne veterinarske službe da je odstrijeljena divljač bila ranjena ili bolesna;
2. u slučaju proglašenja zarazne bolesti ili ako postoji mogućnost njene pojave u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti životinja;
3. za potrebe znanstveno – istraživačkih i znanstveno – nastavnih ustanova u skladu s odgovarajućim programom;
4. radi smanjivanja broja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta.

Lov divljači koja stalno, sezonski ili povremeno obitava ili prelazi preko površina izvan lovišta, a čija je prisutnost na površinama izvan lovišta nepoželjna, može se obavljati **lovom žive divljači (hvataljkama i slično)**, a zatim se uhvaćena divljač ispušta na neko drugo područje. Isto tako potrebno je pokušati obaviti i **izgon divljači s površina izvan lovišta, ali samo u slučajevima kada taj izgon ne utječe na sigurnost ljudskih života**, što je potrebno procijeniti na licu mjesta i u svakom slučaju pojavljivanja divljači posebno.

Divljač je temeljem članka 66. stavka 1. točke 1.-16. Zakona o lovstvu zabranjeno loviti:

1. načinima i sredstvima kojima se ona masovno uništava
2. korištenjem žive, oslijepljene ili osakaćene životinje kao mamca
3. odašiljačima zvuka
4. električnim i elektroničkim ubojitim ili omamljujućim napravama
5. umjetnim svjetlećim napravama
6. zrcalima i drugim zasljepljujućim napravama
7. napravama za osvjetljavanje cilja
8. optičkim ciljnicima za noćni lov s mogućnošću elektroničkog povećavanja ili pretvaranja slike
9. eksplozivima
10. mrežama koje su načelno ili prema uvjetima uporabe neselektivne
11. zamkama koje su načelno ili prema uvjetima uporabe neselektivne

12. samostrijelom
13. otrovima i otrovnim ili omamljujućim mamcima
14. istjerivanjem životinja iz skloništa plinom ili dimom
15. zabranjenim oružjem sukladno propisima kojima se regulira nabava i posjedovanje oružja građana i poluautomatskim oružjem sa spremnikom koji može sadržavati više od dva naboja
16. za ptice dodatno i stupicama, mrežama, zamkama, kukama i lijepkom.

Nadalje članak 66. stavak 4. istoga Zakona propisuje: **„Dopuštenje za iznimnu uporabu sredstava iz stavka 1. točaka 1.-16. ovoga članka donosi Ministarstvo, uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.** Ukoliko će se loviti na navedeni način **Grad Vukovar (kao pravna osoba koja upravlja gradom) mora tražiti suglasnost za lov navedenim pomagali.** Navedena pomagala postavljala bi se na predjele gdje se pojedine i to nepoželjne vrste divljači najčešće pojavljuju. Navedeno uglavnom zadovoljava lov na sitne vrste divljači.

Divljač se može izlučivati i puškama za uspavlivanje, što zbog strukture površine naselja često i nije najidealnije rješenje. Naime tijekom ispaljivanja i pogađanja divljači uspavljujućim sredstvom, ista je uznemirena i najčešće bježi. Kod odabira doze uspavljujućeg sredstva treba dobro procijeniti masu i dob divljači da bi se prema napucima samoga sredstva izbjegla prevelika doza koja bi izazvala uginuće divljači ili premalena koja opet ne bi uspavala divljač, što je opet vrlo riskantno. Isto tako pri primjeni sredstava za uspavlivanje divljači je potrebno određeno vrijeme da postane omamljena, a zatim i da zaspi. Navedeno zbog uznemiravanja pri pogađanju nije optimalno rješenje jer divljač nakon pogotka najčešće bježi, što predstavlja veliku opasnost za sigurnost, a time i ljude i imovinu. Isto tako postoji i velika opasnost od samoozlijeđivanja divljači i ostalih životinjskih vrsta prilikom zatrčavanja u različite objekte u naseljenom mjestu.

Kada su iskorištene sve mogućnosti preventivne zaštite i sprječavanja ulaska divljači na naseljeno područje, krupne vrste, ali i veći dio sitnih vrsta divljači na području površine izvan lovišta najidealnije bi, zbog zaštite ljudi i imovine, bilo izlučiti odstrjelom. Članak 60. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovno-gospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači propisuje mjere za sprječavanje šteta od divljači obuhvaćaju između ostaloga i: **„smanjivanje broja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta“.** Slijedom navedenoga, ako se procijeni prevelika brojnost divljači u naseljenom području površine izvan lovišta, smatrat će se da predstavlja preveliku gustoću zbog koje može doći do gospodarski nedopustivih šteta, koje se najčešće ogledaju u ugrožavanju ljudskih života i imovine.

U gore navedenim slučajevima lova divljači na površinama izvan lovišta **lov se obavlja u skladu s odredbama Zakona o lovstvu i temeljem njega donijetih podzakonskih akata. Također je potrebno pridržavati se i odredbi Zakona o nabavi i posjedovanju oružja građana.**

Tijekom stalnog monitoringa za vrijeme trajanja ovog Programa, ukoliko se iz bilo kojih razloga divljač pojavila na površinama izvan lovišta, a povedene su sve mjere kojima se pokušalo sa sprječavanjem dolaska divljači na površine izvan lovišta ili s njihovim istjerivanjem, obavljat će se redukcijski odstrjel jer se smatra da divljač nema stanište, a time ni kapacitet na ovim površinama izvan lovišta.

Sve što se tiče sigurnosti navedeno je za divljač, a vrijedi i za **pojedine** životinjske vrste. Kao ni divljač ni ostale životinjske vrste nemaju stanište, a time ni kapacitet na ovim površinama izvan lovišta. **Za eventualni izlov, rastjerivanje i/ili uklanjanje ostalih životinjskih vrsta koje nisu divljač u smislu odredbi Zakona o lovstvu, s posebnim naglaskom na strogo zaštićene životinjske vrste u smislu posebnih zakonskih i podzakonskih akata, a prilikom ulaska istih na područje izvan lovišta Grada Vukovara, potrebno je tražiti odobrenje od ministarstva nadležnog za zaštitu prirode.** Nakon dobivanja potrebnih odobrenja i rješenja od tog ministarstva potrebno je od ministarstva nadležnog za lovstvo zatražiti rješenje o mjerama i uvjetima za uporabu lovačkog oružja i naboja, te uvjete i način lova za životinjsku vrstu koja nije divljač u smislu Zakona o lovstvu, a čije je uklanjanje posebnim rješenjem propisalo drugo nadležno tijelo.

Nakon prikupljanja i dobivanja svih potrebnih rješenja Grad Vukovar treba obaviti radnje izlučivanja (hvatanje, odstrjel i slično) u skladu sa zakonskim propisima.

Protokol za postupanje pri izlučivanju divljači, ali i svih ostalih životinjskih vrsta, nakon dobivanja svih potrebnih ovlaštenja i rješenja, bio bi osigurati mjesto gdje se divljač ili ostala životinjska vrsta nalazi i osiguravati prostor tijekom cijeloga vremena njenoga izlučivanja.

Ukoliko Grad Vukovar nije registriran za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljač, treba sklopiti Ugovor s pravnom ili fizičkom osobom koja će obavljati izlučivanje divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta s područja iste. **Temeljem čl. 67. st. 1. i 2. Zakona o lovstvu, u lovu odnosno u izlučivanju smiju sudjelovati osobe koja uza se imaju lovačku iskaznicu s važećom identifikacijskom markicom za pojedinu lovnu godinu i pisano dopuštenje ovlaštenika prava lova te pravne ili fizičke osobe koje gospodare zemljištem iz čl. 11. st. 2. Zakona o lovstvu.** Odstrjeljivati divljač smije samo osoba koja uz navedene uvjete posjeduje i oružni list za držanje i nošenje oružja u svrhu lova. Ukoliko se radi o biološkoj zaštiti površina izvan lovišta pomoću ptica grabljivica tada osoba koja leti pticu grabljivicu ili lovi uz pomoć ptice grabljivice mora posjedovati važeću sokolarsku iskaznicu i potvrdu o primjerku.

Grad Vukovar može sastaviti popis osoba koje će provoditi izlučivanje, osobito odstrjelom, divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta, što će eliminirati mogući bespravni lov.

5.2. Provedba preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko - zdravstvenih mjera radi zdravstvene zaštite divljači, ljudi i stoke

Sva divljač, kao i ljudi te domaće i sve ostale životinjske vrste, podložna je obolijevanju od raznih bolesti. Bolest je svaki poremećaj fiziološkog stanja organizma. Spomenuti poremećaji mogu dovesti do privremenog smanjenja ili trajnog izostanka funkcioniranja pojedinih organa, a kao posljedica toga može nastupiti i ugibanje, odnosno smrt. Budući da postoji niz bolesti na divljači i domaćim životinjama koje se prenose uzajamno, a neke od njih ugrožavaju i čovjeka, predviđaju se razne preventivne, dijagnostičke, kurativne i higijensko - zdravstvene mjere radi zaštite divljači, životinjskih i ostalih vrsta, a u konačnici i čovjeka. Vrlo je važno uspostaviti suradnju s veterinarskom službom te redovito obavljati kontrolu i

praćenje zdravstvenog stanja divljači uz područje Grada jer divljač nema stanište, a time ni kapacitet na ovim površinama izvan lovišta. Isto tako redovito obavljati kontrolu i praćenje zdravstvenog stanja divljači nakon eventualno obavljenog lova, osobito ako se posumnja na bolest. Ako se posumnja na bolest obavezno tražiti pregled eventualno uginule divljači, divljači izlučene hvatanjem ili eventualnim sanitarnim odstrjelom, a u cilju sprječavanja pojave i širenja zaraznih bolesti. Ako se na površinama izvan lovišta proglašava pojava zarazne bolesti ili se ona može očekivati, mora se osigurati provođenje mjera u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti životinja, uz obavještenje nadležne veterinarske službe, dok takva zaraza ili opasnost od njezina širenja traje.

Među mnogobrojnim i različitim uzrocima koji utječu na smanjenje broja divljači, bolesti zauzimaju značajno mjesto. Prilikom osmatranja moraju se na živoj divljači uočiti promjene i poremećaji koje ukazuju na neku od bolesti, a to su:

- nemogućnost bijega u situacijama kada obično bježi;
- zaostajanje ili odvajanje od ostalih životinja;
- često zastajkivanje, odmaranje, lijeganje ili šepanje;
- ako se nalazi na mjestima na koja u normalnim uvjetima ne zalazi;
- mršavost i neurednost dlake ili perja;
- otežano disanje, kašalj, proljev, trom hod;
- gubitak straha pred čovjekom,
- agresivnost i niz drugih neprirodnih ponašanja divljači.

Budući da se samim promatranjem bolesne životinje obično ne može procijeniti ni uzrok bolesti ni njezino značenje za druge vrste divljači, životinjske vrste, stoku, ali i čovjeka, preporučuje se dostaviti veterinarskoj instituciji jednu ili više uginulih, uhvaćenih ili eventualno odstrijeljenih bolesnih jedinki.

Na fiziološko stanje organizma može utjecati puno čimbenika. Čimbenici koji mogu dovesti do oštećenja organizma i nastanka bolesti mogu se podijeliti na unutarnje i vanjske. Vanjski čimbenici mogu biti mehanički, klimatski, kemijski i biološki. U unutarnje čimbenike ubraja se smanjena otpornost organizma, nasljeđe patogenih osobina, konstitucija i dispozicija. Vanjski uzroci su češći i bolje poznati nego unutarnji. Iako uvijek ne postoji jasno izražena granica, radi lakše provedbe mjera zaštite divljači, bolesti se dijele na: unutrašnje (nezarazne), zarazne i nametničke (parazitarne ili invazijske).

Unutrašnje (nezarazne) bolesti

Unutrašnje (nezarazne) bolesti karakteriziraju individualna uginuća kod divljači. Nađenu divljač potrebno je adekvatno zbrinuti sukladno zakonskoj regulativi. Potencijalne nezarazne bolesti su: otrovanje, nadam, rane, prijelomi, avitaminoze i dr. Kao preventivu možemo preporučiti dodavanje vitaminsko-mineralnih dodataka u hranu, posebice u vrijeme gravidnosti.

Nepravilnosti morfologije tijela i lovačkih trofeja kod divljači se mogu pojaviti kao posljedica nepravilnog uzgojnog odstrjela – pri odabiru i izlučivanju jedinki, kao i zbog nepravilne i nepravodobne selekcije. Moguća je pojava hranjenja divljači pokvarenom hranom, osobito u doba godine kada divljač nema izbora hrane u prirodi. Navedene pojave sprječavaju se neposrednim otklanjanjem njihovih uzroka, najprije stručnim pristupom u odabiru divljači za odstrjel, a potom kontrolom ispravnosti hrane i donošenjem svježih i kvalitetnih hrane.

Proljetni proljev srneće divljači je bolest koja se javlja tijekom prvih mjeseci u godini. Na oboljelim životinjama zapažaju se mršavost, teže kretanje, a zadnji dio tijela je zaprljan izmetom. Prema sadašnjim saznanjima ova bolest može biti uzrokovana s više uzroka i poremećaja u metabolizmu ili nametničkom invazijom. Poremećaj u metabolizmu javlja se nakon hladnog i vlažnog vremena prelaskom zime u kišovito proljeće, odnosno kod životinja koje su imale deficitarnu hranidbu (nedostatak vitamina, minerala i drugo).

Zarazne bolesti

Uzročnici mogu biti virusi, bakterije, rikecije, gljivice, prioni i dr. Za sprječavanje pojave ovih bolesti, kao i stjecanje vitalnosti i imuniteta predviđa se primjena vitaminsko-mineralnih dodataka u hranu. Mjesta hranjenja i koncentriranja divljači potrebno je dezinficirati zaštitnim sredstvima. Trajno je potrebno pratiti stanje i ponašanje divljači radi uočavanja eventualnih pojava zaraznih bolesti. Oboljelu divljač treba odstrijeliti te poslati u nadležnu ustanovu. Isti postupak je i s pronađenim lešinama pri sumnji na zaraznu bolest. Ako prispjeli nalazi ukazuju na pojavu zarazne bolesti poduzet će se adekvatne mjere preko nadležne veterinarske službe.

Tuberkuloza (TBC) je u tipičnom obliku kontagiozna, kronična zarazna bolest svih vrsta sisavaca i ptica i čovjeka (zoonoza). Uzročnik je bakterija *Mycobacterium* sp. Očituje se tvorbom čvorića (tuberkula), upalom seroznih ovojnica (poplućnica, porebrica, potrbušnica) i kasnijom njihovom nekrozom. Ako se pri vađenju utrobe uoče ovakve promjene, potrebno je obvezno prijaviti veterinarskoj službi. Meso nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Fibropapilomatoza je kronična virusna bolest koja se karakterizira stvaranjem dobroćudnih izraslina po koži ili sluznicama tzv. fibropapiloma (fibroma ili papiloma). Izraslina može biti samo jedna pa do više desetaka i različite veličine (nekoliko milimetara do nekoliko desetaka centimetara). Liječenje bi bilo moguće u kontroliranom uzgoju i u slučajevima da životinje uspavamo, no u otvorenim lovištima uputno je obaviti sanitarni odstrjel. S tvorevinama postupati oprezno (u rukavicama) i dijelove tijela gdje su zastupljene odstraniti i neškodljivo ukloniti, dok je ostalo meso higijenski ispravno ako životinja nije bila enormno iscrpljena i mršava, kada cijelu životinju treba neškodljivo ukloniti.

Aktinomikoza je kronična zarazna bolest papkara, a javlja se povremeno kod srneće divljači. Uzročnik bolesti je bakterija *Actinomyces* sp. koja prodiere u organizam preko ozljeda usne sluznice kada životinja uzima hranu i pri promjeni zubi kod mladih životinja. Na desnim srneće divljači opažaju se gnojni čvorovi iz kojih se nastavlja daljnji prodor uzročnika na kosti čeljusti i vilice (maksile i mandibule). Bolest se očituje oteknućem na području čeljusti i/ili vilice. Bolesna grla treba sanitarno odstrijeliti.

Slinavka i šap virusna je bolest papkara, a rijetko može oboljeti čovjek. Od divljači najčešće obolijeva srna. U Hrvatskoj se javlja iznimno rijetko. Divljač se može inficirati na različite načine u prirodi, prvenstveno na pašnjacima gdje su prethodno boravile zaražene životinje, kao i izravnim kontaktom s bolesnim jedinkama ili pak boravkom na hranilištu. Virus je izrazito kontagiozan pa se zaraza lako prenosi s mjesta na mjesto na indirektan način putem transportnih sredstava, drugih životinja ili čovjeka, koji može virus pasivno prenijeti na cipelama ili odjeći. Inkubacija traje do sedam dana te se nakon toga javi povišena temperatura, smanji apetit i javlja se lagano slinjenje koje se nakon par dana trajanja bolesti znatno pojačava, jer se bolest očituje stvaranjem karakterističnih mjehura u usnoj šupljini iz kojih se cijedi obilna slina. U međupapčanim prostorima

se također javljaju afte koje se kasnije inficiraju sekundarnim bakterijama pa se javljaju gnojni procesi na papcima. Liječenja nema, a u slučaju pojave bolesti provode se zakonom propisane mjere suzbijanja ove opasne zaraze.

Bjesnoća je akutna bolest svih vrsta toplokrvnih životinja te čovjeka, koja se očituje zahvaćanjem središnjeg živčanog sustava i najčešće završava uginućem poslije nekoliko dana bolovanja. Razlikujemo urbanu (gradsku) bjesnoću, pri kojoj pretežno obolijevaju domaće životinje, i silvatičnu (šumsku), pri kojoj obolijeva uglavnom divljač, najčešće lisica. Glavni je i jedini izvor bjesnoće bolesna životinja, koja pri ugrizu slinom unosi uzročnika u tijelo ugrizene životinje. S ulaznog mjesta uzročnik prodire živcima do mozga, gdje se umnaža i poslije nekog vremena (oko deset dana prije pojave prvih znakova bolesti) dospijeva u slinu, kad ga životinja može prenijeti dalje ugrizom na drugu životinju. Od prodora uzročnika u tijelo životinje do pojave prvih znakova bolesti proteknu prosječno od dva do osam tjedana. Sama bolest traje većinom jedan do sedam dana. Nasuprot domaćim životinjama, u kojih se bjesnoća očituje agresivnošću, u lisica se, obrnuto, zamjećuje gubitak straha od čovjeka pa takve lisice zalaze u naseljena mjesta, ulaze u ograđena dvorišta, približavaju se čovjeku. Sprječavanje bjesnoće u divljači obavlja se smanjenjem broja lisica. Meso bijesnih ili sumnjivih životinja nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Svinjska kuga akutna je do kronična zarazna bolest domaćih i divljih svinja. U jednih i drugih uzrokuje znatne gubitke, a očituje se zahvaćanjem probavnog sustava i rjeđe upalom pluća. Uzročnik bolesti je virus. Izvor bolesti je zaražena domaća ili divlja svinja, a prenosi se dodiranjem bolesnih i zdravih svinja, pri čemu bolesne izlučuju uzročnika fecesom, mokraćom, iscjetkom iz očiju i nosnica i krvlju. Prvi se znakovi bolesti očituju ležanjem, prestajanjem uzimanja hrane, povišenjem tjelesne temperature, pojavom gnojnog konjuktivitisa i otežanim disanjem, hrapavim glasanjem, izmjenom proljeva i začepa, zanošenjem stražnjih dijelova tijela i tako dalje. Svinjska se kuga očituje brojnim krvarenjima po kori bubrega, po sluznici mokraćnog mjehura, po limfnim čvorovima i po koži, gnojnim iscjetkom iz očiju, nalazom krvnih oštrog ograničenih područja po rubovima slezene (infarkti), krupoznom upalom pluća, upalom želudca i crijeva. Pri dugotrajnijem bolovanju smatra se karakterističnim nalazom pojava uzdignutih oštrog ograničenih zelenkastosmeđih područja promjera od pola do jednog centimetra. Bolest može trajati do petnaestak dana. Kuga se dokazuje načinom širenja, slikom bolesti, razudbenim nalazom, biološkim pokusima na zdravim necijepljenim svinjama i dokazom uzročnika bolesti. Pri pojave svinjske kuge u slobodnoj prirodi preporučuje se odstrjel što je moguće većeg broja svinja divljih te zakapanje ili spaljivanje svih odstrijeljenih ili uginulih životinja. Pogonom se ne lovi jer bi u tom slučaju došlo do rastjerivanja životinja koje bi bolest raširile na veće područje. Meso oboljelih domaćih i/ili divljih svinja nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Afrička svinjska kuga je vrlo kontagiozna virusna zarazna bolest svinja (domaćih i divljih) koja se manifestira u obliku hemoragijske groznice sa mortalitetom koji može doseći i 100%. Prvi klinički znak bolesti obično je visoka tjelesna temperatura (više od 40°C), praćena depresijom, gubitkom apetita, brzim i teškim disanjem, te iscjetkom iz nosa i očiju. Svinje su nekoordinirane u kretanju i nakupljaju se u skupine. Krmače mogu pobaciti u svim stadijima gravidnosti. Kod nekih svinja može doći do povraćanja i opstipacije, dok se kod nekih može razviti krvavi proljev. Javljaju se vidljiva potkožna krvarenja, posebno na ekstremitetima i uškama. Prije smrti može doći do kome, koja se javlja jedan do sedam dana nakon pojave kliničkih znakova. Patoanatomski nalazi pokazuju tipičan hemoragijski sindrom s općom kongestijom trupa, nakupljanjem krvi u prsnoj i trbušnoj šupljini, povećanom tamnom

slezenom, hemoragičnim limfnim čvorovima koji nalikuju ugrušcima krvi, posebno bubrežni i gastrohepatični limfni čvorovi, petehijalnim krvarenjima po bubrežima (kortikalnim i medularnim piramidama i bubrežnoj nakapnici), serozi abdomena, sluznici želuca i crijeva i srcu (epikard i endokard), hidrotoraksom i petehijama po pleuri.

Sindrom europskog smeđeg zeca akutna je zarazna bolest zečeva, eksplozivna širenja, koja se počela pojavljivati osamdesetih godina u Švedskoj i Danskoj. U početku se smatralo da ju uzrokuje otrovanje nekim pesticidom, repičinom sačmom ili mikrotoksinom, zatim nekom bakterijom, no devedesetih je godina kao uzročnik utvrđen virus (Calicivirus). Do danas je bolest zabilježena u Austriji, Češkoj, Francuskoj, Belgiji, Njemačkoj, Italiji, Engleskoj, Finskoj, Poljskoj i Hrvatskoj. Budući da zečevi najčešće ugibaju zimi i u proljeće, pretpostavlja se da uzročnik bolesti preživljava tijekom ljeta u slobodnoj prirodi. Izvor bolesti je bolesni zec. Bolest se širi dodirnom, pri čemu je dišni sustav ulazno mjesto uzročnika. Bolest traje nekoliko dana, a obolijeva 20 do 100 posto zečeva, od kojih ugiba prosječno 50 do 60 posto. Neki zečevi jako mršave, dok su drugi dobrog gojidbenog stanja. Bolesne životinje gube tek, otežano se kreću, gube ravnotežu, umaraju se i tako dalje. Na unutarnjim organima očituju se punokrvnost grkljana i dušnika, punokrvnost i edem pluća, punokrvnost bubrega, slezele i jetre, napeto ispunjen žučni mjehur i proširen želudac, negnojna upala mozga. Bolest se utvrđuje histološkom pretragom organa i dokazom njezina uzročnika. Zbog brzine širenja bolesti teško je preporučiti bilo kakve zadovoljavajuće mjere. Također ne postoji ni bilo kakav djelotvoran lijek. Potreban je odstrjel bolesnih i na bolest sumnjivih zečeva. Meso je upotrebljivo za prehranu ljudi.

Newcastleska bolest (atipična kuga peradi, kokošja kuga) akutna je zarazna i kontagiozna bolest domaće peradi i nekih vrsta pernate divljači, a očituje se pretežno zahvaćenjem probavnog sustava i uginućem velikog broja oboljelih ptica. Uzročnik je virus (paramiksovirus). Nagao gubitak teka, otežano disanje, glasni hropci, kričeće glasanje i zelenkast proljev slika su bolesti. Karakterističnim se nalazom smatraju krvarenja na folikulima žljezdanog želuca i po sluznici crijeva, na kojim se mjestima razvijaju čirevi koje prekrivaju kašaste sive naslage (butoni). Bolest se utvrđuje pretragom lešina uginulih ptica, a sigurno dokazom uzročnika i biološkim pokusom na kokošnjim embrijima. Bolest se suzbija cijepjenjem zdravih ptica u uzgajalištima i sprječavanjem unošenja uzročnika u uzgoje. Pri pojavi bolesti treba usmrtiti cijeli uzgoj, a lešine zakopati ili spaliti. Meso nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Influenca ptica (IP), ili poznatija kao ptičja gripa, je zarazna bolest domaće peradi i drugih ptica koju uzrokuju tip A virus influence. Osobito su opasni visokopatogeni virusi IP (koji nastaju mutacijom određenih niskopatogenih virusa IP (NPVIP) i to pod tipovi H5 i H7 koji u zaraženim jatima peradi uzrokuju i 100% – tna uginuća. Općenito se smatra da je domaća perad slobodna od virusa IP. Međutim određene vrste divljih ptica (naročito migratorne vodene ptice kao npr. labudovi, patke i guske) predstavljaju stalne „rezervoare“ virusa NPIP i mogu biti izvor zaraze za domaću perad, a konačno i druge životinje i ljude. Ovaj rizik je tim veći što mjere koje bi mogle zaustaviti ili nisu poznate ili su neprimjenjive. Budući da se zna da su neke vrste divljih ptica glavni „rezervoari“ virusa IP, obično bez vidljivih kliničkih znakova bolesti, važno je utvrditi da li se i u kojoj prevalenciji virus IP podtipova H5 i H7 nalazi u divljih ptica. Ovi podaci prikupljaju se tvz. aktivnim monitoringom tj. kontinuiranim pretraživanjem ulovljenih, odstrijeljenih ili uginulih divljih ptica koje se ne uzgajaju na gospodarstvu i to: divljih pataka, divljih gusaka, galebova, ćurlina i

kormorana, čime se ujedno uspostavlja sustav otkrivanja mogućih infekcija virusom IP u divljih ptica. Korisni podaci o stanju IP u divljih ptica mogu se prikupiti i pretraživanjem svježe uginulih ptica koje lovci, ornitolozi i drugi zainteresirani mogu dostaviti na laboratorijsko pretraživanje. Pretraživanje divljih ptica provodi se u svrhu utvrđivanja prevalencije infekcije virusom influence ptica u određenih vrsta ptica selica na određenim lokacijama tj. boravištima i/ili odmorištima divljih ptica, te opisivanja i kvantificiranja rizika koji u odnosu na ovu bolest, divlje ptice predstavljaju za domaću perad, a konačno i za ljude. Postupak s odstrijeljenim, ulovljenim i svježe uginulim divljim pticama od kojih će biti uzeti uzorci (obrisak nečisnice i dušnika) treba biti kako slijedi:

- naizgled zdrave, odstrijeljene divlje ptice od kojih su uzeti uzorci nije potrebno neškodljivo uklanjati, nego se s takvim odstrijeljenim pticama uobičajeno postupa;
- naizgled bolesne (otok glave i vrata, iscjedak iz nosa, upala očnih spojnica) odstrijeljene ili svježe uginule divlje ptice, treba neškodljivo ukloniti zakopavanjem tako da se na lešine u jami prvo stavi sloj gašenog vapna (kalcijev hidroksid) ili kaustične sode (natrijev hidroksid), zatim sloj zemlje debljine najmanje 50 cm do površine tla i na kraju sloj zemlje od najmanje 50 cm iznad površine tla (humak) kako bi strvinarima onemogućili iskopavanje ptica.

Opće biosigurnosne mjere u postupanju s divljim pticama uključuju održavanje osobne higijene kao što su: pranje (sapunom i/ili deterdžentima) ruku, obuće, odjeće i opreme koja je bila u kontaktu s divljim pticama. Svježe uginule divlje ptice možete dostaviti na pretragu u Centar za peradarstvo Hrvatskog veterinarskog instituta, Heinzelova 55, 10000 Zagreb. Lešinu ptice treba dostaviti u nepropusnoj dobro zatvorenoj plastičnoj vreći (najbolje u dvije vreće). Prilikom dostave lešine u laboratorij, uputno je ispuniti i zajedno s lešinom dostaviti Upitnik.

Invazijske (parazitarne ili nametničke) bolesti

Invazijske (parazitarne ili nametničke) bolesti uzrokuju pripadnici životinjskog carstva koje zovemo paraziti ili nametnici. Oni se povremeno ili trajno zadržavaju na/u drugim živim organizmima. Nametnici mogu parazitirati na koži, dlaci ili sluznicama pa ih zovemo vanjski ili ektoparaziti. Ako parazitiraju u unutrašnjim organima i tkivima (npr. crijeva, pluća, jetra, mozak, krv i sl.) govorimo o unutarnjim ili endoparazitima. Prisutnost parazita moguće je utvrditi praćenjem ponašanja divljači, koja je uznemirena, neuredne dlake i slabog gojnog stanja. U cilju praćenja intenziteta i prisutnosti endoparazita preporučljivo je uzimanje i slanje uzoraka odstrijeljene i nađene uginule divljači na analizu. U slučaju da se nametnici pojave u većeg broja divljači trebalo bi u dogovoru s veterinarskom službom obaviti tretiranje davanjem antiparazitika ovisno o vrsti nametnika.

Kožna ugrkljivost ili hipodermoza jedna je od najraširenijih te ekonomsko i zdravstveno najvažnijih nametničkih bolesti krupne divljači, osobito srna i jelena. Uzrokovana je ličinkama kukaca dvokrilaca tzv. štrkova, koje se razvijaju ispod kože na leđima i križima. Odrasli kukci su sivo-crne boje s laganim žuto-narančastim prelijevanjem, veličine oko 10 mm. Ženke tijekom mjeseca srpnja i kolovoza polažu na kožu divljači jajašca iz kojih se izlegu ličinke koje se zavlače u kožu i putuju u leđno odnosno križno potkožje ili ih divljač lizanjem unese u prednji dio svog probavnog sustava odakle putuju u potkožje. U rano proljeće na koži formiraju otvor kroz koji dišu. Tada su veličine 30 x 15 mm, traumatiziraju okolno tkivo, stvarajući upalnu kvrgu, koja potkraj parazitiranja (u mjesecu travnju ili

svibnju) doseže veličinu do kokošjeg jajeta i zovemo je UGRK. Ličinka aktivno izlazi kroz otvor i na tlu se zakukulji, a za oko pet tjedana izlazi odrasli krilati stadij. Na zvuk letećeg štrka životinje se jako uznemire. Da bi se obranile odnosno spriječile polaganje jajašaca životinje panično biježe, a ovu pojavu zovemo štrkljanje. Štete od bolesti su višestruke: koža napadnute divljači zbog rupica gubi na vrijednosti, mladunčad zaostaje u rastu i razvoju, smanjuje se kvaliteta trofeja i sl.

Uzročnika je u lovačkoj praksi teško suzbiti. Oboljelu i oslabljenu divljač uputno je sanitarno odstrijeliti, a kožu i potkožje s ličinkama neškodljivo ukloniti.

Nosnu štrkljivost ili lažnu vrtičavost u srneće divljači izazivaju ličinke nosnog štrka *Cephenomyia stimulator*. Krilati stadiji napadaju divljač u vrijeme ljeta (lipanj-kolovoz), kada u letu ubrizga žive ličinke na sluznice nozdrva, odakle se one aktivno zavlače u nosnu šupljinu. Tu parazitiraju do proljeća kada ih divljač frktnjem izbaci na zemlju, a za 4-8 tjedana razvije se krilati stadij i ciklus se ponavlja. Osim ozljeda nosne sluznice ličinke oštećuju sinuse, dušnik, pluća, čak i mozak, uzrokujući simptome tzv. lažne vrtičavosti: uznemirenost, frktnje, kihanje, kretanje u krug, grčenje tjelesnih mišića i sl. Bolesna divljač zaostaje u rastu i razvoju, ima nekvalitetnu trofejnu vrijednost, a u težim invazijama ugiba od ugušenja. Prevenirati se može davanjem medikamenata u hranu, a oboljele je najbolje sanitarno odstrijeliti. U literaturi starijeg datuma preporučuje se sijanje biljke medvjeđa stopa (*Heracleum sphondylium*) uz rubove putova i šuma. Nektar ove biljke privlači razne kukce, a među njima i nosnog štrka. Budući da je nektar otrovan, štrkovi od njega ugibaju.

Metiljavost je invazijska bolest divljači i domaćih životinja uzrokovana plošnjacima iz razreda metilja - Trematoda. Bolest se češće javlja u lovištima s poplavnim pašnjacima, osobito gdje se napasa invadirana stoka.

Fascioloza je bolest koju uzrokuje metilj *Fasciola hepatica*. Parazitira u žučovodima i žučnom mjehuru jelena, srna, muflona, divokoza, domaćih preživača, zeca, kunića, malih glodavaca i ljudi. Veliki metilj je oblika lista duljine 20-30 mm, širine 13 mm te zelenkasto-smeđe do crvenkaste boje. Za razvoj je potreban vlažan medij gdje ima puževa koji su posrednici u razvoju metilja. Divljač se obično invadira u rano ljeto pri ispaši ili napajanju. Čovjek se također može invadirati konzumirajući bilje (npr. salatu) iz takvih predjela. Mladi metilji iz probavnog sustava aktivno migrira kroz trbušnu šupljinu u jetru. Znakovi bolesti ovise o jačini invazije. Bolesne životinje unatoč dobrom teku mršave, neuredne su dlake, a u slučaju jake invazije i ugibaju. Bolest se može prevenirati tretiranjem oboljele stoke i zabranom ispaše u lovištima. Bolesna grla najuputnije je sanitarno odstrijeliti da bi se bolest sigurno dijagnosticirala, a ostalima stavljati adekvatni antiparazitik u hranu pri prihranjivanju.

Fascioloidoza je za srneću divljač veoma opasna invazijska bolest uzrokovana metiljem *Fascioloides magna*. U istočnoj Hrvatskoj se pojavila početkom ovoga tisućljeća. Metilj je izrazito velik, dužine 2 – 10 cm i širine 3 cm. Razvoj je sličan kao kod *F. hepatica*, a posrednik je također vodeni puž. Dospjevši u organizam, iz crijeva migriraju, pri čemu značajno traumatiziraju potrbušnicu i jetru, što može dovesti do vidnog mršavljenja i uginuća. Ako se bolest ustanovi, divljač se mora tretirati dodavanjem antiparazitika u hranu odnosno sol.

Paramfistomoza se javlja u jelena, srna i muflona, te u domaćih ovaca i koza. Metilj *Paramphistomum cervi* parazitira u buragu, kapuri i knjižavcu, stožasto-kruškolika je oblika, dug 10 mm i širok 5 mm, a boje blijedo-crvenkaste. Razvoj i suzbijanje u principu su slični kao i kod prije opisanih.

Plućni vlasци

Diktiokauloza je invazijska bolest dišnog sustava jelena, srna, muflona i divokoza, uzrokovana oblicima koje još zovemo veliki plućni vlasци. *Dictyocaulus viviparus* parazitira u srne i jelena, duljine je 60-80 mm. Ženke parazita polažu jajašca u dušnik, koja iskašljavanjem dospijevaju u vanjsku sredinu. Iz njih se izlegu ličinke, koje mogu na rezervnoj hrani živjeti i do tjedan dana. Imaju sposobnost migracije na vlatima trave, zemlji i vodi. Razvoju pogoduje vlažan, poplavni teren, što olakšava samu invaziju, koja je tipična pašna. Hranom ili vodom unešene ličinke dospijevaju u crijeva, odakle migriraju limfom u krv i kroz srce se otplave do pluća.

Budući da su mjesta parazitiranja obično dušnik, dušnice i pluća, razvijaju se simptomi bronhitisa i upale pluća: otežano i ubrzano disanje, razdvojene prednje noge poradi olakšavanja disanja, kašalj u napadima, otvorena usta, pa i uginuća od ugušenja. Dijagnoza se za života postavlja nalazom jajašaca odnosno ličinki u nosnom iscjetku, a postmortalno nalazom odraslih parazita u dišnim organima. Liječenje i prevencija lakša je u intenzivnom uzgoju davanjem adekvatnih antiparazitika.

Mali plućni vlasци su oblici duljine 5-40 mm koji uzrokuju slične promjene kao i veliki vlasци, a slični su simptomi, dijagnoza, liječenje i preventiva.

Krpeljivost uzrokuju člankonošci paučnjaci iz reda grinja koje zovemo krpelji. Dije se na dvije velike porodice *Ixodidae* (šikarni ili tvrdi krpelji) i *Argasidae* (stajski ili meki krpelji). Glava, prsište i zadak čine im jednu cjelinu. Za svoj razvoj i razmnožavanje trebaju obrok krvi, zbog čega povremeno žive kao nametnici na toplokrvnim kralješnjacima (pticama i sisavcima), kojima sišu krv. Krpelji su rasprostranjeni široko u prirodi, a najčešće ih nalazimo u prizemnom sloju rubnih područja šuma, sloju grmlja i niskog raslinja, po šikarama i visokotravnatim staništima. Prilikom uboda preko sline mogu prenositi različite zarazne bolesti.

Krpelj u svom razvoju prolazi kroz tri faze: larva, nimfa i odrasli (adultni) oblik. Obrok krvi nužan je krpeljima u svakoj od razvojnih faza, te u toku svog života siše krv tri puta, na tri različita domaćina. Ženka se češće može sresti kao napasnik, jer samo ako se nasiše krvi može snesti jajašca. Veličina krpelja razlikuje se ovisno o razvojnom obliku: kao larva, mjeri oko 1 mm, dok je odrasla ženka veličine 4-5 mm. Nasisana krvi velika je kao zrno graška. Živi oko godinu dana, no može doseći starost i od pet godina.

Krpelj ima mali radijus kretanja, a udaljenost koju može prijeći ovisi o razvojnom obliku. Odrasli se može prošetati nekoliko metara u širinu u potrazi za hranom. Krpelj svoju žrtvu ne traži aktivno kao npr. komarac - žrtve moraju pokupiti njih. On se popne na vršak trave ili grančice grmlja i tu nepomično čeka da se približi žrtva. Kada životinja ili čovjek dotakne krpelja, on se svojim nožicama zakači i prijeđe na njih, te traži povoljno mjesto na tijelu gdje se mogu svojim oštrim rilcem ubosti u kožu i sisati krv.

Za aktivnost krpelja vrlo je važna temperatura i vlažnost zbog čega imaju svoju sezonsku aktivnost - najbrojniji i najaktivniji su u proljeće i početkom ljeta. Mogu se susresti i u jesen, ali znatno rjeđe. Krpelji se zaraze prilikom hranjenja na šumskim životinjama, a zarazu mogu svojim ubodom prenijeti i na čovjeka ako se on nađe u njihovom prirodnom okolišu. Uzročnici bolesti prenose se sa zaraženog krpelja i na nove generacije pa su stoga krpelji, osim prenosioca i rezervoari uzročnika.

U našim krajevima se najčešće susreću tzv. šumski (šikarni) krpelji vrste *Ixodes ricinus*. Najaktivniji su u proljeće i rano ljeto (svibanj - lipanj), u najjačem ljetu se povlače i praktički ih nema, te se u jesen u manjem broju opet pojavljuju. U hladno godišnje doba (studeni - ožujak) krpelji se ne susreću, osim ako je zima topla i bez snijega.

U Hrvatskoj bolesti koje mogu prenositi šumski krpelji su krpeljni meningoencefalitis, lajmska boreliozna i erlichioza.

To su tzv. bolesti prirodnih žarišta jer je njihovo pojavljivanje ovisno o prirodnom staništu prenosioca (krpelja), te se pojavljuju samo na određenim područjima. Najizloženiji su im ljudi koji profesionalno borave u prirodi, planinari, rekreativci, djeca polaznici škole u prirodi, izletnici.

Opće mjere zaštite od krpelja

U prirodi je poželjno hodati obilježenim stazama (i od žbunja očišćenim!). Izbjegavajte nepotrebno provlačenje kroz grmlje, ležanje na tlu, odlaganje odjevnih predmeta na grmlje.

Nosite prikladnu odjeću: dugih rukava i nogavica, svijetlih boja (krpelj se lakše uočava), te zatvorenu obuću. Krpelji se lako prihvate na odjeću od materijala s dlačicama (vuna, flanel) pa takvu odjeću treba izbjegavati kod odlaska u prirodu.

Koristite repelentna sredstva koja odbijaju krpelje i sprečavaju njihovo zahvaćanje na čovjeka. Otkrivene dijelove tijela i odjeću valja poprskati (ili premazati) nekim od repelenta, (trajanje odbojnosti traje 4 do 6 h).

Pri povratku iz prirode presvucite odjeću i pažljivo pregledajte cijelo tijelo (uz pomoć druge osobe radi neuočljivih dijelova tijela). Važno je pregledati mjesta gdje je koža najtanja (pazuhi, ispod dojke, oko pupka, prepone, na glavi i iza uha). Kod djece će se često naći na glavi - to je zbog toga što je dijete nisko i više se igra u travi nego odrasli, pa lakše pokupi krpelja s glavom odnosno gornjim dijelom tijela. Eventualno otkriveni krpelji se što prije odstranjuju s kože.

Preventivne mjere radi zaštite divljači, ljudi i stoke podrazumijevaju stalan i redovit obilazak cijele površine izvan lovišta. Stalnim osmatranjem i praćenjem divljači uočiti će se sumnjiva i/ili bolesna grla te eventualno uginula divljač ili neke druge životinjske vrste. Na pojedinim bolesnim ili uginulim grlima može se sa dosta sigurnosti ustanoviti uzrok pojavljivanja bolesti ili uginuća, pa se mogu na vrijeme i u suradnji s veterinarskom službom poduzeti potrebne mjere liječenja ili sanitarne mjere. U preventivne mjere spada i zakapanje ili spaljivanje lešina, odnosno neškodljivo uklanjanje potencijalnog žarišta zaraze. Zakapanjem ili spaljivanjem lešina sprječava se da i neki kukci sišu krv uginule divljači i svojim ubodom kasnije prenesu zarazu na zdrave jedinke. Isto tako na lešinama se skupljaju mravi, crvi, štakori, lisice, vrane, svrake i ostali strvinari. U koliko se radi o zarazi mogući je prijenos i preko pasa i mačaka lualica na perad, stoku i ljude. Nakon uklanjanja lešine potrebno je mjesto gdje je ista pronađena dezinficirati, isto kao i alat i pomagala kojima je lešina uklonjena.

Prijava bolesti je preventivna mjera kojom se svaki slučaj uginuća divljači ili neke druge životinjske vrste, kao i hvatanje ili eventualni odstrjel bolesne ili na zarazu sumnjive divljači prijavljuje se veterinarskoj službi, odnosno najbližoj veterinarskoj stanici. Navedenim načinom mnoge bolesti i zaraze se mogu već u početku detektirati i otkriti, a potrebnim i odgovarajućim mjerama i suzbiti. Svako ugibanje divljači pa makar i bez izrazitih simptoma neke bolesti, sumnjivo je na zarazu ili trovanje, o čemu treba voditi posebnu pažnju.

Dijagnostičke mjere odnose se na obvezan pregled svakog bolesnog ili na bolest sumnjivog uhvaćenog ili eventualno odstrjeljenog grla (komada, kljuna) ili svježe lešine, kako bi se ustanovilo da li je divljač ili neka druga životinjska vrsta bila bolesna te da li prijete opasnost od širenja eventualne bolesti. Kod pronađene lešine prvo je potrebno ustanoviti da li do

smrti nije došlo zbog nekog drugog razloga osim bolesti (pregažena, probodena i slično), a ako nije pretragu treba izvršiti veterinar. Lešine ili njihove dijelove (organe) odstrjeljene divljači prije slanja na analizu veterinarskim stanicama ili institucijama treba dobro upakirati i spriječiti osjet zadaha te isto tako spriječiti izlaz sukrvice iz paketa u okolni prostor. Uz zapakiranu lešinu potrebno je dostaviti ime i adresu pošiljaoca, datum nalaza lešine, odakle potječe kao i sva ostala opažanja u vezi pojave sumnje na bolest. Materijal za pretragu treba slati u nadležne veterinarske institucije (Veterinarski fakultet u Zagrebu, Hrvatski veterinarski institut u Zagrebu, Veterinarski zavod u Vinkovcima i dr.). Kod svakog slučaja sumnje na bolest ili pronalaska lešine vrlo je važno surađivati s područnom veterinarskom stanicom i postupati po uputama ovlaštenog veterinara.

Mjere liječanja odnosno saniranja bolesti ili kurativne mjere provode se kod unutarnjih – nezaraznih bolesti hvatanjem ili eventualnim sanitarnim odstrjelom samo bolesnih jedinki. Kod zaraznih i parazitarnih oboljenja vrši se sanitarni odstrjel većeg broja bolesnih jedinki i to u skladu sa Zakonom o lovstvu, a u suradnji s veterinarskom službom, dok se ne smanji mogućnost prijenosa zaraze i parazita. Odluku o takvom zahvatu može donijeti nadležno Ministarstvo putem stručne veterinarske službe koja je dužna voditi računa o kretanju i suzbijanju zaraza na svom području. Isto tako dodavanje lijekova u izlaganu hranu za divljač vrši se samo u skladu sa veterinarskom službom.

Higijensko – zdravstvene mjere provode se dezinfekcijom mjesta gdje je lešina ležala i oruđa kojim je uklonjena, a na način da se unište klice bolesti koja je uzrokovala smrt. Isto tako u ove mjere spada i dezinfekcija mjesta gdje se divljači zadržava duže vrijeme. Mjesta koja se žele raskužiti mogu se pokriti slamom, kukuruzovinom, suhim granjem ili lišćem te zapaliti.

5.3. Spašavanje divljači od elementarnih nepogoda

U slučaju elementarnih nepogoda mora se odmah pomoći divljači, ali i ostalim životinjskim vrstama i to ovisno o vrsti elementarne nepogode. U slučaju da se pojavi poplava, potrebno je osobitu pažnju posvetiti prihrani svih vrsta divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta izvan naseljenog područja i to na primjerenoj udaljenosti, osiguranju potpunog mira, kao i sprječavanju potencijalnog krivolova. **Prema Zakonu o lovstvu, a temeljem članka 66. stavak 1. točka 24. zabranjeno je loviti divljač kad je ugrožena poplavom, snježnim nanosima, poledicom, visokim temperaturama, požarom ili na drugi sličan način, osim u svrhu spašavanja.**

5.4. Poduzimanje preventivnih mjera kod izvođenja poljoprivrednih i drugih radova

Okolo naseljenih mjesta na površinama izvan lovišta nalaze se obradive poljoprivredne površine stoga je potrebno poduzeti neke preventivne mjere. Pri obradi navedenih površina potrebo je osigurati istjerivanje divljači s površina koje se obrađuju ili na mehanizaciji osigurati plašila za divljač, čime bi se spriječilo nepotrebno stradavanje mladunčadi, ali i odraslih jedinki uglavnom sitne divljači. Uz navedeno potrebno je pokušati dogovoriti sa susjednim lovovlaštenicima da što dalje od naselja pokušaju osnovati što više raznih **jednogodišnjih i višegodišnjih remiza koje će služiti za prehranu divljači.** Na pravilno

postavljenim remizama divljači bi se zadržavala te u konačnici ne bi ni imala potrebu za dolaskom na površine izvan lovišta.

Mogućnost trovanja divljači kemijskim sredstvima prilikom suzbijanja sitnih glodavaca (miševi, voluharice) postoji. U slučaju primjene navedenih kemijskih sredstava, odnosno otrova, bitno je da se otrovna kemijska sredstva upotrebljavaju na način koji nije štetan za zdravlje divljači, ali i svih ostalih životinjskih vrsta. U svezi s navedenim bitno je da se mamci s otrovom stavljaju u rupe dubine barem 5 cm, uz obavezno zatrpavanje slojem zemlje.

Na površinama izvan lovišta nisu predviđeni nikakvi lovnogospodarski ni lovnotehnički objekti jer divljač ne obitava stalno na površinama izvan lovišta, a uz navedeno vrlo je važno istaći da je ista, zbog zaštite ljudi i imovine, i nepoželjna na ovim površinama.

5.5. Pravilan izbor i primjena zaštitnih sredstava u poljoprivrednoj proizvodnji

Štete na divljači mogu biti uzrokovane i uporabom raznih kemijskih sredstava, koja su štetna za divljač, ali i ostale životinjska vrste bilo u poljoprivrednoj proizvodnji. Osobita štetnost kemijskih sredstava je ako se ista nestručno primjenjuju ili se primjenjuju prevelike, nedozvoljene doze. Općenito se smatra da velik broj zaštitnih kemijskih sredstava ne djeluje smrtno (letalno) na divljač, ali uz normalno doziranje i pravilnu primjenu. Ne može se posve negirati negativan utjecaj pesticida jer je poznato da se kod nekih mužjaka pojavljuje takozvana „oligospermija“, a isto tako da i ženke mogu nesti sterilna jaja. Pesticidi koji se talože u tkivima divljači mogu prijeći dozvoljenu količinu i postati opasni za ljudsku prehranu.

Kod izbora zaštitnih sredstava treba birati ona sredstva koja su manje otrovna za divljač i pravilno ih primjenjivati uz strogu primjenu uputstava ili gdje je to moguće ići na primjenu što blažih otopina, emulzija i drugih oblika zaštitnih sredstava. Preporučuje se korištenje mehaničkih, ali i bioloških metoda zaštite čime bi se broj kemijskih sredstava znatno smanjio, a time i mogućnost otrovanja divljači te ostalih životinjskih vrsta. Mehaničke metode sastoje se iz zaštite ugroženih kultura određenim radovima oko napadnute kulture ili objekta. Mehanička zaštita ugroženog objekta može se obavljati ogradom koja onemogućava pristup divljači, dok se veće površine zaštićuju postavljanjem električnih pastira ili postavljanjem raznih žičanih i drvenih ograda ili ograda od svjetlucavih folija koji će spriječiti divljač da čini štete na napadnutim kulturama.

5.6. Suzbijanje nezakonitog lova

Površina izvan lovišta je naseljena, pa nezakoniti lov na ovim površinama nije u većoj mjeri izražen.

Stručna osoba koja bude zadužena za provedbu programa zaštite divljači provodit će i mjere za suzbijanje nezakonitog lova divljači na ovim površinama.

6. MJERE ZA SPRJEČAVANJE ŠTETA OD DIVLJAČI

Mjere za sprječavanje šteta od divljač sastoji se od niza radnji kojima se nastoje umanjiti štete na poljoprivrednim površinama i kulturama, staništu, prirodi kao cjelini te na drugim vrstama divljači i ostalim životinjskim vrstama na koje jedni na druge mogu negativno utjecati.

Mjere za sprječavanje šteta od divljači sastoji se od niza radnji kojima se divljači, ali i ostalim životinjskim vrstama, u prvom redu onemogućava pristup površinama izvan lovišta, da iste ne bi ugrožavale ljudske živote i uzrokovala velike materijalne štete.

Najveći dio mjera za sprječavanje šteta na divljači ujedno su i mjere za sprječavanje šteta od divljači. Mjere za sprječavanje šteta od divljači odnose se u prvom redu na donošenje godišnjeg plana za poduzimanje određenih mjera za sprječavanje štete (sezonski, po vrstama divljači i vrstama šteta od divljači, kulturama i slično); nabavljanje zaštitnih sredstava za izvršenje godišnjeg plana (mehaničkih ili kemijskih repelenta); pravovremena i besplatna raspodjela odgovarajućih zaštitnih sredstava korisnicima zemljišta, na njihov zahtjev, uz prethodnu javnu obavijest i davanja uputa za njihovu upotrebu; održavanje brojnog stanja divljači u granicama dozvoljenog kapaciteta divljači propisanog programom zaštite divljači te ostale uobičajene mjere zaštite za ovo područje i vrste divljači koje obitavaju i pojavljuju se na površinama izvan lovišta. Godišnji plan za sprječavanje šteta donosi za svaku lovnu godinu korisnik zemljišta odnosno Grad Vukovar i to njegova stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači. Mjere za sprječavanje šteta od divljač sastoji se od niza radnji kojima se nastoje umanjiti štete na poljoprivrednim površinama i kulturama, staništu, prirodi kao cjelini te na drugim vrstama divljači i ostalim životinjskim vrstama na koje jedni na druge mogu negativno utjecati.

6.1. Edukacija i suradnja s vlasnicima i korisnicima površina izvan lovišta

U cilju uspješnijeg gospodarenja ovim površinama bitna je suradnja između stručne osobe za provedbu programa zaštite divljači s raznim službama koje svoju djelatnost obavljaju na području Grada Vukovara, a koje u najvećem broju slučajeva prve i primijete pojavljivanje divljači na površinama izvan lovišta. Kako razni djelatnici i službe Grada mogu i najbrže intervenirati u slučaju pojavljivanja divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta, potrebno je istu dodatno educirati i osposobiti.

Saniranjem, redovnim čišćenjem i što češćim odvozom smeća s područja izvan lovišta Grada Vukovara smanjit će se ulazak nekih vrsta divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta, u potrazi za hranom. Isto tako zajedno s korisnicima zemljišta odabirati kemijska, biološka i biotehnička zaštitna sredstva pri prskanju korova, a koja neće negativno utjecati na zdravstveno ili bilo koje drugo stanje divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta.

Potrebno je zatražiti od lovoovlaštenika na čijem području se nalaze površine izvan lovišta da lovnogospodarske objekte i to u prvom redu hranilišta, solišta, pojilišta i kaljužališta odmaknu što je više moguće dalje od naselja te da na prostorima koja su u blizini naselja ne

prihranjuju divljač. Pojačanu prihranu valjalo bi obavljati tijekom cijele godine, a osobito tijekom nepovoljnih mjeseci u godini kada hrane u prirodi ima znatno manje ili je divljači otežano doći do iste. Pokušati dogovoriti i postavljanje jednogodišnjih i višegodišnjih remiza tj. površina pod raznim poljoprivrednim kulturama u svrhu prehrane na lokacijama koja nisu tik uz površinu izvan lovišta. Ovime bi se divljač odmaknula od neposredne blizine površine izvan lovišta.

6.2. Nabavka kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava

Nabavka kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava te njihovo postavljanje obavljat će stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači. Navedena sredstva potrebno je nabaviti i primijeniti u cilju sprječavanja štete koju divljač može načiniti na površinama izvan lovišta. Sprječavanjem ulaska divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta na područje izvan lovišta, osigurat će se veća zaštita zdravlja i života ljudi, smanjiti eventualne materijalne štete, ali i smanjiti štete na samoj divljači.

Kemijske metode sastoje se od upotrebe repelenata, bilo kao gotovih proizvoda, bilo u vlastitoj proizvodnji. Kemijska sredstva su niz raznih kemijskih repelenata na bazi specifičnog, divljači nepoželjnog i neugodnog mirisa zbog kojeg ista napušta kemijskim sredstvima branjena, odnosno mirisom obilježena područja. Na tržištu se nalazi niz repelenata pod različitim trgovačkim nazivima, a zajedničko im je da svojim specifičnim mirisom odbijaju divljač. **Nanošenjem kemijskih sredstava na mjestima gdje je zamijećena češća prisutnost divljači sprječavat će se približavanje divljači naselju.** Kemijski repelenti moraju se postavljati i nanositi u količinama koje su propisane od strane proizvođača.

Biološke metode sprječavanja šteta od divljači obuhvaćaju više komponenata i dugoročno su jedino one efikasne. Sastoje se od striktnog provođenja odredaba programa zaštite divljači, izlučivanja divljači s površine izvan lovišta, a prema potrebi i u suradnji s lovoovlaštenicima i izlaganju određenih količina hrane što dalje od naselja. Ta hrana koja se može izložiti samo izvan površina izvan lovišta ima za cilj odvratanje divljači od površina naselja, gdje je izrazito nepoželjna. Navedena izložena količina hrane u suradnji s lovoovlaštenicima ima dvostruki cilj, odnosno i sprječavanja šteta od divljači, ali i zaštitu. Prema mogućnosti i u suradnji s lovoovlaštenicima na čijim površinama lovišta se nalaze naselja i to na što većoj udaljenosti osnivati svake godine što veće površine pod jednogodišnjim i višegodišnjim remizama te osigurati što veći broj kvalitetnih pašnih površina. Na pravilno postavljenim remizama divljači bi se zadržavala, a ujedno bi se i odvrćala od površina izvan lovišta. Sve te površine pod jednogodišnjim i višegodišnjim remizama bitno je zasaditi ili zasijati kulturama koje divljač preferira, a kojih nema na okolnom području. Biološka metoda je i održavanja propisane brojnosti divljači prema programu zaštite divljači.

Mehaničke metode sastoje se iz zaštite ugroženih područja određenim, provedenim radovima na i uz površine izvan lovišta. Mehanička zaštita ugroženog područja ili objekta može se obavljati ogradom koja onemogućava pristup divljači, što je najskuplja, ali i najefikasnija zaštita.

6.3. Izgon divljači te upotreba zaštitnih sredstava i plašila

Zaštita prostora naselja **izgonom divljači** s njene površine dužni su provoditi korisnici površina izvan lovišta o vlastitom trošku. Navedeno se može obaviti samo na temelju trenutne procjene da divljač neće utjecati na primarnu djelatnost površine izvan lovišta i da neće ugroziti živote ljudi koji bi trebali izvršiti izgon. Navedeno se može primijeniti na većinu divljači, osim gdje bi u opasnost mogli doći životi osoblja koje obavlja istjerivanje. Pri izgonu divljači treba trenutno procijeniti rizik i izvodivost cijele operacije.

Jedna od mjera izгона divljači je i **uklanjanje gnijezda**. Navedenu metodu potrebno je primjenjivati u razdoblju od siječnja do ožujka. Ovu mjeru potrebno je provoditi na području i oko naselja. Prije uklanjanja gnijezda treba provjeriti sjede li u njima na jajima predstavnicima vrsta ornitofaune čije uznemiravanje tijekom reprodukcije je zabranjeno prema propisima zaštite prirode. Tijekom i neposredno nakon uklanjanja gnijezda trebalo bi koristiti i zvučne metode kako ptice ne bi ponovno počele graditi gnijezda.

Za sprječavanje ulaska divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta mogu se koristiti i **vizualna i zvučna plašila**. Vizualna plašila u obliku balona, traka ili silueta ptica i raznih grabežljivaca imaju za cilj odvrćanje divljači i ostalih životinjskih vrsta od naselja. Zvučna plašila koriste se za puštanje glasanja divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta kada su iste u opasnosti. Zvučna plašila ne treba dugo zadržavati na jednom mjestu zbog opasnosti da se divljač ne navikne na razne zvukove koji se iz istih puštaju. Iz navedenoga razloga zvučna plašila postavljati na određena područja dva do tri dana. Navedene metode su izrazito prikladne jer nema opasnosti od ozljeđivanja životinjske vrste koja se istjeruje. Upotreba laserskog uređaja za plašenje ptica preporučuje se tijekom cijele godine jer se ptice ne mogu priviknuti na njega, a ujedno navedeni uređaj ne ozljeđuje ptice. Nedostatak uređaja je što se isti ne može koristiti u uvjetima slabije vidljivosti, kao što je svitanje, sumrak ili izmaglica. Uređaj je naročito prikladan za rastjerivanje ptica kada počinju graditi gnijezda ili noće na drveću, objektima i zelenim površinama. Laserski uređaj emitira crvenu zraku dometa 500 do 700 metara, a njegova se učinkovitost povećava kada se primjenjuje sa zvučnim metodama zaplašivanja.

Isto tako divljač koju nije moguće istjerati iz bilo kojeg razloga potrebno je uhvatiti ili eventualno i odstrijeliti da bi se na navedenim način spriječila šteta koju uznemirena divljač može izazvati i napraviti na površinama izvan lovišta.

6.4. Uklanjanje poljoprivrednih usjeva do agrotehničkog roka

Na površinama izvan lovišta ima poljoprivrednih kultura pa je uklanjanje poljoprivrednih usjeva predviđeno u okvirima agrotehničkih rokova.

6.5. Smanjivanje brojnog stanja divljači (lov)

Smanjivanje brojnog stanja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta ili zbog prekobrojnosti okvirnog kapaciteta za svaku pojedinu vrstu dolazi do mogućnosti stradavanja ljudi i imovine obavlja se **hvatanjem, redukcijski, a u slučaju bolesti i sanitarnim odstrjelom divljači**. Hvatanje, redukcijsko i sanitarno izlučivanje na površinama izvan lovišta obavlja pravna ili fizička osoba koja provodi program zaštite divljači, a u koliko nije registrirana za obavljanje lova, isti će povjeriti registriranoj pravnoj ili fizičkoj osobi.

Lov divljači na površinama izvan lovišta obavlja se u skladu s odredbama Zakonom o lovstvu i Pravilnika proizašlih iz istoga, poštujuću lovačku etiku i običaje. Svaki obavljeni lov evidentira stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači po lovnim godinama u obrascu PZD – 4. Uhvaćena, odstrijeljena ili na neki drugi način stečena divljač (uginuća) pripada pravnoj ili fizičkoj osobi koja koristi ili upravlja zemljištem odnosno površinom izvan lovišta.

Prije obavljanja bilo kakvoga lova (hvatanje, sanitarni ili redukcijski odstrjel) potrebno je od ministarstva nadležnoga za poslove lovstva, a na temelju dokaza (prebrojavanje, potvrda o pojavljivanju bolesti ili proglašenju zaraze, slike ozlijeđene divljači i slično) **zatražiti evidencijske markice za obilježavanje krupnih vrsta divljači**. Isto tako prije lova potrebno je preuzeti blok **Dopuštenja za lov divljači, blok Zapisnika o obavljenom lovu i blok Potvrda o podrijetlu divljači i njezinih dijelova**.

Jelen obični može se loviti samo tehnikom pojedinačnog lova i to dočekom, šuljanjem. Jelena običnog i to odrasla grla može se loviti odnosno odstrijeliti lovačkim oružjem s užlijebljenim cijevima, gdje najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 metara iznosi 2.500 džula, a najmanja dopuštena težina zrna je 8,20 grama. Najveća dopuštena daljina strijeljanja odraslih grla jelena običnog je 150 metara. Mladunčad jelena običnog odnosno telad može se loviti odnosno odstrijeliti lovačkim oružjem s užlijebljenim cijevima, gdje najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 metara iznosi 1.000 džula, a najmanja dopuštena težina zrna je 3,24 grama. Najveća dopuštena daljina strijeljanja mladunčadi jelena običnog (teladi) je 150 metara.

Srna obična može se loviti samo tehnikom pojedinačnog lova i to dočekom, šuljanjem. Srna obična može se loviti odnosno odstrijeliti lovačkim oružjem s užlijebljenim cijevima, gdje najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 metara iznosi 1.000 džula, a najmanja dopuštena težina zrna je 3,24 grama. Najveća dopuštena daljina strijeljanja srne obične je 150 metara.

Svinju divlju dopušteno je loviti pojedinačnim lovom i to dočekom i šuljanjem. Svinju divlju i to odrasla grla može se loviti odnosno odstrijeliti lovačkim oružjem s užlijebljenim cijevima, gdje najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 metara iznosi 2.500 džula, a najmanja dopuštena težina zrna je 8,20 grama. Najveća dopuštena daljina strijeljanja odraslih grla svinje divlje je 150 metara. Mladunčad svinje divlje odnosno prasad može se loviti odnosno odstrijeliti lovačkim oružjem s užlijebljenim cijevima, gdje najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 metara iznosi 1.000 džula, a najmanja dopuštena težina zrna je 3,24 grama. Najveća dopuštena daljina strijeljanja mladunčadi svinje divlje je 150 metara. Svinju divlju dopušteno je odstrijeliti i upotrebom kugle iz lovačke puške s glatkim cijevima (kalibra 10, 12, 16 ili 20), a najveća dopuštena daljina strijeljanja je 40 metara.

Sitna divljač može se loviti prigonom i pogonom s odgovarajućom pasminom i brojem ispitanih lovačkih pasa – jedan pas na pet lovaca. Kod odstrjela sitne divljači sudionici lova mogu upotrebljavati lovačko oružje s glatkim cijevima i naboje, uz poštivanje propisanim uvjeta, kako slijedi:

Vrsta divljači	Dopušten promjer sačme (mili-metara)	Najveće dopuštena daljina odstrjela (metara)
Lisica	3,5 – 4,5	50
Čagalj		
Jazavac		
Guske divlje	2,5 – 4,0	50
Zec obični		
Kune	2,5 – 3,5	40
Tvor		
Fazani – gnjetlovi		
Patke divlje		
Liska crna		
Vrana siva		
Trčka skvržulja		
Prepelice		
Šljuke		
Golub divlji grivnjaš		
Vrana gaćac		
Svraka		
Šojka kreštalica		
Čavka zlogodnjača		

Iznimno od navedenoga lisicu, jazavca, čaglja, vranu sivu, vranu gaćac, svraku i šojku kreštalicu dopušteno je odstrijeliti i lovačkim oružjem s užlijebljenim cijevima najmanjeg kalibra .17 HMR.

Isto tako u pojedinačnom lovu na jelena, srnjaka, lisicu i šojku kreštalicu dopuštena je upotreba rikalica, vabaka i pisaka kao pomoćnih sredstava u lovu.

Svi trofeji koji podliježu vrjednovanju (Pravilnik o načinu ocjenjivanja trofeja divljači, obrascu trofejnog lista, vođenju evidencije o trofejima divljači i izvješću o ocijenjenim trofejima) moraju se ocijeniti.

Nakon prikupljanja i dobivanja svih potrebnih rješenja Grad Vukovar mora obavljati radnje izlučivanja (hvatanje, odstrjel i slično) u skladu sa zakonskim propisima. Isto tako tražiti izlučivanje divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta i to tijekom cijele lovne godine, bez obzira na vrijeme lovostaja.

Redukcija divljači obavljat će se u skladu s **PROTOKOLOM ZA POSTUPANJE**, koji će biti donijet u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, uz moguću pomoć ministarstva nadležnog za lovstvo. Protokol treba donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana odobrenja ovog Programa zaštite divljači. Protokol za postupanje pri izlučivanju divljači, ali i svih ostalih životinjskih vrsta, nakon dobivanja svih potrebnih ovlaštenja i rješenja, bio bi osigurati mjesto gdje se divljač ili ostala životinjska vrsta nalazi te isto tako osiguravati prostor tijekom cijeloga vremena njenoga izlučivanja. Grad Vukovar ukoliko nije registriran za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljač, treba sklopiti Ugovor s pravnom ili fizičkom osobom koja će obavljati izlučivanje divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta s područja površine izvan lovišta. **U lovu odnosno u izlučivanju smije sudjelovati osoba koja uza se ima lovačku iskaznicu s važećom identifikacijskom markicom za pojedinu lovnu godinu i pisano dopuštenje ovlaštenika prava lova te pravne ili fizičke osobe koje gospodare zemljištem iz čl. 11. st. 2. Zakona o lovstvu.**

Odstreljivati divljač smije samo osoba koja uz navedene uvjete posjeduje i oružni list za držanje i nošenje oružja u svrhu lova. Grad Vukovar može **sastaviti popis osoba** koje će obavljati izlučivanje, osobito odstrjelom, divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta, da bi se i na navedeni način mogući bespravni lov potpuno eliminirao.

Svaki obavljeni lov evidentira stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači po lovnim godinama u obrascu PZD – 4.

Površine izvan lovišta mogu predstavljati relativno povoljna staništa za neke vrste divljači, ali u pojedinim slučajevima iste vrste mogu predstavljati izravnu ugrozu prema stanovništvu (npr. lisice, kune, čagljevi, vrane itd.). Zbog toga se preporučuje poštivalti počela socijalnoga kapaciteta, kao što je to slučaj u zemljama srednje i zapadne Europe.

Sukladno navedenome preporuka je održavati sljedeće **SOCIJALNE KAPACITETE DIVLJAČI:**

Vrsta divljači	Socijalni kapacitet grla/kljunova
Jelen obični (<i>Cervus elaphus</i> L.)	○
Srna obična (<i>Capreolus capreolus</i> L.)	○
Svinja divlja (<i>Sus scrofa</i> L.)	○
Jazavac (<i>Meles meles</i> L.)	○
Mačka divlja (<i>Felis silvestris</i> Schr.)	○
Kuna bjelica (<i>Martes foina</i> Erx.)	○
Kuna zlatica (<i>Martes martes</i> L.)	○
Lasica mala (<i>Mustela nivalis</i> L.)	○

Dabar (<i>Castor fiber</i> L.)	6
Zec obični (<i>Lepus europaeus</i> Pall.)	10
Lisica (<i>Vulpes vulpes</i> L.)	0
Čagalj (<i>Canis aureus</i> L.)	0
Tvor (<i>Mustela putorius</i> L.)	0
Fazan – gnjetlovi (<i>Phasianus sp.</i> L.)	10
Trčka skvržulja (<i>Perdix perdix</i> L.)	10
Golub grivnjaš (<i>Columba palumbus</i> L.)	50
Patka divlja gluhara (<i>Anas platyrhynchos</i> L.)	30
Patka divlja kržulja (<i>Anas crecca</i> L.)	30
Liska crna (<i>Fulica atra</i> L.)	20
Vrana siva (<i>Corvus corone cornix</i> L.)	30
Vrana gačac (<i>Corvus frugilegus</i> L.)	30
Čavka zlogodnjača (<i>Coloeus monedula</i> L.)	10
Svraka (<i>Pica pica</i> L.)	10
Šojka kreštalica (<i>Garulus glandarius</i> L.)	10

7. BRIGA O DRUGIM ŽIVOTINJSKIM VRSTAMA

Unutar područja obuhvata Programa i njegovoj blizini obitavaju (stalno ili sezonski) ili prelaze razne vrste divljači, te predstavnici strogo zaštićenih i ostalih životinjskih vrsta iz skupina sisavaca, ptica, gmazova i vodozemaca.

Na području obuhvata Programa potrebno je provoditi sljedeće radnje na praćenju i brizi o životinjskim vrstama:

1. stalno praćenje obitavanja drugih životinjskih vrsta uz površine izvan lovišta s ciljem sprječavanja njihovog ulaska
2. evidentiranja pojave novih vrsta uz područje izvan lovišta te utvrđivanja vremenskog intervala obitavanja sezonskih, odnosno prolaznih vrsta,
3. stalno praćenje bioloških zahtjeva životinjskih vrsta u pogledu mjesta hranjenja i utvrđivanja izvora – porijekla hrane,
4. praćenje ponašanja i zdravstvenog stanja životinjskih vrsta i dojava nadležnim ustanovama o pojavi uginuća i nađenim primjercima uginulih životinjskih vrsta, uz evidentiranje uzroka uginuća na dojavu iste ustanove ili prema vlastitoj procjeni,
5. evidentiranje broja žive i uginule mladunčadi po leglu, odnosno gnijezdu u cilju praćenja općeg stanja i broja unutar populacije pojedine životinjske vrste, isključivo u suradnji s nadležnim institucijama
6. sprječavanje uništavanja okota, legla, gnijezda i jaja životinjskih vrsta te uništavanje mladunčadi i odraslih primjeraka,

Ukoliko se na području izvan lovišta pojave potreba za uznemiravanjem ili izlučivanjem strogo zaštićenih životinjskih vrsta i pojedinih ostalih životinjskih vrsta (prvenstveno ptica sukladno direktivama o pticama i staništu) Grad Vukovar dužna je ishoditi dopuštenje od strane nadležnog državnog tijela odnosno ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode. Nakon toga će ministarstvo nadležno za poslove lovstva propisati uvjete i načine uznemiravanja odnosno izlučivanja uz upotrebu lovačkog oružja.

Eventualno izlučivanje ostalih životinjskih vrsta treba evidentirati u obrascu PZD – 4 „Obavljeno izlučivanje ostalih životinjskih vrsta“.

8. PRIKAZ POTREBNIH FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI ZA RAZDOBLJE OD 2020./21. DO 2029./30. GODINE

Financijska sredstva potrebna za provedbu programa zaštite divljači u prvom redu odnose se na mjere za sprječavanje šteta od i na divljači, na mjere zaštite divljači i ostalih životinjskih vrsta te nabavu zaštitnih sredstava, potrebne opreme i potrošnog materijala. Prikaz financijskih sredstava sastoji se od troškova koji će nastati provođenjem propisanih mjera, a na visinu troškova izravno utječu vrste i broj divljači koja će se pojaviti na površinama izvan lovišta, kretanje cijena novonabavljene opreme ili potrošnog materijala, kretanje cijena pojedinih sredstava i radova utrošenih u svrhu zaštite divljači i sprječavanja šteta od divljači i slično.

Prikaz financijskih sredstava daje se za razdoblje važnosti Programa zaštite divljači Grada Vukovara odnosno za razdoblje od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine.

FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI	Jedinica mjere	Količina planirano	Količina ostvareno	Jedinična cijena kn	UKUPNO kn
1. OPREMA I POTROŠNI MATERIJAL					
Kemijska zaštitna sredstva	l/kg/kom				
Biološka zaštitna sredstva	l/kg/kom				
UKUPNO 1.					
2. TROŠKOVI RAZNIH MJERA					
Preventivne	broj mjera				
Dijagnostičke	broj mjera				
Kurativne	broj mjera				
Higijensko – zdravstvene	broj mjera				
UKUPNO 2.					
3. STRUČNE SLUŽBE					
Provoditelj Programa zaštite divljači	djelatnika				
Provoditelj odstrjela	djelatnika				
Ophodarska služba	djelatnika				
Interventni tim	djelatnika				
UKUPNO 3.					

FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI	Jedinica mjere	Količina planirano	Količina ostvareno	Jedinična cijena kn	UKUPNO kn
4. RADOVI					
Uređenje zelenih površina	dana/ljudi				
Uklanjanje drveća i grmlja	dana/ljudi				
UKUPNO 4.					
5. OSTALI TROŠKOVI					
UKUPNO 5.					
SVEUKUPNO TROŠKOVI NA PROVEDBI PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI					

9. KRONIKA ZAŠTITE DIVLJAČI

Kronika zaštite divljači za svaku lovnu godinu evidentira kronološkim redom sva zbivanja na površinama izvan lovišta koja bitno utječu na primarnu namjenu površina, a naročito:

- broj divljači i životinjskih vrsta koje stalno ili povremeno pojavljuju ili obitavaju na površina izvan lovišta ili preko njega samo prelaze;
- štetan utjecaj važnijih elementarnih nepogoda (padavine, visina snijega, mrazevi, temperature);
- stanje biljnih zajednica i životinjskih vrsta;
- dolazak i odlazak sezonskih vrsta;
- aktivnosti stručne službe za provedbu programa zaštite divljači;
- štete od i na divljači i površinama izvan lovišta;
- opažanja i nalaze strogo zaštićenih divljih svojti koje utječu na gospodarenje površinama izvan lovišta;
- antropogeni utjecaji;
- sva zbivanja koja mogu uvjetovati reviziju programa zaštite divljači.

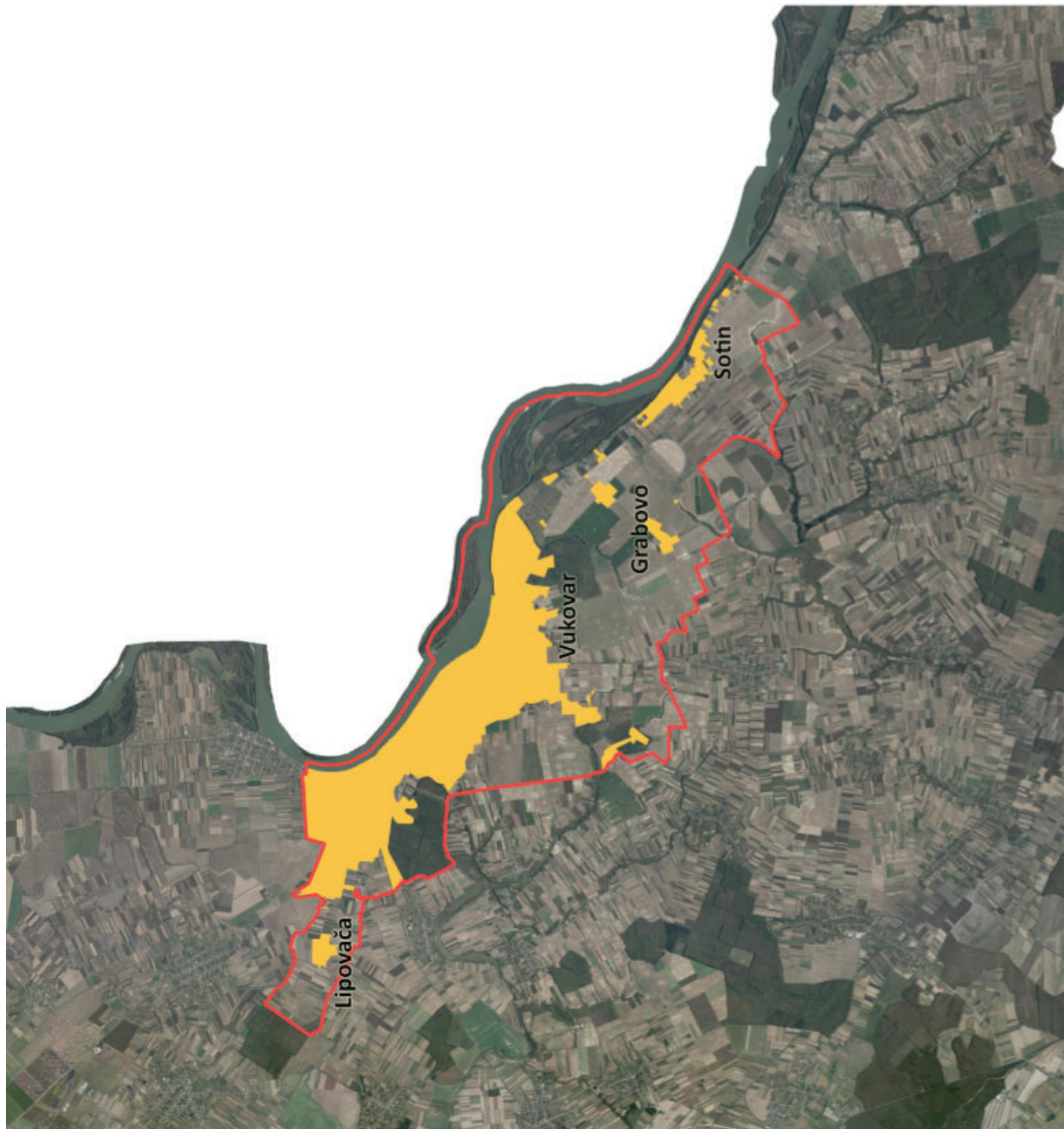
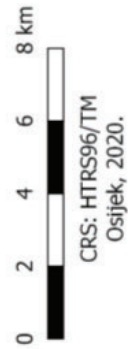
PRILOZI

Topografska karta površina izvan lovišta Grada Vukovara

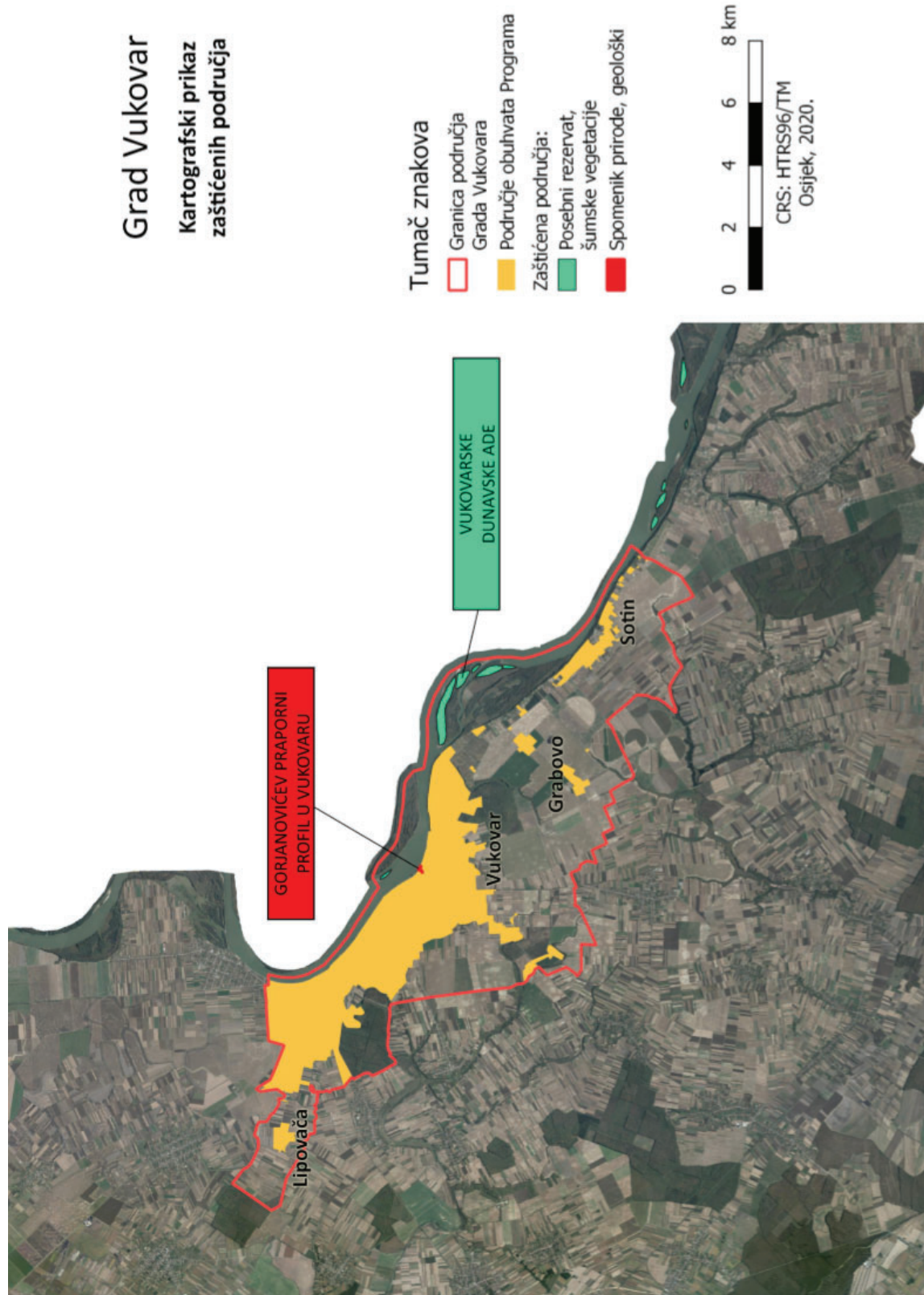
Grad Vukovar

Tumač znakova

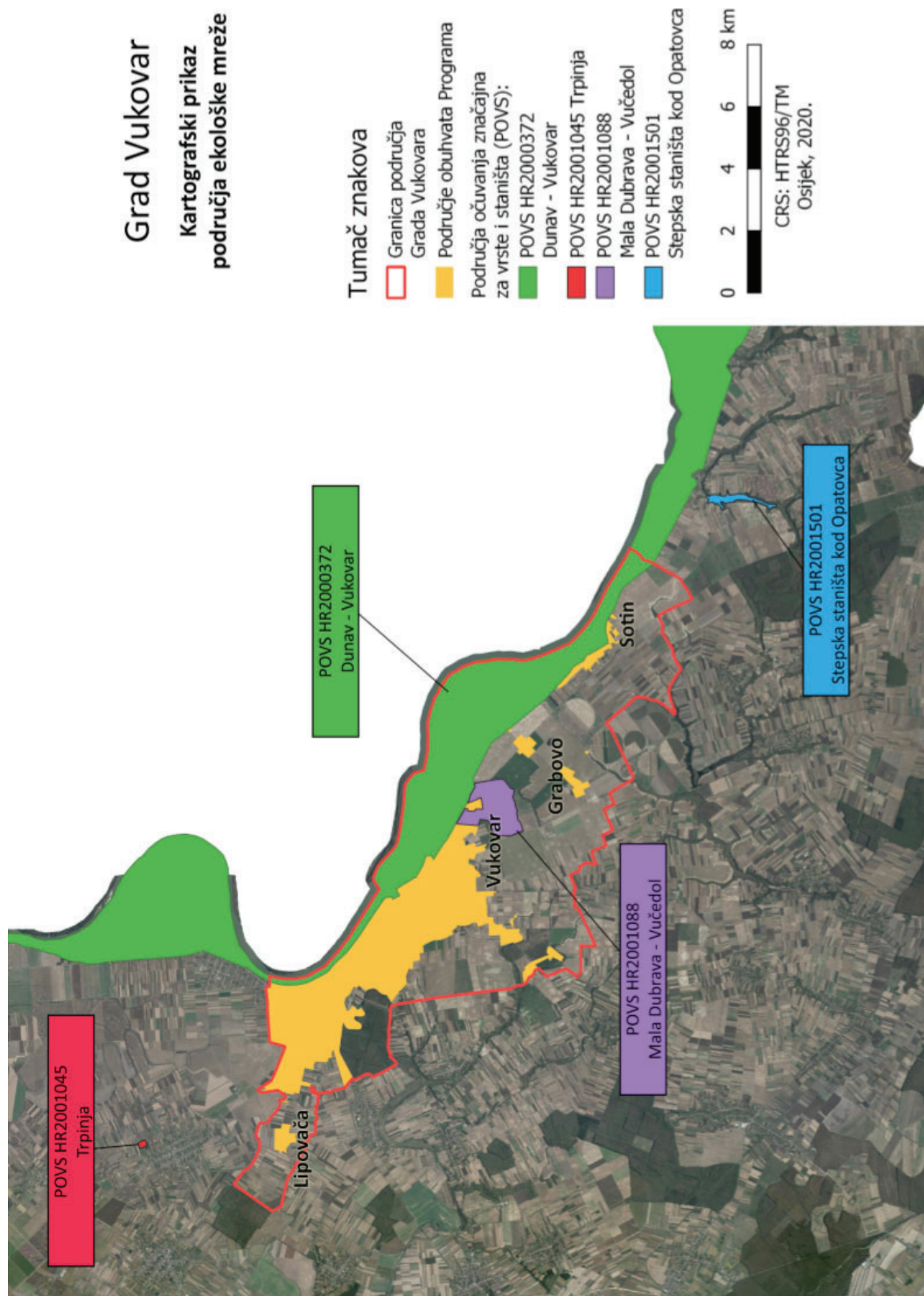
- Granična područja Grada Vukovara
- Područje obuhvata Programa

Kartografski prikaz zaštićenih područja na području obuhvata Programa u odgovarajućem mjerilu

Kartografski prikaz područja ekološke mreže na području obuhvata Programa u odgovarajućem mjerilu

Rješenje o prihvatljivosti Programa za ekološku mrežu s uvjetima zaštite prirode

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
tel: +385 1 3717 111, faks: +385 1 3717 149

KLASA: UP/I 612-07/20-37/42
URBROJ: 517-05-2-3-20-3
Zagreb, 14. travnja 2020.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Uprava za zaštitu prirode temeljem članka 48. stavaka 5. i 8. vezano uz članak 46. stavak 1. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) povodom zahtjeva Grada Vukovara, Dr. Franje Tuđmana 1, 32000 Vukovar, nositelja izrade Programa zaštite divljači Grada Vukovara za vremensko razdoblje od 01. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine, a podnesenog putem izrađivača Plana Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek, za provedbu postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu Programa zaštite divljači Grada Vukovara za vremensko razdoblje od 01. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine, donosi

RJEŠENJE

- I. Da je Program zaštite divljači Grada Vukovara za vremensko razdoblje od 01. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine prihvatljiv za ekološku mrežu.
- II. U cilju zaštite zaštićenog područja i strogo zaštićenih divljih vrsta za koje nisu izdvojena područja ekološke mreže izdaju se sljedeći uvjeti zaštite prirode:
 1. Na području spomenika prirode - geološkog „Gorjanovićeve praporni profil u Vukovaru“ sve planirane lovne aktivnosti obavljati u suradnji s nadležnom javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim područjem;
 2. U zoni radijusa 300 m oko aktivnih gnijezda strogo zaštićenih ptica nije dopušteno provoditi lovne aktivnosti u vrijeme njihovog razmnožavanja;
 3. Svaki pronalazak uginule ili ozlijeđene strogo zaštićene životinjske vrste odmah prijaviti Zavodu za zaštitu okoliša i prirode putem obrasca dostupnog na internetskoj poveznici <http://213.202.106.36/limesurvey/index.php/927612/lang-hr>;
 4. U Obrascu za evidentiranje ugroženih i strogo zaštićenih vrsta (dostupan na internetskoj stranici www.mzoe.hr) potrebno je evidentirati opažanja i nalaze strogo zaštićenih vrsta te navedeni Obrazac jednom godišnje dostavljati Zavodu za zaštitu okoliša i prirode.
- III. Ovo Rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

Obrazloženje

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Uprava za zaštitu prirode zaprimila je 07. veljače od strane Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek, izrađivača Programa zaštite divljači Grada Vukovara za vremensko razdoblje od 01. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine (dalje u tekstu: Plan) zahtjev za provođenje postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu.

U zahtjevu su sukladno članku 48. stavku 2. Zakona o zaštiti prirode dostavljeni podaci o Planu, nositelju izrade Plana te pripadajući kartografski prikazi. Uz zahtjev je u tiskanom i digitalnom obliku priložen nacrt Plana.

Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek dostavio je 07. travnja 2020. godine izmijenjeni/nadopunjeni nacrt Plana.

U provedbi postupka ovo Ministarstvo razmotrilo je predmetni zahtjev i priloženu dokumentaciju te nakon uvida u Uredbu o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine, broj 80/19) utvrdilo je sljedeće.

Nositelj izrade Plana je Grad Vukovar, Dr. Franje Tuđmana 1, 32000 Vukovar.

Obuhvat Plana odnosi se na područje Grada Vukovara (naselja: Vukovar, Lipovača, Sotin i dio naselja Grabovo) površine 2.711 ha (izgrađeno i neizgrađeno građevinsko zemljište i javne površine 2.492 ha, šumsko zemljište 19 ha, poljoprivredno zemljište 162 ha, ograđeni višegodišnji nasadi 23 ha, vodene površine 15 ha).

Plan se donosi za vremensko razdoblje od 01. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine (10 godina).

Razlog za izradu Plana proizlazi iz Zakona o lovstvu (Narodne novine, broj 99/18, 32/19, 32/20), odnosno članka 47. koji propisuje da se za površine na kojima je zabranjeno ustanovljenje lovišta donosi program zaštite divljači kojim se uređuje zaštita i lov divljači na navedenim površinama.

Zahvati i aktivnosti planirani ovim Planom su: prebrojavanje divljači i ostalih životinjskih vrsta; organizacija i rad lovočuvarske službe; provedba preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko-zdravstvenih mjera; podjela zaštitnih sredstava korisnicima površina obuhvaćenih Planom te njihova edukacija o pravilnoj primjeni navedenih sredstava; zaštita usjeva i nasada rastjerivanjem divljači (izgon) te uporabom zaštitnih sredstava i plašila; eventualno smanjivanje broja divljači putem sokolarenja, selektivnih živolovki i odstrjela.

Unutar obuhvata Plana nalazi se zaštićeno područje spomenik prirode – geološki „Gorjanovićev praporni profil u Vukovaru“ (0,70 ha).

Unutar obuhvata Plana dijelom se nalaze područja ekološke mreže proglašena Uredbom o ekološkoj mreži – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2000372 Dunav – Vukovar i HR2001088 Mala Dubrava – Vučedol. Najbliža područja ekološke mreže su: Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001045 Trpinja (cca 4,0 km od obuhvata Plana) i HR2001501 Stepska staništa kod Opatovca (cca 4,7 km od obuhvata Plana) te Područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000016 Podunavlje i donje Podravlje (cca 11,2 km od obuhvata Plana).

Životinjske vrste koje su ciljane vrste područja ekološke mreže ne nalaze se na popisu divljači (temeljem Zakona o lovstvu) te se može isključiti mogućnost negativnih utjecaja Plana na njih.

Zahvati i aktivnosti planirani Planom ne uzrokuju gubitak ciljnih staništa područja ekološke mreže, odnosno ne utječu značajno negativno na pogodnost staništa za ciljane vrste područja ekološke mreže.

Sljedom iznietog u provedenom postupku Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, a uzevši u obzir zahvate i aktivnosti planirane Planom, uz pridržavanje važećih zakonskih propisa, može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja Plana na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu te je stoga riješeno kao u izreci.

U slučaju izmjena dostavljenog nacrta Plana, potrebno je ponoviti postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom očitovale se dopisom (KLASA: 351-03/18-04/487 URBROJ: 517-06-2-1-2-18-2) od 7. svibnja 2018. godine da sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18) lovstvo nije područje za koje se obvezno provode postupci strateške procjene i ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš.

Člankom 46. Zakona o zaštiti prirode propisano je da Ministarstvo provodi prethodnu ocjenu i glavnu ocjenu za strategije, planove i programe koji se pripremaju i/ili donose na državnoj i područnoj (regionalnoj) razini, kao i za one koji se pripremaju i/ili donose na državnoj i područnoj (regionalnoj) razini, a za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene, dok Upravno tijelo provodi prethodnu ocjenu i glavnu ocjenu za strategije, planove i programe koji se pripremaju i/ili donose na lokalnoj razini, kao i za one

koji se pripremaju i/ili donose na lokalnoj razini, a za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene.

Članak 48. stavak 5. Zakona o zaštiti prirode propisuje da ako Ministarstvo isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja strategije, plana ili programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, donosi rješenje da je strategija, plan ili program prihvatljiv za ekološku mrežu.

Članak 48. stavak 8. Zakona o zaštiti prirode propisuje da rješenje iz stavaka 5. i 6. navedenog članka sadrži i uvjete zaštite prirode ako se radi o strategiji, planu ili programu u čijem se obuhvatu nalaze zaštićena područja, strogo zaštićene divlje vrste i/ili ugroženi i rijetki stanišni tipovi za koje nisu izdvojena područja ekološke mreže.

U skladu s člankom 51. stavak 2. Zakona o zaštiti prirode ovo Rješenje objavljuje se na mrežnoj stranici Ministarstva.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Ovo je Rješenje izvršno u upravnom postupku te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred upravnim sudom na području kojeg tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog Rješenja.

Tužba se predaje nadležnom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Dostaviti:

1. Grad Vukovar, Dr. Franje Tuđmana 1, 32 000 Vukovar
2. Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek, Vladimira Preloga 1, 31 000 Osijek
3. U spis predmeta

O tome obavijest:

1. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Planinska 2a, 10 000 Zagreb

ZAPISNIK

sastavljen 24. rujna 2020. godine u Gradu Vukovaru povodom pregleda usklađenosti elaborata Programa zaštite divljači za površine Grada Vukovara (u daljnjem tekstu: „elaborat“) sa Zakonom o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18, 32/19 i 32/20) te posebnim propisima i aktima koji se odnose na gospodarenje divljači.

Grad Vukovar podnio je Ministarstvu poljoprivrede zahtjev kojim je zatražio pregled elaborata, radi odobrenja.

Ministarstvo poljoprivrede, temeljem navedenog zahtjeva te članka 45. stavka 7. Zakona o lovstvu osnovalo je Povjerenstvo za provedbu ispitnog postupka pregleda elaborata programa zaštite divljači, u sastavu:

1. Biljana Miljovski, dipl. ing. šum. – predsjednik
2. Zrinko Jakšić, dipl. ing. šum. – član
3. Lea Barić, dipl. ing. šum. - član

i dalo mu u zadatak da obavi ispitni postupak pregleda predloženoga elaborata i da svoje mišljenje Ministarstvu poljoprivrede.

Predloženi elaborat izradilo je Fakultet agrobiotehničkih znanosti, Osijek (licencija broj 0860).

Povjerenstvo se sastalo i radilo dana 24. rujna 2020. godine, a radu Povjerenstva prisustvovali su predstavnici Grada Vukovara i izrađivač elaborata.

Povjerenstvo za provedbu ispitnog postupka u vremenskom razdoblju koje je imalo na raspolaganju, nije utvrdilo nedostatke prema Pravilniku o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači („Narodne novine“, broj: 40/06., 92/08., 39/11. i 41/13.), Zakonu o lovstvu te provedbenim propisima donesenim temeljem Zakona.

Predloženi elaborat sadrži sve dijelove propisane Zakonom o lovstvu i ostalim pratećim provedbenim propisima.

Predloženi elaborat izrađen je za razdoblje od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine.

Nakon pregleda elaborata povjerenstvo donosi sljedeći:

ZAKLJUČAK

1. Elaborat je potrebno dopuniti sljedećim:
- nomotehnički i pravopisno urediti elaborat.

2. Provjera usklađenosti Programa zaštite divljači provest će se uredski prema ovome Zapisniku i radnoj inačici Programa zaštite divljači. Grad Vukovar dužan je u roku od 15 dana od dana sastavljanja ovog Zapisnika dostaviti na uvid u Ministarstvo poljoprivrede jedan primjerak usklađenog elaborata u skladu s točkom 1. ovoga Zaključka.

3. Predlaže se Ministarstvu poljoprivrede:

a) da na temelju članka 47. stavka 1. Zakona o lovstvu da suglasnost na program zaštite divljači za površine Grada Vukovara, za vremensko razdoblje od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine ako se u danom roku dostavi usklađeni elaborat ili

b) da na temelju članka 47. stavka 1. Zakona o lovstvu odbaci program zaštite divljači za površine Grada Vukovara za vremensko razdoblje od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine ako se u danom roku ne dostavi usklađeni elaborat.

4. Nakon provedenog postupka odobravanja sukladno točki 3. podtočki a) ovoga Zapisnika, Grad Vukovar je obvezan u roku od 30 dana od dana primitka Rješenja o davanju suglasnosti na Program zaštite divljači za površine Grada Vukovara dostaviti u Ministarstvo poljoprivrede na ovjeru dva primjerka uvezanog elaborata te jedan primjerak u elektroničkom zapisu na optičkom mediju.

Za Grad Vukovar:

Pročelnik:

Dražen Kobašević

Za izrađivača:

Fakultet agrobiotehničkih znanosti, Osijek
Izv. prof. dr. sc. Ivica Bošković

Za Povjerenstvo:

1. Biljana Miljovski, dipl. ing. šum.

2. Zrinko Jakšić, dipl. ing. šumf.

3. Lea Barić, dipl. ing. šum.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

10000 Zagreb, Planinska 2a

KLASA: UP/I-323-03/20-02/15
URBROJ: 525-11/0583-20-5
Zagreb, 6. listopada 2020. godine

Ministarstvo poljoprivrede, na temelju članka 47. stavka 1. Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18., 32/19. i 32/20), članka 4. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači („Narodne novine“, broj: 40/06., 92/08., 39/11. i 41/13.) te članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj: 47/09.), povodom zahtjeva Grada Vukovara za odobrenje Programa zaštite divljači za površine Grada Vukovara, d a j e

SUGLASNOST

1. Daje se suglasnost na Program zaštite divljači za površine Grada Vukovara.
2. Programom zaštite divljači iz točke 1. ove Suglasnosti propisuje se zaštita i lov divljači u razdoblju od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2030. godine.
3. Ova Suglasnost i Zapisnik Povjerenstva sastavni su dijelovi Programa iz točke 1. Suglasnosti.
4. Grad Vukovar obvezuje se u roku od 30 dana od dana primitka ove Suglasnosti, dostaviti Ministarstvu poljoprivrede na ovjeru dva uvezana primjerka Programa iz točke 1. ove Suglasnosti s propisanim priložima i primjerak istog programa u elektroničkom zapisu na optičkom mediju.
5. Troškovi za provedbu ispitnog postupka u predmetu odobrenja programa zaštite divljači iznose 1.050,00 kn (slovima: tisuću pedeset kuna i ništa lipa) i uplaćuju se na IBAN Državnog proračuna Republike Hrvatske, broj: HR1210010051863000160, s naznakom model: HR 65 i poziv na broj: 7005-191-1079-00420.

Obrazloženje

Grad Vukovar podnio je dana 10. ožujka 2020. godine ovome Ministarstvu zahtjev za pregled i odobrenje Programa zaštite divljači za površine Grada Vukovara.

U ispitnom postupku Povjerenstvo Ministarstva poljoprivrede, osnovano za pregled elaborata Programa zaštite divljači Odlukom (KLASA: UP/I-323-03/20-02/15, URBROJ: 525-11/0583-20-3 od 14. kolovoza 2020. godine), na sjednici održanoj 24. rujna 2020. godine pregledalo je dostavljeni elaborat iz točke 1. ove Suglasnosti te je svojim Zapisnikom utvrdilo da je elaborat izrađen prema odredbama Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku

donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači.

Podnositelj zahtjeva ishodio je Rješenje Ministarstva zaštite okoliše i energetike (KLASA: UP/I 612-07/20-37/42, URBROJ: 517-05-2-3-20-3 od 14. travnja 2020. godine) da je Program zaštite divljači prihvatljiv za ekološku mrežu.

Primjerak Programa zaštite divljači (s ugrađenim primjedbama i prijedlozima iskazanim na sjednici Povjerenstva Ministarstva poljoprivrede od 24. rujna 2020. godine) dostavljen je u za to propisanom roku i uspoređen je s radnim primjerkom Programa zaštite divljači razmatranom na pregledu te je utvrđeno da su sve primjedbe i prijedlozi ugrađeni na način kako je to zatraženo Zapisnikom Povjerenstva sa pregleda.

S obzirom da je Program iz točke 1. izrađen u skladu s prethodno navedenim propisima, valjalo je temeljem članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku riješiti kao u izreci.

Odredbom točke II. Odluke o utvrđivanju visine naknade za provedbu postupaka pregleda i odobrenja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i njihove revizije te davanje suglasnosti na program zaštite divljači i njihovih revizija za rad Povjerenstva pri pregledu elaborata lovnogospodarske osnove revizija (KLASA: 323-01/13-01/265, URBROJ: 525-11/1032-13-1 od 14. studenoga 2013. godine), određeno je da troškovi iznose 1.050,00 kuna i idu na teret podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva je postupio u skladu s točkom 5. ove Suglasnosti i uplatio dana 10. veljače 2020. godine troškove u cijelosti.

Prema članku 8. Zakona o upravnim pritojbama („Narodne novine“, broj: 115/16.) podnositelj zahtjeva oslobođen je od plaćanja pritojbi.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ove Suglasnosti nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor tužbom kod mjesno nadležnog upravnog suda u roku 30 dana od dana primitka ove Suglasnosti.

DOSTAVITI:

1. Grad Vukovar
Trg dr. Franje Tuđmana 1, 32000 Vukovar
2. Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije
3. Pismohrana.

O tome obavijest:

Upravi za financijske poslove i javnu nabavu, interno

Gradonačelnik

KLASA: 620-01/19-01/2

URBROJ: 2196/01-02-20-62

Vukovar, 24. prosinca 2020.

Temeljem članka 47. stavka 3. točke 26. Statuta Grada Vukovara ("Službeni vjesnik Grada Vukovara" br. 4/09,7/11,4/12,7/13, 7/15, 1/18, 2/18 – pročišćeni tekst, 7/19 Odluka Ustavnog suda RH i 3/20) Gradonačelnik Grada Vukovara donosi

ODLUKU

o

davanju suglasnosti na Izmijenjeni Detaljni plan raspodjele sredstava unutar Programa javnih potreba u sportu Grada Vukovara za 2020. godinu

Članak 1.

Daje se suglasnost Zajednici sportskih udruga grada Vukovara na prijedlog Izmijenjenog Detaljnog plana raspodjele financijskih sredstava unutar Programa javnih potreba u sportu Grada Vukovara za 2020. godinu (URBROJ: 134-12/20) koji je sastavni dio ove Odluke.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u „Službenom vjesniku“ Grada Vukovara.

GRADONAČELNIK
Ivan Penava, prof.

Na temelju članka 76. stavka 1. i stavka 4. Zakona o sportu („Narodne novine“ br. 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19 i 47/20) i članka 11. Statuta Zajednice športskih udruga grada Vukovara, Izvršni odbor Zajednice na sjednici održanoj 06. prosinca 2020., donijelo je

**IZMJENJENI DETALJNI PLAN RASPODJELE FINANCIJSKIH SREDSTAVA
UNUTAR PROGRAMA JAVNIH POTREBA U SPORTU GRADA
VUKOVARA ZA 2020. GODINU
(pročišćeni tekst)**

Članak 1.

Ovim Izmijenjenim Detaljnim planom raspodjele financijskih sredstava unutar Programa izmjena Programa javnih potreba u sportu grada Vukovara za 2020. godinu („Službeni vjesnik“ Grada Vukovara broj 09/19 i 06/20) utvrđuje se način raspodjele sredstava namijenjenih financiranju prijedloga/prijava iz Javnog poziva za sufinanciranje programa javnih potreba u sportu Grada Vukovara za 2020. godinu u iznosu 4.361.232,84 kn, a koja su osigurana u Proračunu Grada Vukovara.

Članak 2.

Sredstva navedena u točki 1. raspoređuju se na prijavljen programe i u sljedećim iznosima:

1. POTICANJE I PROMICANJE SPORTA – 400.000,00 kn

Ovo programsko područje podijeljeno je na šest zasebnih programa koji, svaki na specifičan način, iskazuje značaj i vrijednost sporta te skrbi o izvršavanju obveza iz Zakona o sportu.

1.1. Grad Vukovar domaćin velikih sportskih priredbi - 50.000,00 kn

Ovim programskim sadržajem podržavaju se velike sportske priredbe koje su ujedno i značajne priredbe uključene u kalendar međunarodnih sportskih federacija. Osim što su značajne za sport, takve priredbe imaju veliko značenje za promidžbu Grada Vukovara, njegove kulture i za sve vidove gospodarstva, te se prate i proračunskim sredstvima. Za 2020. godinu planirana je suorganizacija nogometnog turnira U-14 u suradnji s Hrvatskim nogometnim savezom, Nogometnim središtem Vukovar i Hrvatskom udrugom vukovarskih branitelja Domovinskog rata „Vukovar 91“.

1.2. Sportske priredbe od značenja za Grad – 150.000,00 kn

Ovim programskim sadržajem podržavaju se vrhunske sportske priredbe uključene u kalendar međunarodnih sportskih federacija, ali i velike, tradicionalne vukovarske sportske priredbe i prigodne sportske priredbe s dugogodišnjom tradicijom, a značajne su zbog promidžbe Grada Vukovara i služe afirmaciji pojedinog sporta i mladih sportaša. Prijave su vrednovane na temelju Pravilnika o kriterijima, mjerilima i postupcima za organizaciju i sufinanciranje sportskih manifestacija na području grada Vukovara (URBROJ: 20-10/18).

RB	SPORTSKI KLUB	MANIFESTACIJA	DATUM	IZNOS
1.	Boćarski klub "Borovo"	Turnir u boćanju bračnih parova članova kluba	18.10.2020.	1.000,00
2.	Boćarski klub "Borovo"	Turnir u boćanju povodom Dana državnosti	30.05.2020.	3.000,00

3.	Boćarski klub "Dunav" Sotin	10. memorijalni boćarski turnir u spomen na sve poginule i nestale hrvatske branitelje i mještane u Domovinskom ratu	29.08.2020.	3.000,00
4.	Boćarski klub "Mitnica"	Memorijalni turnir u boćanju pukovniku Ivici Šoljiću	28.03.2020.	5.000,00
5.	Boćarski klub "Trpinjska cesta"	Memorijalni turnir Blago Zadro	20.10.2020.	5.500,00
6.	Boksački klub „Borovo“	Međunarodna boksačka revija „Vukovarski pobjednik 2020.“	Lipanj 2020.	5.500,00
7.	Hrvatski nogometni klub "Lipovača"	Memorijalni turnir Tomislav Živković	26.07.2020.	2.500,00
8.	Hrvatski nogometni klub "Mitnica"	Veteranski turnir povodom Dana grada	03.05.2020.	2.000,00
9.	Hrvatski nogometni klub "Mitnica"	Memorijalni turnir "Davorin Merkler Dado"	Lipanj 2020.	2.300,00
10.	Hrvatski nogometni klub "Mitnica"	Međunarodni turnir limača „Mitnica Open 2020 U-8“	Lipanj 2020.	1.000,00
11.	Hrvatski nogometni klub "Radnički"	Uskrsni turnir	travanj 2020.	2.500,00
12.	Hrvatski nogometni klub "Radnički"	Ljetni turnir	Lipanj 2020.	2.000,00
13.	Hrvatski nogometni klub "Radnički"	Turnir u povodu Dana državnosti	Rujan 2020.	3.200,00
14.	Hrvatski nogometni klub "Vukovar 1991"	Memorijalni turnir "Danijel Popović"	22.06.2020.	4.000,00
15.	Hrvatski veslački klub "Vukovar"	18. regata Sv. Filipa i Jakova	02.05.2020.	5.000,00
16.	Hrvatski veslački klub "Vukovar"	18. vukovarski veslački maraton	26.09.2020.	3.000,00
17.	Klub dizača utega "Vukovar"	VII. Međunarodno otvoreno prvenstvo Vukovara	09.03.2020.	2.000,00
18.	Klub dizača utega "Vukovar"	VII. Međunarodni kup grada Vukovara	04.05.2020.	3.000,00
19.	Malonogometni klub "PRIMUS"	10. memorijalni turnir Marin Matin	09.05.2020.	2.000,00
20.	Nogometna škola „Bubamara“	Turnir limača	06.08.2020.	2.000,00
21.	Nogometni klub „Vuteks Sloga“	Turnir Slobodan Tišov Lujo	08.08.2020.	1.000,00
22.	Plivački klub "Vukovar"	Najbrži plivač u gradu Vukovaru	03.05.2020.	2.000,00
23.	Plivački klub "Vukovar"	Čizma Sv. Nikole	04.12.2020.	2.000,00
24.	Plivački klub "Vukovar"	Dunav kup	10.10.2020.	5.000,00
25.	Sportski nogometni klub "Dunav" Sotin	Obilježavanje 6. memorijalnog turnira u spomen na sve poginule i nestale hrvatske branitelje i mještane Sotina u Domovinskom ratu	30.08.2020.	4.000,00
26.	Stolnoteniski klub "Vukovar 91"	Memorijalni turnir „Sjećanje na Vukovar 1991“	Studeni 2020.	2.000,00
27.	Stolnoteniski klub "Vukovar 91"	Turnir „Dan grada Vukovara“	Svibanj 2020.	3.000,00
28.	Streljački klub „Grič 7“	Memorijal „Grič“	15.11.2020.	2.000,00
29.	Šahovski klub "Vukovar 91"	Prijateljski kadetski mečevi	18.04.2020.	1.000,00
30.	Športsko ribolovna udruga „Borovo naselje 91“	Kup – Slet kadeti	Lipanj 2020.	2.000,00
31.	Športsko ribolovna udruga „Borovo naselje 91“	KUP u lovu ribe udicom na plovak seniori	Kolovoz 2020.	2.000,00

32.	Športsko ribolovna udruga „Borovo naselje 91“	ŠRU „Borovo naselje 91“ Kup za puk	Listopad 2020.	1.000,00
33.	Športsko ribolovna udruga „Dea sport“	Međunarodni memorijal „Tuna Slijepčević“	17.05.2020.	3.000,00
34.	Tenis klub "Borovo naselje"	OP Vukovar HUT Serija 2000	05.05.2020.	3.000,00
35.	Tenis klub "Borovo naselje"	Tenis piramida	30.10.2020.	3.000,00
36.	Tenis klub "Borovo naselje"	Prvi reket Vukovara	05.09.2020.	1.500,00
37.	Tenis klub "Borovo naselje"	Ljetni kamp	22.07.2020.	2.500,00
38.	Tenis klub "Borovo naselje"	Turnir parova Ilija Mandarić	30.10.2020.	1.000,00
39.	Udruga klub sjedeće odbojke "Vukovar"	Turnir u sjedećoj odbojci „Vukovar open 2020“	09.05.2020.	5.000,00
40.	Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	Obilježavanje 10. dana zdravlja – 3. memorijalni turnir „Ivka Nikolić“	04.04.2020.	2.000,00
41.	Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	Obilježavanje Olimpijskog dana	12.09.2020.	1.500,00
42.	Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	Obilježavanje 10. godišnjice udruge „Top sport“	24.10.2020.	2.000,00
43.	UZOSIO „Golubica	11. sportski susreti udruga osoba s intelektualnim teškoćama	16.05.2020.	6.000,00
44.	Vaterpolo klub „Vukovar“	Otvoreno prvenstvo Hrvatske za kategorije „mlade nade“ – finalni turnir	31.08.2020.	20.000,00
45.	Vaterpolo klub „Vukovar“	Međunarodni vaterpolo turnir „Vukovar H2Opolo turnir 2020.“	25.11.2020.	5.000,00
46.	Zajednica športsko ribolovnih udruga Vukovar	Catch&Release Carp Kup	03.05.2020.	3.500,00
47.	Zajednica športsko ribolovnih udruga Vukovar	16. otvoreno pojedinačno prvenstvo	05.08.2020.	2.000,00
48.	Zajednica športsko ribolovnih udruga Vukovar	Otvoreno prvenstvo u špinanju	06.10.2019.	1.500,00
49.	Ženski rukometni klub "Vukovar"	Kup grada Vukovara	26.01.2020.	1.000,00
UKUPNO			150.000,00 kn	

1.3. Informacijska, izdavačka i promidžbena djelatnost – 40.000,00 kn

Ovaj programski sadržaj nastojat će preko tiskovnih i elektroničkih medija podupirati ona sportska područja koja su slabije praćena, a značajna su za razvoj sporta. Među promidžbenim akcijama, u okviru mogućnosti, članicama zajednice će se pomoći u izdavanju publikacija i drugih promidžbenih djelatnosti te održavanje internetske stranice Zajednice i ostale informatičke troškove.

1.4. Aktivnosti od posebnog interesa – 90.000,00 kn

Tijekom 2019. planira se provođenje Olimpijade dječjih vrtića, Vukovarski polumaraton, Proglašenje sportaša 2019. godine, Mjesec sporta i ostale priredbe kao i nabavka potrebne sportske opreme i rekvizita za njihovo provođenje. Sadržaje, nositelje i korisnike aktivnosti s pripadajućim iznosima izradit će Zajednica sportskih udruga grada Vukovara.

1.5. Sportske stipendije i naknade za vrhunske sportaše – 30.000,00 kn

Ovaj je program namijenjen vrhunskim sportašima I., II., III. i IV. kategorije u pojedinačnim sportovima, kojima se isplaćuje sportska stipendija ili naknada sukladno Pravilniku o kategorizaciji HOO-a i u okvirima planskih mogućnosti. Odluku o isplata stipendije i visini naknade vršit će se na temelju Pravilnika o stipendiranju sportaša (URBROJ: 21-10/18).

1.6. Stručni poslovi u sportu – program edukacije stručnih kadrova – 40.000,00 kn
Sufinanciranjem se provodi program osposobljavanja putem školovanja za zvanje trenera prvostupnika, seminari, tečajevi i stručni međunarodni skupovi. Odluku o korisnicima i raspodjeli sredstava donosi Izvršni odbor Zajednice.

2. PROVOĐENJE DIJELA TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE DJECE I MLADEŽI – 80.000,00 kn

Osnovni program organizira Zajednica i Ustanova pod nazivom „Vukovarska škola sporta“, a svi programski sadržaji koji će se provoditi prilagođeni su motoričkim i funkcionalnim sposobnostima, te morfološkim karakteristikama djece. Stoga je pretpostavka za realizaciju postavljenog cilja suradnja Zajednice, Javne ustanove „Sportski objekti Vukovar“ i Udruge kineziologa grada Vukovara koja je jedina strukovna sportska udruga na području grada Vukovara. Na sportskim objektima organiziraju se prikladne aktivnosti koje obuhvaćaju velik broj djece i mladeži za vrijeme zimskog, proljetnog i ljetnog odmora učenika te tijekom nastavne godine učenicima osnovnih i srednjih škola. Programom su obuhvaćene i radionice kojima se želi osvijestiti mlade na prevenciju ozljeda, dobrobiti sporta za život i pravilnoj prehrani te su planirana stručna predavanja osoba iz javnog života. Za realizaciju navedenih programa skrbit će se stručne osobe - kineziolozi. Planiranim sredstvima financirati će se troškovi plaće kineziologa, a biti će korištena u 12 mjesečnih rata na temelju zahtjeva Udruge kineziologa grada Vukovara.

3. SUSTAV SPORTSKIH PRIPREMA I NATJECANJA -1.407.040,00 kn

3.1. Međunarodna natjecanja – 10.000,00 kn

Sva međunarodna službena natjecanja, a posebno klupska, uvijek predstavljaju osobit interes javnosti, ne samo sportske. Zbog poštivanja takvog interesa, ali i interesa Grada, planiranim sredstvima pomažu se i sufinanciraju nastupi klubova i pojedinaca na službenim međunarodnim natjecanjima. Korisnici ovih sredstava bit će poznati po završetku natjecateljske sezone 2019/2020., odnosno tijekom 2020.

3.2. Sponzoriranje organizacije sportskih natjecanja – 17.040,00 kn

Planiranim sredstvima ovog sadržaja Zajednica će pružiti financijsku potporu članicama, koje tijekom godine steknu pravo sudjelovanja ili organizacije Završnih finalnih turnira za prvaka države mladih dobnih kategorija i pojedinačnih državnih prvenstava.

3.3. Olimpijski program – 10.000,00 kn

Ovim sadržajem podržavat će se sportaši i njihov trenažni proces za koje se vjeruje da su svojim nastupima tijekom 2019. i do završetka olimpijskog ciklusa ostvariti takve rezultate da će ih HOO uvrstiti na listu evidentnih i potencijalnih kandidata za Olimpijske igre u Tokiu 2020. Sredstva će se koristiti za nabavku opreme i rekvizita, angažiranje dodatnog stručnog rada, zdravstvene zaštite, dodatnih priprema i slično, a dodjeljivat će se na temelju opravdane i obrazložene zamolbe kluba. Odluku o korištenju sredstava donijet će predsjednik na prijedlog Izvršnog odbora Zajednice.

3.4. Korištenje sportskih objekata 750.000,00 kn

Za provedbu programa treninga i natjecanja, kao i organizaciju svih sportskih natjecanja i manifestacija koje su planirane Programom javnih potreba u sportu na području grada

Vukovara ili se dobiju tijekom godine, članice Zajednice će građevine i urede za potrebe Zajednice, saveza i klubova, koristiti bez naknade, sukladno mogućnostima.

3.4.1. Korištenje sportskih objekata pod upravljanjem Javne ustanove „Sportski objekti Vukovar“ – 600.000,00 kn

RB	OBJEKT	SPORTSKI KLUB	TERMINI	IZNOS
1.	Sportska dvorana Borovo naselje – velika dvorana	Hrvatski rukometni klub "Borovo"	240	36.000,00
2.		Košarkaški klub "Borovo"	180	27.000,00
3.		Ženski rukometni klub "Vukovar"	150	22.500,00
4.		Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	9	1.350,00
5.		Hrvatski nogometni klub “Vukovar 1991”	50	7.500,00
6.		Klub dizača utega "Vukovar"	30	4.500,00
7.		Hrvatski nogometni klub “Mitnica”	10	1.500,00
8.		Hrvatski nogometni klub „Radnički“	10	1.500,00
9.		UZOSIO „Golubica“	65	9.750,00
10.		Malonogometni klub “Primus”	80	12.000,00
UKUPNO TERMINA			834	123.600,00
1.	Sportska dvorana Borovo naselje – mala dvorana	Hrvatski rukometni klub "Borovo"	110	11.000,00
2.		Ženski rukometni klub "Vukovar"	40	4.000,00
3.		Košarkaški klub "Borovo"	250	25.000,00
4.		Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	9	900,00
5.		UZOSIO „Golubica“	15	1.500,00
6.		Hrvatski nogometni klub “Mitnica”	10	1.000,00
7.		Vaterpolo klub „Vukovar“	40	4.000,00
8.		Ženski odbojkaški klub "Enna" Vukovar	140	14.000,00
UKUPNO TERMINA			614	61.400,00
1.	Sportska dvorana Borovo naselje - kuglana	Kuglački klub "Vodovod grada Vukovara"	330	39.600,00
2.		UZOSIO Golubica	30	3.600,00
UKUPNO TERMINI			360	43.200,00
1.	Plivalište Vukovar	Plivački klub "Vukovar"	820	82.000,00
2.		Vaterpolo klub "Vukovar"	1020	102.000,00
3.		UZOSIO Golubica	30	3.000,00
UKUPNO TERMINI			1870	187.000,00
1.	Specijalizirane dvorane	Gimnastički klub „Borovo“	326,18 m2	39.141,60
2.		Boksački klub „Borovo“	234,75 m2	28.170,00
3.		Klub dizača utega „Vukovar“	137,51 m2	16.501,20
4.		Karate klub “Vukovar 91”	129,03 m2	15.483,60
UKUPNO			827,47 m2	99.296,40
1.	Tenis tereni	Tenis klub „Borovo naselje“	1200	24.000,00
2.		UZOSIO Golubica	10	200,00
UKUPNO TERMINI			1210	24.200,00
1.	Uredski prostori u Sportskoj dvorani Borovo naselje	Hrvatski rukometni klub „Borovo“	30,01 m2	5.401,80
2.		Košarkaški klub „Borovo“	26,05 m2	4.689,00
3.		Ženski rukometni klub „Vukovar“	32,57 m2	5.862,60

4.		Kuglački klub „Vodovod grada Vukovara“	10,15 m2	1.827,00
5.		Plivački klub „Vukovar“	10,00 m2	1.800,00
6.		Vaterpolo klub „Vukovar“	10,00 m2	1.800,00
7.		Udruga kineziologa grada Vukovara	54,31 m2	9.775,80
UKUPNO			173,09	31.156,20
1.	Uredski prostori u ŠRC Lijeva bara	Boćarski klub "Mitnica"	40,00 m2	7.200,00
2.		Šahovski klub "Vukovar 91"	70,56 m2	12.700,80
3.		Nogometno središte Vukovar	23,78	4.280,40
4.		Športsko ribolovna udruga „Dea sport“	21,71	3.907,80
UKUPNO			156,05	28.089,00

3.4.2. Korištenje školskih sportskih i ostalih dvorana – 150.000,00 kn

RB	OBJEKT	SPORTSKI KLUB	TERMINI	IZNOS
1.	OŠ Dragutina Tadijanovića	Ženski odbojkaški klub „Enna“	500	25.000,00
2.		Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	30	1.500,00
3.		Košarkaški klub „Borovo“	120	6.000,00
UKUPNO			650	32.500,00
1.	OŠ Mitnica	Karate klub „Vukovar 91“	240	12.000,00
2.		Ženski odbojkaški klub „Enna“	120	6.000,00
3.		Košarkaški klub „Borovo“	120	6.000,00
4.		Hrvatski nogometni klub „Mitnica“	80	4.000,00
5.		Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	30	1.500,00
6.		Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	5	250,00
7.		Ženski rukometni klub „Vukovar“	80	4.000,00
UKUPNO			675	33.750,00
1.	OŠ Blage Zadre	Ženski odbojkaški klub „Enna“	120	6.000,00
2.		Košarkaški klub „Borovo“	280	14.000,00
3.		Ženski rukometni klub „Vukovar“	80	4.000,00
4.		Hrvatski nogometni klub „Radnički“	24	1.200,00
UKUPNO			504	25.200,00
1.	OŠ Siniše Glavaševića	Košarkaški klub „Borovo“	80	4.000,00
2.		Ženski rukometni klub „Vukovar“	80	4.000,00
UKUPNO			160	8.000,00
1.	OŠ Antuna Bauera	Stolnoteniski klub „Vukovar 91“	250	12.500,00
2.		Udruga klub sjedeće odbojke „Vukovar“	102	5.100,00
3.		Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	34	1.700,00
UKUPNO			386	19.300,00
1.	Tehnička škola Nikole Tesle	Košarkaški klub „Borovo“	100	5.000,00
2.		Nogometni klub „Vuteks Sloga“	20	1.000,00
3.		Nogometna škola „Bubamara“	20	1.000,00
UKUPNO			140	7.000,00
1.	Ekonomska škola Vukovar	Muški odbojkaški klub „Vukovar“	3	150,00
2.		Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	30	1.500,00
3.		Košarkaški klub „Borovo“	108	5.400,00
4.		Ženski odbojkaški klub „Enna“ Vukovar	40	2.000,00
UKUPNO			181	9.050,00

1.	Ostale dvorane	Sinanju shin do „Vukovarski sokol“	7.200,00
2.		Taijiquan klub „Vukovar“	2.000,00
3.		Tenis klub „Mitnica“	6.000,00
UKUPNO			15.200,00

3.5. Stručni rad – 500.000,00 kn

Sredstva ovog sadržaja namijenjena su za sufinanciranje stručnog rada trenera, instruktora i voditelja samo omladinskog pogona, koji će se provoditi u klubovima. Prijave su vrednovane na temelju Kriteriji za sufinanciranje rada stručnog kadra (URBROJ: 20-10/18).

RB	SPORTSKI KLUB	IME I PREZIME	IZNOS
1.	Hrvatski veslački klub „Vukovar“	Damir Barišić	60.000,00
2.	Boksački klub „Borovo“	Nikola Volarević	19.500,00
3.	Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	Željko Mažar	60.000,00
4.	Gimnastički klub „Vukovar“	Bosiljka Stojšić	60.000,00
5.	Ženski odbojkaški klub „Enna“	Ivana Džamarija	19.500,00
6.	Karate klub „Vukovar 91“	Igor Štalmajer	19.500,00
7.	Ženski odbojkaški klub „Enna“	Saša Banovak	19.500,00
8.	Košarkaški klub „Borovo“	Dražen Pejić	19.500,00
9.	Klub dizača utega „Vukovar“	Davor Horvat	19.500,00
10.	Hrvatski rukometni klub „Borovo“	Zoran Polchert	19.500,00
11.	Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	Goran Raguž	19.500,00
12.	Košarkaški klub „Borovo“	Igor Modalek	19.500,00
13.	Košarkaški klub „Borovo“	Damir Ravkić	19.500,00
14.	Hrvatski rukometni klub „Borovo“	Vedran Uhlarik	8.925,00
15.	Karate klub „Vukovar 91“	Anita Ključik	8.925,00
16.	Ženski odbojkaški klub „Enna“	Ognjen Vujović	8.925,00
17.	Karate klub „Vukovar 91“	Jurica Matanović	8.925,00
18.	Ženski odbojkaški klub „Enna“	Milan Bardić	8.925,00
19.	Hrvatski rukometni klub „Borovo“	Boško Polhert	8.925,00
20.	Plivački klub „Vukovar“	Luka Jurić	8.925,00
21.	Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	Ivan Filić	8.925,00
22.	Ženski odbojkaški klub „Enna“	Ivana Draženović	8.925,00
23.	Taijiquan klub „Vukovar“	Andrej Jelečki	8.925,00
24.	Hrvatski rukometni klub „Borovo“	Renato Luketić	8.925,00
25.	Hrvatski rukometni klub „Borovo“	Danijel Glavanović	8.925,00
26.	Nogometna škola „Bubamara“	Veljko Šekuljica	8.925,00
27.	Nogometna škola „Bubamara“	Siniša Sušić	8.925,00
UKUPNO			499.950,00
OSTATAK			50,00

3.6. Zdravstvena zaštita – 120.000,00 kn

Ovim sadržajem financira se zakonska obveza da sportaši u sustavu natjecanja imaju osiguran obvezni liječnički pregled svakih šest mjeseci. Zajednica će s izabranim ponuditeljem sklopiti ugovor kojim će se regulirati uvjeti, način, vrsta i opseg pružanja usluga.

RB	SPORTSKI KLUB	BROJ SPORTAŠA		
		M	Ž	UKUPNO
1.	Atletski klub „Maraton“	17	7	24
2.	Boćarski klub "Borovo"	10	0	10
3.	Boćarski klub "Mitnica"	13	0	13
4.	Boksački klub "Borovo"	17	5	22
5.	Gimnastički klub "Vukovar"	0	42	42
6.	Hrvatski nogometni klub "Mitnica"	107	9	116
7.	Hrvatski nogometni klub "Radnički"	127	0	127
8.	Hrvatski nogometni klub "Vukovar 1991"	110	0	110
9.	Hrvatski rukometni klub "Borovo"	47	0	47
10.	Hrvatski veslački klub "Vukovar"	34	9	43
11.	Karate klub "Vukovar 91"	34	14	48
12.	Klub dizača utega "Vukovar"	10	5	15
13.	Košarkaški klub "Borovo"	90	26	116
14.	Kuglački klub "Vodovod grada Vukovara"	12	0	12
15.	Muški odbojkaški klub "Vukovar"	12	0	12
16.	Nogometni klub „Vuteks Sloga“	117	0	117
17.	Plivački klub “Vukovar”	23	29	52
18.	Powerlifting klub "Adamas"	5	5	10
19.	Stolnoteniski klub "Vukovar 91"	7	1	8
20.	Streljački klub „Grič 7“	10	3	13
21.	Šahovski klub "Vukovar 91"	27	6	33
22.	Taijiquan klub "Vukovar"	7	2	9
23.	Tenis klub "Mitnica"	3	0	3
24.	Udruga za osobe s intelektualnim oštećenjem „Golubica“	19	11	30
25.	Udruga klub sjedeće odbojke "Vukovar"	14	1	15
26.	Vaterpolo klub “Vukovar”	51	1	52
27.	Ženski odbojkaški klub "Enna" Vukovar	0	61	61
28.	Ženski rukometni klub "Vukovar"	0	38	38
UKUPNO		923	275	1198

4. DJELOVANJE SPORTSKIH UDRUGA – KLUBOVA – 1.587.139,02 kn

Razvrstavanje sportova i klubova vrši se temeljem bodovanja iz Pravilnika o uvjetima i kriterijima za financiranje programa sportskih udruga – klubova grada Vukovara. Programi prijavitelja sufinanciraju se prema pet skupina prioriteta. Prva i druga skupina prioriteta su nositelji kvalitete u pojedinoj grani sporta te može biti maksimalno jedan sportski klub iz pojedine grane sporta po prioritetu i uvjet je da u svakoj prioritetnoj skupini bude minimalno jedan neoolimpijski sport. Treća i četvrta skupina prioriteta su sportski klubovi koji su u sustavu natjecanja, a koji nisu nositelji kvalitete. Peta skupina prioriteta su sportski klubovi koji su u najnižem sustavu natjecanja ili nisu u sustavu službenog natjecanja i sufinanciraju se paušalom.

PRVA PRIORITETNA SKUPINA		
RB	Sportski klub	Iznos
1.	Boksački klub „Borovo“	55.000,00 kn
2.	Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	324.185,86 kn
3.	Hrvatski rukometni klub „Borovo“	137.530,00 kn
4.	Hrvatski veslački klub „Vukovar“	62.842,00 kn

5.	Karate klub „Vukovar 91“	73.050,00 kn
6.	Klub dizača utega „Vukovar“	50.000,00 kn
7.	Šahovski klub „Vukovar 91“	24.460,00 kn
8.	Ženski odbojkaški klub „Enna“ Vukovar	270.000,00 kn
9.	Ostatak	20.033,00 kn
UKUPNO I. SKUPINA		1.017.100,86
DRUGA PRIORITETNA SKUPINA		
RB	Sportski klub	Iznos
1.	Gimnastički klub „Vukovar“	59.000,00 kn
2.	Košarkaški klub "Borovo"	112.089,65 kn
3.	Nogometni klub „Vuteks Sloga“	135.000,00 kn
4.	Plivački klub Vukovar	32.000,00 kn
5.	Taijiquan klub "Vukovar"	7.000,00 kn
6.	Vaterpolo klub „Vukovar“	27.000,00 kn
7.	Ženski rukometni klub "Vukovar"	40.300,00 kn
UKUPNO II. SKUPINA		412.389,65
TREĆA PRIORITETNA SKUPINA		
RB	Sportski klub	Iznos
1.	Atletski klub „Maraton“	14.000,00 kn
2.	Boćarski klub „Mitnica“	15.000,00 kn
3.	Hrvatski nogometni klub "Mitnica"	25.200,00 kn
4.	Hrvatski nogometni klub „Radnički“ Vukovar	18.500,00 kn
5.	Sportski nogometni klub „Dunav“ Sotin	1.000,00 kn
6.	Stolnoteniski klub „Vukovar 91“	10.000,00 kn
7.	Streljački klub „Grič 7“	10.449,74 kn
UKUPNO III. SKUPINA		94.149,74
ČETVRTA PRIORITETNA SKUPINA		
RB	Sportski klub	Iznos
1.	Boćarski klub „Borovo naselje“	5.806,36 kn
2.	Boćarski klub „Dunav“ Sotin	5.592,41 kn
3.	Boćarski klub „Trpinjska cesta“	8.000,00 kn
4.	Kuglački klub „Vodovod grada Vukovara“	7.500,00 kn
5.	Muški odbojkaški klub „Vukovar	9.400,00 kn
6.	Tenis klub „Borovo naselje“	10.000,00 kn
UKUPNO IV. SKUPINA		46.298,77
PETA PRIORITETNA SKUPINA		
RB	Sportski klub	Iznos
1.	Hrvatski nogometni klub „Lipovača“	3.200,00 kn
2.	Malonogometni klub „Primus“	1.000,00 kn
3.	Nogometna škola „Bubamara“	5.000,00 kn
4.	Powerlifting klub „Adamas“	3.800,00 kn
5.	Sinanju shin do „Vukovarski sokol“	1.000,00 kn
6.	Tenis klub „Mitnica“	3.200,00 kn
UKUPNO V. SKUPINA		17.200,00
UKUPNO (I+II+III+IV+V)		1.587.139,02 kn

5. SPORTSKA REKREACIJA I SPORTSKE AKTIVNOSTI OSOBA S INVALIDITETOM – 60.000,00 kn

5.1. Sportsko rekreacijske aktivnosti - 10.000,00 kn

Programske aktivnosti usmjerene su prvenstveno provedbi aktivnosti/programa rekreativaca odnosno radu s odraslima, ali i radu s djecom i mladeži, a s ciljem očuvanja, održavanja, poboljšanja i unaprjeđenja njihovih psihofizičkih sposobnosti i zdravlja, te obogaćivanja njihovog slobodnog vremena tjelesnim vježbanjem i sportskim aktivnostima. Sportska rekreacija, nužna je potreba suvremenog čovjeka, posebice u urbanim sredinama društva ili neke sredine.

RB	SPORTSKI KLUB	IZNOS
1.	Udruga za sport i rekreaciju „Top sport“	10.000,00 kn
UKUPNO		10.000,00 kn
OSTATAK		10.000,00 kn

5.2. Sportske aktivnosti invalida i osoba s teškoćama u razvoju - 50.000,00 kn

Osnovne aktivnosti članica, koje su članovi Hrvatskog paraolimpijskog odbora ili Hrvatskog športskog saveza gluhih, su sudjelovanje u sportskim natjecanjima na razini grada, županije ili države, organiziranje prvenstvenih, prijateljskih i internih natjecanja i turnira, te provedba redovnog treninga i priprema sportaša i članova. Sredstvima će se sufinancirati osnovne aktivnosti članica.

RB	SPORTSKI KLUB	IZNOS
1.	Udruga klub sjedeće odbojke „Vukovar“	25.000,00 kn
2.	Udruga za osobe s intelektualnim oštećenjem „GOLUBICA“ - Vukovar	25.000,00 kn
UKUPNO		50.000,00 kn

6. ZAJEDNICA SPORTSKIH UDRUGA GRADA VUKOVARA I SPORTSKI SAVEZI – 400.000,00 kn

6.1. Djelovanje Zajednice sportskih udruga grada Vukovara - 225.000,00 kn

Djelovanje Zajednice utvrđeno je člankom 48. i 76. Zakona o sportu i odredbama njezinog Statuta. Planirana sredstva bit će korištena svaki mjesec u visini 1/12 na temelju redovnog mjesečnog zahtjeva.

RB	VRSTA TROŠKA	IZNOS
1.	Rashodi za radnike	148.100,00 kn
2.	Troškovi pošte, interneta, telefona	15.200,00 kn
3.	Vođenje knjigovodstva	12.000,00 kn
4.	Materijalni troškovi	13.000,00 kn
5.	Bankarske usluge	17.000,00 kn
6.	Održavanje kombi vozila	10.000,00 kn
7.	Troškovi goriva	3.800,00 kn
8.	Radio prijammnik u kombi vozilu	1.920,00 kn
9.	Troškovi službenih putovanja	3.800,00 kn
UKUPNO		225.000,00 kn

6.2. Sportski savezi na području grada Vukovara - 175.000,00 kn

Granski sportski savezi obavljaju svoju djelatnost pod svojom nadležnošću i unutar djelokruga rada propisanog člankom 46. Zakona o sportu. Na području Zajednice osnovano je i djeluje 2 saveza. Planirana sredstva bit će doznačena svaki mjesec na temelju redovnog mjesečnog zahtjeva

RB	NAZIV UDRUGE	IZNOS
1.	Nogometno središte Vukovar	170.000,00 kn
2.	Zajednica športsko ribolovnih udruga Vukovar	5.000,00 kn
UKUPNO		175.000,00 kn

7. GOSPODARENJE, IZGRADNJA, REKONSTRUKCIJA I OPREMANJE SPORTSKIH GRAĐEVINA ZNAČAJNIH ZA GRAD VUKOVAR - 527.053,82 kn

Poslovi planiranja, izgradnje, održavanja i opremanja sportskih građevina značajnih za Grad Vukovar predstavljaju jednu od osnovnih pretpostavki za funkcioniranje sporta i bitan su čimbenik za stvaranje vrhunskih sportskih rezultata.

7.1. Održavanje i izgradnja sportskim građevinama u vlasništvu Grada Vukovara - 512.053,82 kn

7.1.1. Sufinanciranje režijskih troškova sportskih građevina u vlasništvu Grada Vukovara koji su povjereni u zakup ili na upravljanje sportskim klubovima - 117.108,78 kn

RB	SPORTSKI KLUB	IZNOS
1.	Boćarski klub „Dunav“ Sotin	400,00 kn
2.	Boćarski klub „Trpinjska cesta“	8.000,00 kn
3.	Hrvatski nogometni klub „Lipovača“	7.000,00 kn
4.	Hrvatski nogometni klub „Mitnica“	10.000,00 kn
5.	Hrvatski nogometni klub „Radnički“	20.708,78 kn
6.	Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	30.000,00 kn
7.	Sportski nogometni klub „Dunav“ Sotin	6.000,00 kn
8.	Nogometni klub „Vuteks Sloga“	32.500,00 kn
9.	Streljački klub „Grič 7“	2.500,00 kn
UKUPNO		117.108,78 kn

7.1.2. Gospodarenje sportskim građevinama u vlasništvu Grada Vukovara kojima upravljaju sportski klubovi - 136.345,04 kn

RB	SPORTSKI KLUB	OPIS	IZNOS
1.	Boćarski klub „Borovo“	Nabava pijeska	500,00 kn
2.	Boćarski klub „Dunav“ Sotin	Gorivo za održavanje, bojanje, žbukanje WC	1.800,00 kn
3.	Boćarski klub „Trpinjska cesta“	Nabava pijeska	1.000,00 kn
4.	Hrvatski nogometni klub „Lipovača“	Gorivo za održavanje	2.000,00 kn
5.	Hrvatski nogometni klub „Mitnica“	Gorivo za održavanje, nabava pijeska	22.000,00 kn
6.	Hrvatski nogometni klub	Gorivo za održavanje	10.000,00 kn

	„Radnički“		
7.	Hrvatski nogometni klub „Vukovar 1991“	Gorivo za održavanje i bojanje i uređenje klupskih prostorija	35.000,00 kn
8.	Hrvatski veslački klub „Vukovar“	Sanacija i obnova svlačionica, gorivo za čamce	60.000,00 kn
9.	Nogometni klub „Vuteks Sloga“	Gorivo za održavanje	3.500,00 kn
10.	Sportski nogometni klub „Dunav“ Sotin	Gorivo za održavanje	545,04 kn
UKUPNO			136.245,04 kn

7.1.3. Izgradnja, opremanje i hitne intervencije na sportskim građevinama u vlasništvu Grada Vukovara kojima upravljaju sportski klubovi – 58.600,00 kn

RB	SPORTSKI KLUB	OPIS	IZNOS
1.	Boćarski klub „Borovo naselje“	Nabava klupa i semafora	3.000,00 kn
2.	Boćarski klub „Dunav“ Sotin	Izgradnja nadstrešnice	2.000,00 kn
3.	Hrvatski veslački klub „Vukovar“	Izgradnja nadstrešnice	3.500,00 kn
4.	Nogometni klub „Vuteks Sloga“	Izgradnja nadstrešnice	50.100,00 kn
UKUPNO			58.600,00 kn

7.2. Sufinanciranje režijskih troškova sportskih građevina koje nisu u vlasništvu Grada Vukovara - 15.000,00 kn

RB	SPORTSKI KLUB	IZNOS
1.	Hrvatski veslački klub „Vukovar“	15.000,00 kn
UKUPNO		15.000,00 kn

8. OBVEZNA PRIČUVA - 100.000,00 kn

Članak 3.

Za provođenje tehničkog dijela ovog Detaljnog plana zadužuje se glavni tajnik Zajednice sportskih udruga grada Vukovara.

Članak 4.

Ovaj Detaljni plan raspodjele financijskih sredstava unutar Programa javnih potreba u sportu grada Vukovara za 2020. godinu stupa na snagu danom donošenja suglasnosti Grada Vukovara, a objavit će se na mrežnim stranicama Grada Vukovara i Zajednice sportskih udruga grada Vukovara.

URBROJ: 134-12/20

Vukovar, 06. prosinca 2020.

PREDSJEDNIK ZŠUG VUKOVARA
Ivan Polhert

Temeljem članka 10. stavka 2. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine broj: 86/08, 61/11, 4/11 – uredba i 112/19) gradonačelnik Grada Vukovara, 8. siječnja 2021. godine, donosi:

PLAN

prijma u službu u upravna tijela Grada Vukovara u 2021. godini

I

Ovim Planom utvrđuje se stvarno stanje popunjenosti radnih mjesta u upravnim odjelima i stručnim službama Grada Vukovara utvrđenim Pravilnikom o unutarnjem redu , planira se potreban broj službenika i namještenika na neodređeno vrijeme, broj vježbenika odgovarajuće stručne spreme i struke, utvrđuje se popunjenost radnih mjesta i planira zapošljavanje potrebnog broja pripadnika srpske nacionalne manjine radi ostvarivanja zastupljenosti sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

II

Ovaj Plan usklađen je sa Proračunom grada Vukovara za 2021. godinu.

III.

Na temelju prijedloga pročelnika upravnih odjela utvrđuje se sljedeće:

1. UPRAVNI ODJEL ZA PROSTORNO UREĐENJE, PROVEDBU DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA I GRADNJE I UPRAVLJANJE GRADSKOM IMOVINOM

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 8 radnih mjesta sa 12 izvršitelja od čega je popunjeno 10 izvršitelja.

U 2021. godini ne planira se primati u službu.

2. UPRAVNI ODJEL ZA KOMUNALNO GOSPODARSTVO, GRADITELJSTVO I ZAŠTITU OKOLIŠA

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 26 radnih mjesta sa 35 izvršitelja od čega je popunjeno 19 izvršitelja.

U 2021. godini planira se primati u službu:

- 1 službenik/ca – visoke stručne spreme, magistar struke ili stručni specijalist tehničke struke, na određeno vrijeme, na radno mjesto- Savjetnik za provedbu EU projekata,
- 1 službenik/ca – visoke stručne spreme, magistar struke ili stručni specijalist tehničke struke na određeno vrijeme, na radno mjesto - Viši stručni suradnik za provedbu EU projekata,
- 1 službenik/ca – srednje stručne spreme, tehničke ili društvene struke, na neodređeno vrijeme, na radno mjesto- referent komunalni redar.

3. UPRAVNI ODJEL ZA KULTURU, OBRAZOVANJE, SPORT, BRANITELJE, SOCIJALNU POLITIKU I CIVILNO DRUŠTVO

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 10 radnih mjesta sa 11 izvršitelja od čega je popunjeno 12 izvršitelja (2 izvršitelj programa EU).

U 2021. godini ne planira se primati u službu.

4. UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO, POLJOPRIVREDU I MEĐUNARODNU SURADNJU

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 12 radnih mjesta sa 13 izvršitelja od čega je popunjeno 6 izvršitelja.

U 2021. godini ne planira se primati u službu.

5. UPRAVNI ODJEL ZA FINACIJE I NABAVU

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 18 radnih mjesta sa 19 izvršitelja od čega je popunjeno 13 izvršitelja.

U 2021. godini ne planira se primati u službu.

6. UPRAVNI ODJEL ZA OPĆE POSLOVE I URED GRADONAČELNIKA

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 18 radnih mjesta sa 22 izvršitelja od čega je popunjeno 15 izvršitelja.

U 2021. godini ne planira se primati u službu.

7. SLUŽBA ZA UNUTARNJU REVIZIJU

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 3 radna mjesta sa 3 izvršitelja od čega je popunjeno 2 izvršitelja.

U 2021. godini ne planira se primati u službu.

8. SLUŽBA – VLASTITI POGON

Pravilnikom o unutarnjem redu u upravnom odjelu utvrđeno je 3 radna mjesta sa 5 izvršitelja od čega je popunjeno 3 izvršitelja.

U 2021. godini ne planira se primati u službu.

IV

Sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina pripadnici srpske nacionalne manjine koji prema popisu stanovnika iz 2011. godine čine 34,87% od ukupnog broja stanovnika imaju pravo na razmjernu zastupljenost u upravnim tijelima Grada Vukovara.

U upravnim tijelima Grada uposleno je 16 pripadnika srpske nacionalne manjine te nije postignuta razmjerna zastupljenost.

Prilikom prijma u službu u tekstu javnog natječaja navest će se da u upravnim tijelima gradske uprave nije osigurana zastupljenost pripadnika srpske nacionalne manjine sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, da su se kandidati u prijavi na natječaj odnosno oglas dužni pozvati na to pravo, te da pripadnik nacionalne manjine ima prednost u odnosu na ostale kandidate samo pod jednakim uvjetima.

V

Ovaj Plan objavit će se u „Službenom vjesniku „ Grada Vukovara , a primjenjuje se u 2021. godini. Ovaj Plan može se mijenjati i dopunjavati tijekom 2021. godine.

REPUBLIKA HRVATSKA
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
GRAD VUKOVAR
GRADONAČELNIK
KLASA: 100-01/20-01/4
URBROJ: 2196/01-02-21-5
U Vukovaru, 8. siječnja 2021.

Gradonačelnik

Ivan Penava, prof.

SADRŽAJ

AKTI GRADONAČELNIKA

Program zaštite divljači Grada Vukovara za razdoblje od 1. 4. 2020. do 31. 3. 2030.	1
Odluka o davanju suglasnosti na Izmijenjeni Detaljni plan raspodjele sredstava unutar Programa javnih potreba u sportu Grada Vukovara za 2020. godinu	132
Plan prijma u službu u upravna tijela Grada Vukovara u 2021. godini	145

» Službeni vjesnik« glasilo Grada Vukovara

Izdavač: grad Vukovar

Urednik: Boško Šašić, 032/456-522

Tisak: Tiskara Soldo, Vukovar, Trpinjska cesta 256, tel. 032/417-351